

Valistustyö.

V. K. T u r u n e n : Toveri Vuohio varsin voimakkaasti puhui naisjärjestäjien puolesta. Liiketyöntekijäin puolesta pyydän kannattaa edustaja Vuohion täällä tekemää ehdotusta naisjärjestäjien lisäämisestä SAK:nkin piiriin.

Lisäksi meidän liittomme taholta on toivottu SAK:n ohjaavan valistustyötään määrättyssä mielessä ei aina yleisen kaavamaisen linjan mukaan, eri ammattiryhmiä silmälläpitäen. On huomioitava, että on erittäin suuri alue, jossa on mahdollisuuksia saada ammattiyhdistysvoima kasvamaan, ja se on keskiluokkaan lukeutuva palkannauttijain ryhmä. Tämän valistustyössä vaaditaan omia määrättyjä linjoja, joihin toivotaan SAK:n valistustyöntekijäin kiinnittävän vakavaa huomiota.

Tarkoitukseni on myöskin sanoa muutama sana Palkkatyöläisen suhteen. On todellakin ollut ilahduttavaa se Palkkatyöläisen levikin kasvu vaihtelehdöksi, mikä SAK:n jäsenmäärän kasvun ohella on tapahtunut. Se on todella nykyisin pirteä ja hyvin toimitettu ammattiyhdistyslehti, myöskin tärkeä valistustyöelin ja propagandavälineenäkin ensiarvoisen tärkeä. Pääpiirteissään on ollut erittäin ilahduttavaa todeta, että Palkkatyöläinen on noudattanut ja täyttänyt näitä linjoja. Eräitä toivomuksia olisi kuitenkin esitettävä, jotka toivomukset varmasti ovat useiden muidenkin liittojen, ei vain liiketyöntekijäinliiton taholta tulevia. Olisi pyrittävä Palkkatyöläinen toimittamaan niin, ettei siinä kovin voimakkaasti esiintyisi propagandaa määrättyjen viime vuosien ajankohdan selvästi poliittisten kysymysten ympärille, vaan että ensi kädessä ammattiyhdistystietouden ja sen ympärillä olevat kysymykset saisivat voimakkaamman jalansijan. Tämän asiantilan korjaamiseksi ja koska lehdellä ei ole toimitusneuvostoa, minä rohkeisiin odottaa, että SAK:n työvaliokunta lehdelle asettaisi toimitusneuvoston, joka nimenomaan tähän puoleen voisi kiinnittää huomiota. Kun SAK:n työvaliokunnan kädet kuitenkin aina ovat täynnä varsinaisia ammattiyhdistysliikkeen palkkapoliittisia kysymyksiä, ilmeisesti tarvitaan myös tällaisen valtalehden toimittajavoimien lisäämistä. Se helpottaisi sitä painetta, joka nykyisellä varsin kapealla toimittaja-voimalla on.

Eräs hyvinkin tärkeä toivomus, kun seuraa ulkomaisia ammattiyhdistyslehtiä, olisi luonnollisesti lehden muodon muuttaminen sellaiseksi, että se olisi mahdollinen sidottaa kotiinsa kirjaksi. Nykyisessä asussaan Palkkatyöläinen on melkein mahdoton sijoittaa yksityisen kodin kirjastoon.

Tiejsti hyvin tärkeä olisi myöskin hoitaa asioita niin, että kun kustannustoiminta yleensä SAK:n piirissä laajenee, että voitaisiin saada SAK:lle oma kirjapaino, mutta tämä luonnollisesti liittyy niihin suunnitelmiin, jotka sisältyvät SAK:n oman talon aikaansaamiseen.

Tässä toteaisin vain eräitä toivomuksia, joita SAK:n työvaliokunnan ja Palkkatyöläisen suhteen pyytäisin huomioimaan.

P u h e e n j o h t a j a : Täällä on pyydetty työjärjestyksen puheenvuoro.

T. T e i n. o: Koska suurimmalla osalla tovereista näyttää olevan tavaton halu kuunnella omaa ääntään, niin minä kehoittaisin teitä jokaista nyt tarkistamaan, paljonko meillä vielä on asioita esitysliis-

talla jäljellä, että tästä kokouksesta tänään päästäisiin, niinkuin tarkoitus on. Sen takia minä rohkenisinkin ehdottaa, että kaikki puheenvuorot tästä lähtien rajoitettaisiin yhteen minuuttiin; ainoastaan ne, joissa työvaliokunnan jäsehet antavat asioihin selvitystä, ne voitaisiin pitää rajoittamattomina. Tämä sen takia, koska asioista mitään asiallisesti uutta ei ole esitetty ja näissä nyt käsiteltävänä olevissa kysymyksissä työvaliokunta niinkuin Huunonen ja Tattarikin ovat löytäneet yksimielisyyden, minkä takia myös luovutettaisiin aikaa hukkaan, koska siitä ei ole kenellekään hyötyä,

N. T ä h k ä v u o r i : Yhdyn kannattamaan äskeisen esittämää kantaa siinä, että puheenvuorot rajoitettaisiin yhteen minuuttiin, ja samalla tekisin uuden ehdotuksen, että päivällistunti myöskin rajoitettaisiin yhteen tuntiin, että päästäisiin tästä asiasta ja että voitaisiin tämä kongressi lopettaa tänä päivänä.

Työjärjestykseen käytettiin useita puheen vuoro ja, joiden jälkeen puheenjohtaja totesi seuraavaa:

Voidaan siis hyväksyä, että puheenvuorot tässä rajoitetaan yhteen minuuttiin, ja myöhemmin aina päätetään, missä saa puhua pitemmästi.

Puheenvuorot rajoitettiin 1 minuutiksi.

H. S r t a b b : Haluankin tässä kannattaa toveri Anderssonin tekemää esitystä, joka koskee ruotsinkielisen Palkkatyöläistä vastaan lehden julkaisemista. Toivon myöskin, että se julkaistaan ensi vuoden alettua. Varsinkin meidän maatyöväen jäsenten piirissä on kovin vaikea koko tämä lehtikysymys. Toivon, kuten sanottu, toveri Anderssonin ehdotuksen saavan työvaliokunnassa kannatuksen, niin vaikea kuin se todellisuudessa onkin.

P u h e e n j o h t a j a : Tässä on nyt toveri Lindblom työvalioH kunnan puolesta ja seuraava Harinen työvaliokunnan puolesta.

O. L i n d b l o m : Ne toivomukset valistustyön suhteen, mitä useimmat edustajat ovat täällä puheenvuoroissaan esittäneet, ovat niitä samoja toivomuksia, mitä meillä vastuunalaisilla valistustyöntekijöillä on omaan työhömmeh nähden. Meidän on ollut mahdotonta voittaa kaikkia niitä vaikeuksia, -mitä valistustyömielessä on ollut. Jokaisen täytyy käsittää, että jos jäsenistö kasvaa lyhyessä ajassa sellaisessa mitassa kuin meidän liikkeemme yhteydessä on tapahtunut, niin vastaavassa määrässä kunnollisten valistustyöntekijäin kasvattaminen eri portaissa ei ole käden käänteessä tehty. Siksi me olemme pyrkineet laiminlyömään syvällisen kasvatustyön tässä vaiheessa. Me olemme pyrkineet nimenomaan siihen, että nie voisimme kasvattaa tuonne alempiin portaisiin sellaisia työntekijöitä", jotka voivat näitä asioita hoitaa, ja sitä tietä, päästä sitten levittämään. Ei mitään tuloksia saa sillä, jos joku Junttila tai Lindblom tai Järvelä tai Salomaa käy kurseilla luennoimaan. Luentojen pitämisestä muutamille ihmisille ei tule mitään, ja näiden ihmisten liikkumiskyky on rajoitettu. Entistä enemmän on kasvatettava valistustyön tekijöitä, jotta pääsisimme yli sellaisen ajan, että tulisi tällainen mahdoton tukautumiskohta. Siinä suhteessa on ainoana ulospääsytienä ollut tämä tavallaan päiväkurssien linja. Mutta nyt me olemme siirtyneet syvällisen kasvatustyön linjalle. Me emme ole tässä ohjelmassa lähteneet esittelemään, milloin mitään kurssija pidetään. Minä toivon, että toverit luottavat siihen, että me otamme irti itsestämme kaiken, niinkuin tähän asti olemme tehneet,

ja luottavat siihen, että nämä periaatteet tulevat käytännössä hoidettua.

Täällä on mainittu, että esim. paikallisjärjestöt on jätetty liian paljon omiin hoteisiinsa. Minä voisin sanoa, että eräät valitettavat esimerkit mm. paikallisjärjestöjen sekaantumisesta poliittiseen toimintaan osoittavat, että näin on tapahtunut. Mutta jotta voitaisiin siinäkin suhteessa päästä tyydyttäviin tuloksiin, voin mainita, että mm. tämän kesän syyspuolella otetaan paikallisjärjestöjen vastuunalaiset toimitukset SAK:n toimesta kurssseille.

Aulangon luennoista luvattiin kirjalline» aineisto Aulangolla. Nykyajan vaikeudet ovat suurempia kuin kukaan- uskookaan. Me saimme syntymään sarjakirjaseen "SAK:n ajankohtaisia kysymyksiä". Tällä sarjalla on päästy alkuun'näiden luentojen julkaisemisessa. Ensimmäinen numero tuli tällä viikolla SAK:hon. Nyt se jaetaan meille näytteeksi. Kaksi luentoa on parastaaikaa painossa. Ne tulevat siis sitä mukaa kuin ehtivät.-

Mitä tulee sitten ponsikysymykseen, niin minun mielestäni Hautamäki oli oikeassa, kun hän arveli, että me voisimme hyväksyä nämä työvaliokunnan ponnet ilman mitään muutoksia, sillä käytännöllisessä elämässähän päästään parhaaseen mahdolliseen tulokseen. Nyt ovat kuitenkin ruotsalaiset toverit tehneet täsmällisen esityksen sanomalehdestä siitä huolimatta, että toveri Andersson täällä myötämielisesti puhui allekirjoittaneen ruotsinkieliseen työhön suhtautumisesta. Minä haluaisin tässä sanoa, että ei pitäisi asettaa aivan liian selvää päätöslauselmaa, sillä ei tämä kysymys ole yksinomaan lehtikysymys, sillä siihen tarvitaan ennen kaikkea myöskin rahaa. Taloudelliset vaikeudet vaikeuttavat nimenomaan myöskin tämän painattamista, latomista, ja myöskin levityksen organisoimista. Kaikessa tässä teemme parhaamme ja näinollen voitaisiin katsoa nämäkin ponnet tyydyttäväiksi. Mutta kun me emme nyt halua järjestää mitään ristiriitoja ruotsalaisten toverien kanssa, niin ehkä tämä asia voidaan hoitaa valistusjaostossa, joka on tarkoituksella kokoonpantu niin, että siellä on myös naisten ja ruotsalaisten edustaja. *

Mitä tulee sitten tähän syvälliseen kasvatustyöhön esim. ammattiyhdistyskouluun avulla, niin minä nyt jo haluaisin tovereiden sydämelle painaa tämän kysymyksen erikoisen vakavasti. Me tarvitsemme koulun. Se on ainoa tie hoitaa tätä asiaa kunnollisesti. Mutta tämä koulu tulee maksamaan paljon. Mutta jotta se saataisiin nopeasti, me olemme ajatelleet jo määrätynlaiset suunnitelmat asian hoitamiseksi ja silloin kun ehdimme nämä suunnitelmat kiteyttää, minä toivon teidän nimenomaista ja voimakasta kannatusta asialle.

V. H a r i n e n : SAK:ssa olen ollut valistustyön puolella ja tässä suhteessa en ole suinkaan koettanutkaan panna esteitä, ettei siinä ole rahaa käytettävä. Ainoa vain, missä olen joutunut poikkiteloin olemaan, on käytännöllisten kysymysten järjestelyssä, joihin tässä toveri Lindblom juuri lopussa viittasi. Ei ole yhtä helppoa hoitaa näitä käytännöllisiä kysymyksiä, kuin on helppoa tehdä päätöksiä asiassa. Niinpä minä haluan tässä muutamalla sanalla kosketella juuri tätä ruotsinkielistä valistustyötä feikäli kuin se koskee ruotsinkielistä lehteä.

Minä mainitsen, että Palkkatyöläisen kustannukset ovat 65:— markka vuosikertaa kohden, ja tämä hinnan alhaisuus johtuu siitä, että painatus on 200.000 kpl. Ruotsinkielistä lehteä, kun sellaista ryhdytään

julkaisemaan, voidaan käsitykseni mukaan painattaa n. 20.000 kpl. On tosin puhuttu 30.000 ruotsinkielisestä jäsenestä, mutta tämä ei ole millään tavoin tarkistettu luku, joten voitaneen hyväksyä tuo 20.000. Näin ollen minä en ole laskenut, mitä tulisi maksamaan ruotsinkielisen lehden 20.000 kpl:een, painatus. Sensijaan tein kevättälvella laskelman, mitä tulee» maksamaan yksi ruotsinkielinen vaihtosivu Palkkatyöläisessä, kun oli nimittäin tarkoituksena tehdä "tälle edustajakoukselle esitys alustuksen muodossa, että Palkkatyöläisessä ryhdyttäisiin ensi vuoden alusta julkaisemaan yhden kerran viikossa tai joka toinen viikko ruotsinkielinen? vaihtosivii. Jos näin menetellen julkaistaan kerran viikossa yksi sivu, tai joka toinen viikko kaksi ruotsinkielistä sivua, tällöin päästään samalla vuosikertahinnalla, kuin minkä puhtaasti suomenkielinenkin Palkkatyöläinen maksaa. Mutta kysymyksen ollessa , useammista vaihtosivuista tulee silloin tietenkin tämä Palkkatyöläisen ruotsinkielinen painos kalliimmaksi. Joka tapauksessa on todettava, että yksistään ruotsinkielinen lehti tulee huomattavasti kalliimmaksi kuin suomenkielinen lehti, niin että tämä on siis myöskin huomioitava tätä asiaa lukkoon lyötäessä, ja tassia mielessä minä pitäisin onnistuneena työvaliokunnan esityksen hyväksymisen.

Kun tässä on vielä keskustelun aikana nimenomaan esitetty, että ruotsinkielisiä vaihtosivuja olisi ryhdyttävä julkaisemaan tämän vuoden aikana ja siirryttävä ruotsinkieliseen lehteen ensi vuoden ajksta, niin minä haluan vastata, että näiden ruotsinkielisten vaihtosivujen julkaisemiseen ryhtyminen ei ole myöskään mikään yksinkertainen kysymys. Meillä on varsinkin kirjapainövaikeudet tavattoman suuret Palkkatyöläisen osalta, usein aivan ylivoimaiset, ja ruotsinkielisten vaihtosivujen lisääminen siihen, tulee vaikeuksia varsin suuressa määrin myöskin lisäämään. Aivan yksinkertaisella päätöksellä ei siis tämäkään asia ole järjestettävissä, vaan työvaliokunnalla on siis oltava siinä Valta katsoa, miten asia voidaan järjestää. ,

Keskustelu julistettiin päättyneeksi ja asia lähetettiin valistusasiainvaliokuntaan.

A. S u m u : Sääntö- ja järjestömuotovaliokunnan jäsenet kokoontuvat näyttämön sivuhuoneessa aamiaistauon. jälkeen klo 14.00.

Kokous keskeytettiin klo 1215 ja jatkettiin kello 14.

Kokousta jatkettaessa kello 14.10 lausui

Puheenjohtaja E. P a l a n d e r : Kokous jatkuu. Menettelytapivaliokunnassa on käsitelty esitys

"Mitä SAK nyt tahtoo".

Sen esittää toveri Huunonen.

E. H u u n o n e n : Ehdotan sellaista käsittelytapaa täällä, että käydään tämä nyt luku luvulta lävitse ja katsotaan, minkälaiseksi menettelytapavaliokunta on harkinnut nämä eri ehdotukset, mitä täällä on tehty.

P u h e e n j o h t a j a : Tämä hyväksyttäneen?

Hyväksytään.

H u u n o n e n : I luku: Menettelytapavaliokunta ehdottaa ensimmäisen ponnin loppuun liitettäväksi seuraavan sivulauseen:

"sekä kannattaa Maailmanliiton pyrkimystä päästä YK:n täysivaltaiseksi jäseneksi."

P u h e e n j o h t a j a : Voitaneen hyväksyä tämä yksimielisesti?
. Hyväksytään.

H u u n o n e n : Edelleen saman luvun 3. ponteen menettelytapavaliokunta ehdottaa liitettäväksi "päätökset" sanan jälkeen seuraavan:
"Fascismin 'pois kitkemiseksi edellyttävät . . ."

P u h e e n j o h t a j a : Tämäkin hyväksyttäneen?

Hyväksytään.

H u u n o n e n : II luvun 2. ponteen menettelytapavaliokunta ehdottaa 5. rivin "ja"-sanan jälkeen liitettäväksi sanan "mukaan", joka on alkuperäisessä ollut, mutta korehtuurissa epähuomiossa jäänyt pois.

P u h e e n j o h t a j a : Tämäkin hyväksyttäneen.

Hjrräksytään.

H u u n o n e n : III luku, Ammattiyhdistysliikkeen palkkapoliitika: 4. ponteen ehdottaa lisättäväksi: "tarpeen vaatiessa tiukennettava" (siis hintakontrollia.)

P u h e e n j o h t a j a : Tämäkin hyväksyttäneen.

Hyväksytään.

H i r u n o n e n : IV lukuun, 1. ponteen: menettelytapavaliokunta ehdottaa 'sitä muutettavaksi niin, että sana "jolloin" muutettaisiin "tällöin" ja sanan "asetettava" jälkeen liitettäisiin sana "erikoista".

P u h e e n j o h t a j a : Tämäkin hyväksyttäneen?

Hyväksytään.

H u u n o n e n : Edelleen saman kappaleen 2. ponnen loppuun menettelytapavaliokunta ehdottaa, liitettäväksi seuraavan lisäyksen, jolloin tämä kuuluisi seuraavasti, viimeinen lause:

"Tässä suhteessa verotussäännöksiin on tehtävä tarpeelliset tarkistukset, jolloin on harkittava kunnallisen tuloveron oikeudenmukaista progressiiviseksi muuttamista ja kunnallisen tuloveron käytäntöön ottamista."

P u h e e n j o h t a j a : Hyväksyttäneen tämä?

Hyväksytään.

H u u n o n e n : V luvun menettelytapavaliokunta ehdottaa pysyttäväksi nykyisellään.

P u h e e n j o h t a j a : Hyväksyttäneen.

Hyväksytään,

H u u n o n e n : Samoin menettelytapavaliokuntaehdottaa VI luvun myöskin pysyttämistä nykyisellään, mutta haluaa korostaa, että ne näkökohdat, joita edustaja Suominen täällä esitteli ammattikasvatus- ja koulukysymyksistä, pitäisi ottaa tulevan työvaliokunnan erikoisesti harkittavaksi ja tutkittavaksi; koska tässä ehdotuksessa on paljon sellaista, joka kiinnostaa ammattiyhdistysliikettä ja joka olisi myöskin käytännössä varteenotettava. Valiokunta ei kuitenkaan halua tässä yhteydessä lähteä näitä yksityiskohtia varsinaisiin ponsiin liittämään, mutta haluaa tällä tavoin kiinnittää tulevan työvaliokunnan huomiota näihin tärkeisiin ammattikasvatuskysymyksiin.

P u h e e n j o h t a j a : Hyväksyttäneen tämäkin.

Hyväksytään.

H u u n o n e n : VII luvun valiokunnan enemmistö ehdottaa hyväksyttäväksi työvaliokunnan ehdottamassa muodossa. Valiokunnan vähemmistö tulee tästä esittämään oman käsityksensä.

P u h e e n j o h t a j a : Hyväksyttäneen.

Hyväksytään.

Huunonen: Anteeksi — minä korjaan pari tärkeää kohtaa, jotka valiokuntatoverini huomauttivat ja joka johtui siitä, että valiokunta on työskennellyt niin kiireisesti, ettei se ole ehtinyt tätä kirjallisessa muodossa esittämään — tässä oli nimittäin, jos saamme palata takaisin:

III luvun 8. ponnesta ehdotetaan poistettavaksi toiselta! riviltä sana "työntekijäin".

Puheenjohtaja: Tämä muutos hyväksyttäneen.

Hyväksytään.

Huunonen: Sitten V luvun kohtaan 2. korjaus myöskin, siinä unohtui mainitsematta minulta eräs näkökohta, joka täällä edustajakokouksessa tuotiin esille. Valiokunta ehdottaa tämän ensimmäisen ponnin loppuun seuraavan lisäyksen:

"Niinikään on äitiyssuojelulain toimenpiteitä tehostettava ja joudutettava."

Puheenjohtaja: Hyväksyttäneen tämä lisäys edelleenkin.

Hyväksytään.

V- Tattari: Tämän "Mitä SAK nyt tahtoo", tässä ohjelman VIII luku, josta eilen illalla niin paljon keskusteltiin, tulee -myöskin täällä kokouksessa nyt kahtena kappaleena esitetyksi, kun ei päästy siitä yksimielisyyteen, ja tästä asiasta tulee luonnollisesti äänestys, ja minä toivoisin, että ei ainakaan samanlaista keskustelua syntyisi, kuin illalla, sillä Alallahän tämä asia puhuttiin selväksi, ja nyt ei meillä tässä kysymyksessä luonnollisesti ole kuin äänestäminen. Illalla ei päästy yksimielisyyteen siksi, kun tässä on tuollainen ehdoton kieltoajatus noihin ammatillisiin jaostoihin nähden, ja työvaliokunnan ehdotuksessa ei sellaista ole, niin että tässä olisi se pääasiallinen ero, mikä näiden esitysten välillä on. Ja tämä kohta tulee luonnollisesti äänestykseen.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Puheenjohtaja: Täällä on esityksen menettely tapayaliokunta esittänyt hyväksyttäväksi, ja se on kohta kohdalta hyväksytty aina 7. kappaleeseen asti, "Mitä SAK nyt tahtoo". Tämä hyväksytään.

Sitten on tämä VIII kohta, josta valiokunta ei ole päässyt yksimielisyyteen, joten asiasta on suoritettava äänestys.

Äänestystapa on se, että edustajat nousevat ylös ja ääntenlaskijat menevät paikoilleen. Esitän, että ne, jotka kannattavat valiokunnan ehdotusta tähäri, mikä on esitetty, äänestävät lapullaan esityksen puolesta, ja sitten äänestetään sitä vastaan. Onko äänestysmenettelyä vastaan mitään muistuttamista?

Puheenvuoroa ei käytetä.

Puheenjohtaja: Kuka esittää sen?

V. Tattari: Jos on tarpeellista, niin minä voin, mutta kun täällä illalla Juettiin, niin minä jättäisin sen lukematta, tämä on nimittäin työvaliokunnan esityksessä, joka on siellä vihkossa, ja illalla täällä Junttilan lukema esitys, jossa on 6 kohtaa. Minä voin sen kyllä lukea, ei se pitkää aikaa vie.

(Hälinää, huutoja.)

Puheenjohtaja: Katsotaan lukeminen tarpeettomaksi, illalla hän tästä keskusteltiin.

E. Huunonen: Niin, ettei tässä tulisi mitään epäselvyyttä edustajille, mistä on kysymys, niin minä huomauttaisin, että puheenjoh-

tajan esityksen mukaan ensin tulee äänestettäväksi työvaliokunnan ehdotus, siis se, joka on painettuna edessämme, ja sen jälkeen tulee vähemmistön ehdotus, joka on jaettu monistettuna edustajille.

Edelleen minä haluaisin sanoa nimenomaan, että tämä työvaliokunnan ehdotus ei merkitse sitä, että ammattiyhdistysliikkeestä pyritäisiin tekemään mikään poliittinen järjestö, mutta siinä on otettu ne olevat olosuhteet huomioon, jotka ilmeisesti nykyisin täytyy ottaa.

Puheenjohtaja: Äänestäjille on luonnollisesti selvää, mistä on kysymys, siis ensinnä ehdotan, että äänestetään siitä' työvaliokunnan ehdotuksesta.

J. Hakulinen: Kun tästä samasta asiasta minä eilen illalla esitin oman erikoisen päätöslauselmani, minä haluaisin pöytäkirjaan nimenomaan ilmoittaa sen, että minä *alen*- eilen illalla pidetyssä ryhmäkokouksessa tästä omasta ehdotuksestani luopunut.

Puheenjohtaja: Siis ne edustajat nostavat korttinsa ylös, jotka ovat työvaliokunnan ehdotuksen kannalla.

Äänestys toimitetaan, jolloin Työvaliokunnan esitys voitti 167 äänellä Junttilan ehdotuksen saadessa 126 ääntä.

Liittorajat ja järjestömuotokysymykset.

Puheenjohtaja: Otetaan käsiteltäväksi esityslistalla oleva numero 17 "Liittorajat ja järjestömuotokysymykset". Siihen on pyytänyt ensimmäisen puheenvuoron Leskinen O.

O. Leskinen: Tässä on sellainen kysymys esillä, että siitä ei tule kuitenkaan, mitään valmista, ja ehdottaisin, että rajoitettaisiin heti alkuun puheenvuorot ja myöskin puhe-aika 2 minuuttiin.

E. Forss: Niin hyvät toverit, jos me katsomme' juuri tämän osalta näitä viitteitä, joita työvaliokunta on hyväksynyt, niin tässä on kaikki ne, jotka tässä asiassa tulisi. Ja ne ovat juuri ne, jotka tämän asian selvittelevät, joten tästä on turha ollenkaan nyt ruveta aikaa kuluttamaan, ja minä tulen kannattamaan Leskisen tekemää ehdotusta.

Puheenjohtaja: Täällä on myöskin kannatettu ehdotusta ja aika 2 minuuttiin tässä asiassa. — Voitanee hyväksyä.

Hyväksytään.

V. Rantanen: Suomen Paperiteollisuuden työntekijäin liiton kohdalla on kaikkein raskain tämä nykyinen järjestelmä, mikä meillä ammattiyhdistysliikkeessä on, koska meidän teollisuusalamme on paperi- ja puunjalostusteollisuus. Nämä kuuluvat moniin eri liittoihin. Osa korjauspajatyöntekijöistä, osa kuljetustyöntekijöistä kuuluu meidän liittoomme ja osa kuuluu vastaaviin ammattiliittoihin. Tämä on hirveän nurinkurinen tilanne sen vuoksi, että näiden ammattiosastojen työntekijäin työehtosopimukset tekee näiden alojen ammattiliitot. Meidän liitomme tekee ainoastaan paperialan työntekijäin työehtosopimukset. Silloin kuin me lähemme tekemään paperi-ammattialalle työehtosopimusta, niin silloin jäävät nämä toiset työntekijäryhmät pois tästä työehtosopimuksesta, koska me emme voi irtisanoa toisten henkilöiden tekemä työehtosopimuksia ja samanaikaisesti tehdä näille myöskin vastaavanlaisia sopimuksia. Tällai-

nen ryhmä meidän teollisuudessamme on myöskin rakennustyöläiset, me tulevat hyvin paljon kärsimään tässä suhteessa.- He ovat alipalkattuja verrattuna siihen pääalan teollisuuden työntekijään. Tästä syystä niinä yhdyn ehdottomasti kannattamaan tätä SAK:n työvaliokunnan päätöslauselmaa tästä kysymyksestä ja toivon, että ne myöskin hyvin pikaisesti -toteutettaisiin.

N. Vasiljeff: Teollisuusliiton periaate on ammattiyhdistysliikkeen ohjelmassa jo hyväksytty aikoja sitten. Mutta tuskin on vieläkään aika täysin kypsä siirtymään ja noudattamaan tätä viimeistä piirtoa myöten, vaan pidän oikeaan osuneena, että asetetaan valiokunta sitä tutkimaan. Mutta ei sitä silti saisi kovin painostaa pitämään liikaa eräiden asioiden kanssa kiirettä. Teollisuusliiton periaate vielä, eikä ammattiyhdistyslinj, ole vielä niin täysin selvä, että kaikki jäsenet olisivat valmiit sen hyväksymään. Myöskin on paljon ammattiryhmiä, joita tässä on ja hyvin paljon korjauksen puutteessa. Jos siirrymme jyrkästi, voi tulla kipeä kompastus ja sanoisinko kompastuskivi, joka aiheuttaa sen jälkeen hyvin erilaista mieltä jäsenistön keskuudessa, ja siten olisi vältettävä kiireellisiä toimenpiteitä tässä asiassa. Meidän pitäisi tässä asiassa ammattiyhdistysliikkeessä taistella rakentavassa mielessä eikä vahingoittavassa. Aikaisemmin vuonna 1945 olen keskustellut Neuvostoliiton edustajien kanssa tässä samassa talossa ja samassa huoneessa meidän liittomme kongressissa. He sanoivat silloin: Te taistelette, toverit, vielä kapitalismia vastaan, meillä olosuhteet ovat toiset, siksi meillä on ollut helppo noudattaa myöskin teollisuusliittoperiaatetta viimeistä piirtoa myöten. Olen täysin samaa mieltä siinä.

K. Itkonen: Minä edustan täällä tällä kertaa Valtion viran ja toimen haltijain yleistä liittoa. Tämä liitto on tällä kerta SAK:n kuopus, ja varmaan monessa ammattiyhdistystoverissa on herännyt kysymys, että ovatko nämä Valtion viran ja toimen haltijain yleiseen liittoon kuuluvat henkilöt kaikki tosiaankin virkamiehiä, taikka tuollaisia jonkinlaisia puolivillaisia, joilla ei ole yleensä SAK:n kokouksissa eikä muualla, ammattiyhdistysliikkeessä mitään tekemistä. Minä sanoisin ollessani itsekkin lähtöisin työväestä sekatyömiehen paikana, että kyllä me valtion pienipalkkaiset olemme kaikki samantaisia rasvanahkoja kuin kaikki muutkin täällä arvoisat edustajatoverit, mutta meidän joukkokuntaamme ei ole sillä viisiin hoidettu kautta koko itsenäisyyden ajan eikä muulloinkaan, että meillä olisi tosiaan voitu saada yhteinen kannatus SAK:n järjestötyön piiriin ja muualla* koska sellainen liitto ei ollenkaan ota asiakseen valtion pienipalkkaisten asian hoitamista, ja sen vuoksi minä toivon, että ne edustajatoverit, jotka täältä lähtevät kotiinsa maaseudulle, tekisivät selkoa, että kaikki työläistoverit niin siellä taholla kuin muutkin, jotka ovat valtion palveluksessa eivätkä voi kuulua jonkin muun SAK:n liiton alaisuuteen, niin heidän paikkansa on Valtion viran ja toimen haltijain yleisen liiton suojissa. Tämä liitto vastaa uutena liittona työläisliittoa, koska siihen kuuluvat työläistoverit.

M. Lintunen: Teollisuusliittoperiaatteen toteuttaminen on aikaisemmissakin SAK:n edustajakokouksissa ollut esillä, mutta ne etukysymykset, jotka tässä kysymyksessä ovat eri liitoilla, ovat aiheuttaneet, ettei teollisuusliittoperiaatetta ole laajemmassa ja yksityiskohtaisemmassa muodossa kuitenkaan voitu toteuttaa. Paperityön-

•tekijäin liiton kohdalta on tätä kysymystä kuitenkin kannattanut varsin huomattava osa. Kun tässä teollisuudessa työskentelee huomattava joukko metalli- ja rakennustyöläisiä, joista osa kuuluu asianomaisiin liittoihin, tuottanee tämä asioiden hoidossa määrätynlaisia haittoja. Toisissa tehtaissa mainittujen alojen työväki taasen kuuluu meidän liittoomme. Tässä tuli mainittua vain kaksi pää-työntekijäryhmää, joiden yhteinen lukumäärä tällä kertaa teollisuuslaitosten, yhteydessä on noin 6—7.000. Käytännössä voidaan kuitenkin todeta, että palkkakysymykset näillä ns. apuosastojen työntekijöillä ovat aivan samanlaiset, kuuluivatpa he mihin näistä mainituista liitoista tahansa. Näin ollen ei esteenä voi olla taloudellinen kysymys, ja jäljelle jää ehkä osastoihin kuuluvan ammattihenkilökunnan vaikutus ja se, että teollisuusliittoperiaatetta ei ole ammattiyhdistysliikkeen korkeimmissa elimissä kyllin tehokkaasti valistus- ym. muodoissa tehostettu. On ymmärrettävää, että eräillä liitoilla on intressit säilyttää tällaiset pääteollisuuden yhteydessä työskentelevät työntekijät jäseninä, ja ne ovat puhtaasti taloudellisia, niinkuin ajatellen, liittojen kannalta, mutta ammattiyhdistysliikkeen toiminnan yhtenäistyminen siitä ehdottomasti kärsii. Niin, että olisi vihdoinkin päästävä siitä hajanaisuudesta, joka nyt vallitsee, suurempaan' yhtenäistymiseen.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Puheenjohtaja: Täällä on tehty tällainen päätöslauselmaehdotus, jonka sihteeri lukee:

Sihteeri E. Hakala: Liittoraja- ja järjestömuotokysymyksiä koskevaan päätöslauselmaan, a) kohtaan ehdotetaan seuraava lisäys:

"... jolloin kuitenkin ratkaisuja ei tehdä kuulematta niitä liittoja, joita asia kulloinkin koskee."

Puheenjohtaja: Asia lähetetään sääntö- ja järjestömuotovaliokuntaan. Hyväksyttäneen?

Hyväksyttiin.

\ Sosialisoiminen.

J. Mehto: Tässä esityksessä n:o 104 Helsingin, Varkauden, Kuusankosken ja ymp. automiehet esittävät autokoulujen ottamista valtion hallintaan. Tämän asian ovat nämä osastot hyvin perustelleet, ja minä en ryhdy sen lisäksi esittämään uusia perusteluita tuolle asialle, ne ovat selviä jokaiselle, joka on asiasta perillä.

Mutta minä kiinnitän edustajakokouksen huomiota eräaseen toiseen seikkaan tässä yhteydessä, joka meille ammattikuntana on hyvin tärkeä, mutta tietystikään se ehkä ei edustajakokouksen mieltä erikoisemmin kiinnitä.

Kuten tunnettua, on koululaitos yleensä huonosti hoidettu silloin, kun se on yksityisten hallussa, senhän ovat selvästi osoittaneet viime aikoina paljastuneet rötökset esim. oppikoulujen alalla, ja sama tilanne, mutta paljon räikeämmässä muodossa on vallitsemassa näiden autokoulujen alalla. Mutta, kuten sanottu, tämä valtion halltuun ottaminen saattanee viivästyä ja monista eri seikoista johtuen, niinkuin moni muikin kansallistamisjuttu on viivästynyt ja näyttää edelleen viivästyvän. — Maan automiesten ammatin sekä ihmisten

ja omaisuuden turvaamistarkoituksessa samoin kuin liikennekulttuurille perustan luomistarkoituksessa esitän edustajakokouksen kuul-
tavaksi seuraavaa:

Meille jokaiselle on selvää, kuinka turmiollista alkoholin käyttö on yleensä, ja jokaiselle lienee myös selvää, kuinka tuhoisia seuraamuksia on siitä, kun moottoriajoneuvon kuljettaja on työssään juovuksissa. Kuitenkin on asianlaita niin, että autokouluissa ei raittiuskasvatukseen eikä tämän asian tärkeyteen kiinnitetä juuri min-
kään verran huomiota. Asiahän kuitataan enimmäkseen sillä, että autokouluissa vain todetaan, että tuo oppilas on säännöllinen ja raittiutta harrastava ihminen. Sitten, kun hän saa joltakin tuttavaltaan raittiustodistuksen, on juttu selvä, ja usein on käytäntö sellainen, että kortin saatuaan hän tuon raittiustodistuksen antajan kanssa juhlii korttiaan, viinan voimalla useinkin.

Tähän asiantilaa olisi kuitenkin saatava korjaus. Raittiusvaatimus on sekä melkein muodollista laatua että vähemmän miellyttävä ja helposti sivuutettava termi autokoulujen ohjelmassa. Kun asiantila on tällainen, niin ei ole ihme sitten^ että vuosittain on ihmishenkienkin menetys tuollaisten humalaisten autonohjaajien käden kautta aika huomattava. Aivan viime sikoina on siinä suhteessa hyvin törkeitä esimerkkejä Autokoulujen raittiuskasvatukseen on ehdottomasti kiinnitettävä huomiota ja saatava parannus aikaan. Oppilaille on tehostettava raittiuden merkitystä liikenneturvallisuuden vaatimuksena, on määrättävä alkoholikysymys autokoulujen pakolliseksi oppiaineeksi, jota ei sivuuteta vain muotoseikkana. Opetuksessa pitää selvittää pienenkin alkoholimäärän vaikutus tarkkuutta ja huomiokykyä vaativissa tilanteissa, joihin automies usein joutuu. Kun nuorukaisille, jotka, ovat alttiimmat omaksumaan vielä onin hyvää kuin pahaakin, asiallisesti puhellaan, kun heihin vakavassa mielessä istutetaan liikennemoraalin aakkosia, kun heille perin juurin selitetään, että vaikka tosin heidän ammatilleen ei yhteiskunnassa vielä tunnustettu sille kuuluvaa arvoa, heidän pitää, edustaessaan tuota tunnustusta, olla tuon tunnustuksen arvoiset. Kun tämä tehdään niin, että nuori ihminen sen ymmärtää, on varmaa se, että jotakin myös saadaan aikaan sen surkean tilanteen korjaamiseksi, mikä nykyään vallitsee.

Näillä lyhyillä perusteluilla ja ottaen huomioon, että vaikkakaan tämä ei ole sinänsä ammattiyhdistysliikkeen asia, niin me automiehet muodostamme kuitenkin suuren määrän myöskin SAK:n jäsenistöä, ja me tunnemme myöskin sen tilanteen, mikä automiesten keskuudessa vallitsee, jota ei tietenkään nykyisiin automiehiin nähdä paljon sillä paranneta, vaikka autokouluissa nyt, alettaisiin sitä raittiuskasvatusta suorittaa, mutta joka tapauksessa tulevaisuutta, silmälläpitäen on minun mielestäni tähän kiinnitettävä huomio. Siksi minä esitänkin, että nyt valittavan työvaliokunnan on kiinnitettävä viranomaisten huomiota tähän asiaan, siis esitettävä lähinnä kulku-
laitosten ja yleisten töiden ministeriölle, että moottoriajoneuvolain liikennejärjestykseen saadaan määräys raittiuskasvatuksesta autokouluissa, ja katsastusmiehet velvoitetaan kuulusteluissa vaatimaan oppilalta myös tietoja siitä, niitä laki sanoo autonkuljettajan raittiusvaatimuksista ja alkoholin vaikutuksesta tarkkuutta ja huomiokykyä vaativissa ammateissa.

A. Aallon ehdotuksesta rajoitettiin puheenvuorot ja aika kahdeksan minuuttiin.

J. Keurulainen: Minä olen varma siitä, että täällä salissa kaikki ovat olleet joskus automiesten kärryillä, mutta kun tuli esille automiesten asia, minä huomasin, että ketään ei kiinnostanut tämä asia. Minä kannatan toivon mukaan Mehdon tekemää ehdotusta tästä asiasta, mikä oli lähetetty tulevalle työvaliokunnalle.

A. Suominen: Kannatan myös tätä Mehdon ehdotusta ja samalla kannatan sitä ehdotusta, mihin hän viittasi, koululaitoksen sosialisointia, vaikka se ei olekaan samanlainen tuotantolaitos kuin muut Nythän eduskunta äskettäin pienellä enemmistöllä hylkäsi yksityisten oppilaitosten valtion valvontaan ottamisen. Tietysti valtio ei pysty kustannuksista vastaamaan, niin että koululaitos voitaisiin ottaa heti kokonaan valtion haltuun, mutta varmasti koululaitoksen yhtenäisen kehityksen kannalta olisi suotavaa, että se olisi täydelleen valtion yhtenäisen valvonnan alaisena, ja mielelläni kannatan siis tätä Mehdon tekemää ehdotusta sillä kohdalla, että SAK työvaliokuntansa kautta myös koettaisi vaikuttaa siihen, että eduskunnan tekemä päätös vastaisuudessa voitaisiin ehkä saada korjatuksi. Siitä voi myöskin SAK:n omalta kannalta olla se hyöty, että esimerkiksi sitä, mitä tässä puhuttiin ammattikasvatuksesta, pitäisi saada myös koulujen ohjelmaan. Sillä tavalla tämä tieto tulisi kaikkein parhaiten kansan käytettäväksi, siis -ei tapahtuisi vain järjestön omassa piirissä.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Puheenjohtaja: Täällä, on Mehto Keurulaisen ja Suominen kannattamana tehnyt muutosehdotuksen, ja tämä asia lähetetään menettelytapavaliokuntaan.

Taloudellinen demokratia.

Puheenjohtaja: Täällä ei ole tehty muuta ehdotusta, joten "Taloudellinen demokratia" hyväksytään työvaliokunnan esittämässä muodossa.

Kohta hyväksyttiin.

Puheenjohtaja: 20. asia, työväenliikkeen yhtenäisyys.

Keskustelua ei synny.

Puheenjohtaja: Asiaan ei ole tehty muutosehdotuksia. Hyväksyttäneen yksimielisesti?

Esitys hyväksyttiin.

Rationalisoimiskysymys.

Puheenjohtaja: 21. asia, rationalisoimiskysymys. Siihen on pyytynyt puheenvuoron ensiksi Laitinen.

V. Laitinen: Meille on jo lapsena opetettu kansakoulussa, että on maamme köyhä ja siksi jää. Tämä syövytetään niin tarkkaan meille jo lapsena mieleen, ja tahdotaan sanoa, että tämä maa, missä asumme, on niin köyhä, ettemme voi täällä paremmin elää, kuin mitä nykyisin on. Tosiasia kumminkin on, että sekä läntisen että itäisen naapurimme käyttävät mineraalirikkauksiaan kansallisen elintason hyväksi. Tässä mielessä ovat meidän maassammekin myös insinöörit ym. lausuneet ajatuksia, että me voisimme siitä yksipuolisesta tuotannostani-

me siirtyä monipuoliseen tuotantoon ottamalla käytäntöön myöskin mahdollisesti mineraalirikkaudet, joita maamme uumenissa varmasti löytyy, kuten viime vuosikymmenet ovat osoittaneet. Näyttää ainakin, että toisella jalalla me seisomme tällä kertaa puujalalla ja toista jalkaa sanotaan metallijalaksi, kuvanniollisesti sanoen. Meillä on viime vuosina löytynyt metallia, mm. Outokumpu. Senjälkeen on muitakin, nikkeli- ym. kaivoksia löytynyt, joten maan uumenissa piilee rikkauksia, joten tässä suhteessa on meillä mahdollisuus kohottaa tuotantoamme.

Mutta kun katselemme meidän tuotantoelämän kehitystä, niin meidän täytyy todeta, että nekin laitokset, mitä valtion toimesta on nyt järjestetty, mm. Outokumpu, sen tuotantolaitokset on sijoitettu itee varsinainen teollisuuslaitos itään ja muut jalostuslaitokset länteen, ja sieltä ne kuljetetaan edelleen pääasiassa kaapelitehtaalle tälläkin kertaa. Kun katselemme muitakin teollisuuslaitoksia, mm. Valtion Metallitehtaita, niin ne ovat hajallaan ympäri maan. Jos me katselemme muitakin suurempia esim. metallialan teollisuuslaitoksia, joita tunnen Värtsilä-yhtymän mm., niin uudessa Värtsilässä parhaillaan n. 400-500 työntekijää tekee työtä sulattimoUa, jonne muualta maasta kuljetetaan romu, ja rauta taas tänne konepajoille, takaisin. Näin ollen tuommoisesta systeemistä tuotanto tulee selvästi tavattoman Ifelliiksi meidän kansantaloudellemme ja siinä mielessä tuohon yhteiskunnalliseen rationalisointiin olisi syytä kiinnittää vakavaa huomiota, niin että ne mineraalirikkaudet ja muut rikkaudet kaivettaisiin esille ja että teollisuuslaitokset rakennettaisiin juuri sinne, missä niillä on raaka-aineet, voima- ym. lähteet, ja että niillä tuommoisen komplisoidun systeemin perusteella saataisiin mahdollisimman suuri tulos aikaan kansantalouden tuotannon kokonaisuuden hyväksi. Siinä mielessä meillä tietysti olisi vielä paljon toivomisen varaa.

Väläyttäisin) toista rationalisoinnin haaraa kuin yhteiskunnalliselta kannalta. Meillä on kaupanala. Meillä on jo itsestään ikävä ilmiö se, että meillä on kaksijakoinen osuustoimintaliike, joka niinikään huomattavasti kohottaa jakelukustannuksia. Mutta sen lisäksi on vielä tavattoman laaja yksityiskauppioiden verkosto. Mainitsisin tässä vain yhden esimerkin, jonka olen ottanut, että kun sellaisessa kauppalassa, jossa on n. 3.000 asukasta; on 105 kauppaa, ja on tutkittu, että tuon kauppahan kauppatarpeen voisi tyydyttää n. 30 kauppaa, voitte ymmärtää, että nuo 75 kauppaa, jotka välittävät tälläkin kertaa n. vähäisiä tuotteita, mitä meidän maassamme on tuotettavissa, se olisi kansantaloudellinen säästö, jolla voitaisiin kaupan välityspalkkioita huomattavasti alentaa.

On selvää, että nämä kysymykset koskevat sangen laajasti yksityisomistusoikeutta ja siinä mielessä ovatkin tietysti tuommoinen kipeä leikkaus. Mutta jos joku mätäpaise, yhteiskunnan ruumiista pitää leikata pois, niin tehtäköön se siitakin huolimatta, vaikka se saattaakin ehkä itse tähän ruumiiseen sillä kertaa tuntua kipeältä, kun se siitä myöhemmässä vaiheessa kuitenkin tervehtyy ja parantaa koko elimistön. Tässä mielessä toivon, että sikäli kuin rationalisointi kehitetään valtiovallan ja ammattiyhdistysliikkeen toimesta, pyrittäisiin kiinnittämään erikoista huomiota tuohon rationalisoinnin yhteiskunnalliseen alaan.

J. Keurulaisten ehdotuksesta puheenvuorot rajoitettiin. Samoin puhe aika rajoitettiin kahdeksi minuutiksi.

A. Salo: Kun maamme kutomoteollisuudessa on kahden viimeisen vuoden aikana ryhdytty varsin laajasuuntaisiin rationalisointitoimenpiteisiin, niin tämä on herättänyt määrättyä levottomuutta kutomoteollisuuden työntekijöiden piirissä. Koska nämä toimenpiteet, mihin on ryhdytty, eivät useinkaan ole työntekijöiden etujen mukaisia. Näitä työntekijöiden oikeutettuja toivomuksia noudattaen ja jäsenistönsä ja myöskin koko teollisuustyöväen parasta ajatellen, on liittomme tehnyt esityksen tälle kokoukselle, ja minä pyytäisinkin, että tämä liittomme tekemä esitys" otettaisiin erikoisesti tulevassa työvaliokunnassa käsiteltäväksi ja kaikkiin mahdollisiin tavoin pyrittäisiin pääsemään niihin päämääriin, mitä tämä esitys sisältää. Jokainen voi lukea tämän esityksen tästä esityskirjasta sivulta 132, siinä nämä kohdat a ja b minun mielestäni ovat huomionarvoisia.

A. Reunamo: Rationalisoidussa teollisuuslaitoksessa, jossa on käytännössä mm. ns. työntutkimus, täytyy sanoa, että niin tärkeä kuin se kansantaloudellisesti onkin, niin sen virheellisyyden vuoksi joutuvat työläiset saavutuksiinsa nähden saamaan varsin pienen korvauksen työstänsä. Sillä onhan tunnettua, että työntutkimuksen laskuperusteiden mukaan työntekijä joutuu lisäämään työvuhtiaan n. 35-50 % tavalliseen tuntityövuhtiin verrattuna ennenkuin hänelle aletaan maksaa ollenkaan urakkakorvausta. Tällöin työntekijä joutuu ottamaan itsestään kaikki voimavaransa saadakseen jonkinnäköiseksi ansionsa. Tiedän tapauksen, jolloin tällaisen laitoksen ja työntutkimuksen alaiset työntekijät ovat sekä henkisesti että ruumiillisesti täysin rasittuneita. Mutta inistä johtuu, että näin on? Syy ei aina ole työntutkimuksissa, vaan siinä, mitä työntekijöille tässä työssä maksetaan. Usein kuulee sanottavan, että työn arvot ovat liian alhaisia ja koko työntutkimus on työläisten riistovälineenä lopetettava. On muistettava, että työn arvo on työntutkimuksen tulos, siitä ei voida väitellä palkasta keskusteltaessa, vaan on kiinnitettävä huomiota siihen, kuinka paljon hänelle työstä maksetaan. Rajasta olisi luonnollisesti syytä keskustella, sillä silloin emme tee vääryyttä työntutkimusta kohtaan, joka sellaisenaan on tunnustettava tieteellisenä menetelmänä. On turhaa taloudellistenkin syiden takia perustaa mitään Valtion elimiä, kuten esityslistalla on mainittu, sillä ne tulevat olemaan työn arvoihin nähden jos on oikein tutkittu, samojen vaikeuksien edessä. Sen vuoksi olisi löydettävä tie, joka on paras ja käytännöllisin. Sen tien löytäen ovat valitsijani pyytäneet esittämään edustajakokoukselle seuraavaa:

että SAK vaikuttaisi ja ryhtyisi toteuttamaan sitä, että tähän saakka käytännössä ollut tapa, jolloin nk. pisteen hintaa ei kytkettäisi tuntipalkkaan, niinkuin tähän asti, vaan että siitä neuvoteltaisiin työntekijöiden ja työnantajain välillä samalla tavalla kuin yleensä muissakin urakoissa. On huomioitava, että nykyisin määrää työnantaja itse kysymättä työntekijältä, mitä hän tämän työstä maksaa.

Kun päästään siihen, että työntutkimus jääpaikat erotetaan toisistaan, silloin on aivan samantekevää, mikä on työn arvo, kun me vain saamme työstämme kunnan palkan. Sillä se loppujen lopuksi on tärkeä, mitä saadaan tilipussissa.

Ei tietenkään olisi pahasta, vaikka SAKilla piisikin oma työntutki-

muksen tunteva henkilö. Mutta "kun annetaan työntekijöille oikeus neuvotella työntutkimuksen jälkeen urakan hinnasta, silloin tullaan saamaan myöskin työntekijöille kunnollinen korvaus työstänsä ja työrauha näissä laitoksissa tulee säilymään, jota ei tähän asti tunnetuista syistä ole ollut eikä tule olemaankaan, ennenkuin saadaan parannus ko. työntekijöiden ansioihin.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Puheenjohtaja: Täällä ei ole tehty tähän rationalisoidumisky- symykseen muutosehdotuksia, joten tämä kohta voitaneen hyväksyä yksimielisesti.

Työvaliokunnan ehdotus hyväksyttiin.

Puheenjohtaja: Menettelytapavaliokunnasta 'on palannut asioita ja toveri Huunonen esittelee niitä.

E. Huunonen: Menettelytapavaliokunta ori käsitellyt myös luvun "hinta- ja palkkakysymykset". Käsiteltyä aikana menettely- tapa valiokunta totesi, että tästä on toimitettu varsin laaja keskustelu ja pöytäkirjaan tulevat huomioiksi kaikki ne arvokkaat lausunnot, mitä täällä tästä asiasta on annettu. Kun varsinaiset linjat näihin ky- symyksiin löytyvät täällä SAK:n yleisohjelmassa, ei menettelytapa- valiokunta ole jätsonut olevan syytä muuta tästä kysymyksestä sa- noa, kuin mitä edellä olen maininnut.

Puheenjohtaja: Tämä voitaneen hyväksyä, kun menettely- tapavaliokunta on kerran asiasta päässyt yksimielisyyteen. <

Menettely tapavaliokunnan ehdotus hyväksyttiin.

E. Huunonen: Edelleen menettelytapavaliokunta» on käsitellyt myös luvun "jäsenyyttä koskevat kysymykset". Tässä kohden Valio- kunta ehdottaa hyväksyttäväksi työvaliokunnan ehdotuksen niillä evästyksillä, mitä edustajakokouksen aikana pöytäkirjaan on Jausuttu.

Puheenjohtaja: Tämäkin kohta voitaneen hyväksyä menette- lytapavaliokunnan ehdotuksen mukaisesti.

Menettelytapavaliokunnan ehdotus hyväksyttiin.

E. Huunonen: Samoin menettelytapavaliokunta on käsitellyt VI luvun "SAK:n kansainväliset suhteet". Tässä kohden menettely- tapavaliokunta ehdottaa tähän viimeiseen ponteen lisättäväksi sanat: "kansainvälinen yhteistoiminta yleensä". Niiden sanojen lisäksi tämän mukaan siis pulisi seuraavat sanat "kansainvälinen yhteistpiminta yleensä".

Puheenjohtaja: Tämäkin kohta voitaneen hyväksyä?

V. K. Turunen: Minä vain valitan sitä, ettei valiokunta ole huomionnut niitä ehdotuksia, joita esitettiin nimenomaan sen suhteen, että voitaisiin kansainvälistä yhteistoimintaa kehittää. Nyt se mer- kitsee sitä, että liiketyöntekijäin liitto joutuu harkitsemaan, kumpaan- ko kuuluu, kansainväliseen liiketyöntekijäin liittoon vai SAK:hon. On luonnollista, että tämä asettaa meidätkin hyvin suurien vaikeuk- sien eteen, sillä kansainvälinen liitto merkitsee kuitenkin liiketyön- tekijöille hyvin paljon ja uskon myöskin, että- eräissä muissa liitoissa kysymys on vähän samanlaatuinen.

E. Huunonen: Minusta tuntuu, että toveri Turunen ei ole oi- kein tarkoin tätä tutkinut. Kun menettelytapavaliokunta jättää tämän työvaliokunnan ehdotuksen ensimmäisen kohdan sellaiseksi kuin' mitä se on työvaliokunnan ehdotuksessa ja joka kuuluu seuraavasti:

"SAK:hon kuuluvain jäsenliittojen on pyrittävä alansa (kansainväli-

siin sihteeristöihin vain sikäli kuin ne toimivat Maailman Ammattiyhdistysten Liiton yhteydessä tai nopeasti järjestävät sen -sopeutumaan liiton toiminnan puitteisiin".

Niin ei tämä tuo sitä käsitystä, mistä toveri Turunen äsken täällä mainitsi.

J. H a k u l i n e n : Kyllähän minä mielelläni olen Turusen kannalla, sillä jos tämän lukee, niin tietysti voi ehkä tulkita -lioinkin ja sitä yoi tulkita näinkin. Mutta minun mielestäni tässä asiassa ei saisi olla tuollaista noin näin kantaa. Siinä pitäisi ottaa selvä linja. Näin ollen siis liikeyöntekijäin ehdotus on minuni mielestäni paljon selvempi, ja ehdottaisin, että asia lähetettäisiin vielä uudelleen menettelytapavaliokuntaan.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

P u h e e n j o h t a j a : - Täällä on Hakulinen ehdottanut, että tämä kohta lähetettäisiin uudestaan menettelytapavaliokuntaan, mutta sitä ei ole kannatettu, jotenka minä katson, että tämä valiokunnan yksimielinen ehdotus on tullut edustajakokouksen päätökseksi.

Menettelytapavaliokunnan ehdotus hyväksyttiin.

E. H u u n o n e n : Menettelytapavaliokunnassa oli käsiteltävänä myöskin Merimies-Unionin edustajien taholta tehty ehdotus, joka merkitsi sitä, että SAK:n olisi otettava nopeasti yhteys hallitukseen tarkoituksella saada tässä kohden Maailman Ammattiyhdistysten' Keskusliiton se päätös täytäntöön, joka edellyttää, että kaikkien maiden lähetystöihin otettaisiin myöskin asiamiehet ammattiyhdistysliikkeestä. Tämä kysyntö on ollut meillä ammattiyhdistyspiireissä keskusteltavana jo aikaisemminkin ja me luonnollisesti hyväksymme tämän Maailmanliiton esittämän ajatuksen. Siitä on myöskin eräiden hallitusta lähellä olevien tovereiden kanssa keskusteltu, mutta tällä hetkellä ei ole vielä löydetty käytännöllistä pohjaa tämän asian ratkaisemiseksi. Kuitenkin menettelytapavaliokunta esittää, että tuleva SAK:n työvaliokunta ryhtyisi tätä asiaa valmistelemaan.

P u h e e n j o h t a j a : Menettelytapavaliokunnan ehdotus asiasta voitaneen hyväksyä?

Menettelytapavaliokunnan ehdotus hyväksyttiin.

P u h e e n j o h t a j a : Tältä kohtaa asian käsittely on loppuun suoritettu.

Työoikakysymykset.

O. K o r s i : Minä uskon, että te hyvät edustajatoverit alatte kylästyä siihen, että täällä mies toisensa jälkeen valtion palveluksessa olevista esiintyy tämän mikrofoonin ääressä, mutta tässä on taas eräs sellainen kysymys, johonka mielestäni tämän arvoisan ammattiyhdistysväen olisi syytä kiinnittää huomiota erikoisestikin eräässä, mielessä. Asiahan on nimittäin niin meidän kohdalta, että työpäivän pituus ensinnäkin meillä rajoittuu 141 tuntiin kolmen viikon aikana. Tämän parempaa rajoitusta työpäivän pituuteen meillä ei ole. Se merkitsee sitä, että meidän on kolmessa viikossa yhtämittaisesti tarpeen vaatiessa tehtävä 141 tuntia työtä ilman mitään ylityökorvausta, erikoiskorvausta, joka kaikille muille työntekijöille maksetaan kahdeksan tunnin pituisen työpäivän jälkeen.

Minä en lähde tässä pitemmälle näitä kysymyksiä selittelemään, mutta täällä on aikaisemmin jo vilautettu sitä, että eräät sellaiset ta-paukset, joita tuntityöntekijäin osalta saatiin aikaan, eiyät taaskaan ulotu valtion palveluksessa oleviin, Nimenomaan tarkoitan tällä sunnuntaityönkorvauskysymystä. Meiltä työaikalain alaisiltakin valtion viran- ja toimenhaltijoilta evättiin tämä oikeus täydellisesti. Yksinkertaisesti sosiaaliministeriö otti "sellaisen kannan, että se erääseen eduskuntalausuntoon vedoten selitti sen jo kuukausipalkkaan sisältyvän, nimenomaisesti siitä nuolimatta, että me olimme nykyisen palkkapäätöksen hyväksyessämme varautuneet tälle kohdalle sanomalla, että sunnuntaityönkorvaus on käsiteltävä erikseen. Nain nyt kuitenkin on tosiasia. Mutta yhtäläinen tosiasia on se, että me emme tällä kertaa voine tulla tätä hyväksymään. Meillä on parasta aikaa valmistavat toimenpiteet asian eteenpäinviemiseksi käytännössä, ja nyt minä haluaisinkin, hyvät edustajatoverit, huomauttaa teille, että sellainen esiintyminen, joka tapahtui erikoisesti nimenomaan veturimiesten palkkaliikkeen aikana, jolloin syytettiin meidän palkkaliikettämme eräänlaiseksi fasistien ja sotarikollisten palkkaliikkeeksi, ja sitä se ei varmasti ollut, se oli puhtaasti ammattiyhdistysliikkeen hyväksymä toimenpide palkkojen parantamiseksi, ei uusiutuisi.. Nyt "saattaa tulla sellainen tilanne, että jonakin sunnuntaina rautatieliikenne pysähtyy, siinä pysähtyy muukin valtion toiminta ehkä, niin minä tahdon tässä erikoisesti korostaa, että te voisitte tämän asian ymmärtää puhtaasti samanluontoisena kysymyksenä kuin mitä ammattiyhdistysliikkeen ajamat etukysymykset yleensä ovat. "

J. Hakulinen: Minä esittäisin, että tässä hyväksyttäisiin työvaliokunnan esittämä lausunto, koska tämä asia sisältyy nimenomaan siihen, mitä SAK tahtoo päätökseen.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Työvaliokunnan ehdotus hyväksyttiin.

Ammattientarkastus.

A. Hällström: Ammattientarkastus meidän maassamme on enemmän tai vähemmän huonolla tolalla, senhän jokainen täällä olijostakin ehkä toteaa. Näin ollen ja kun on selvionä se, ettei ammattientarkastajani lukumäärää voida lisätä eikä piirejä pienentää, meidän taloudellinen tilanteemmehan on «tenkin sodan jälkeen sellainen, että sosiaaliin menoihin ei riitä tarpeellisessa määrässä varoja. Näin ollen täytyy pakostakin keksiä keinoja, millä me saisimme ammattientarkastusta tehostetuksi.

SAK:n työvaliokunnan lausunto asiassa on verrattain ylimalkainen, joskin myönteinen. Se kaipaa jotakin lisäterästyä vielä tässä tilaisuudessa, ja siihen taas täyttää kirjatyöläisten esitys, johonka jokainen tovereista on ehkä tutustunut. Siinä esitetään, että osa ammattientarkastajana valtuuksista siirrettäisiin liittojen vakinaisille toimit-sijoille. Pyydän huomauttaa, mikä merkitys sillä saattaakaan olla käytännössä, jos näin tulee tapahtumaan. Itäisessä naapurimaassamme Neuvostoliitossa, josta täällä on nyt hyviä tovereita saapuvilla, asiat on järjestetty suurin "piirtein sillä tavalla, että työpaikkajärjestot ja heidän asettamansa henkilöt suorittavat hyvin efektiivisesti anomat-

tientarkastukselle kuuluvaa työtä. Rungas vuosi sitten olin matkoilla ja totesin, että Neuvostoliitossa sosiaaliset olot ja hygieeniset olot työpaikoilla täyttävät varsin korkeitakin vaatimuksia, ja täytyy sanoa, että siinä suhteessa on aika pitkälle päästy, ehkä pitemmälle kuin ehkä monet täällä oljoista kuvittelevatkaan, ja kenties juuri sen vuoksi, että siellä on ammattientarkastajatehtäviä siirretty työpaikkajärjestöjen asianomaisille luottamushenkilöille.

Minä toivon, että täällä meilläkin, kun tätä asiaa eväsetään työvaliokuntaan, annetaan heille evästyksset siihen suuntaan, että ammattientarkastaja-valtuuksia yritetään kehittää sinne päin, että liitot omalta osaltaan voivat ryhtyä asiaa hoitamaan. • Silloin on varmaa se, että niin sosiaalinen puoli kuin hygieeninenkin puoli tulee varmasti oikealla tavalla hoidetuksi.

Yhdyn SAK:n työvaliokunnan lausuntoon sillä evästyksellä, että ne ajatukset, mitä kirjatyöläisten liiton taholta on^o esitetty, otetaan myöskin matkan varrella huomioon.

Puheenjohtaja: Jäntti on pyytänyt puheenvuoron työjärjestykseen.

A. Jäntin ehdotuksesta puheenvuorot rajoitettiin ja puheaika rajoitettiin kahteen minuuttiin.

(?): Niinkuin tästä meidän kokouksemme esityskirjasesta nähdään, on ammattientarkastuksen tehostamista koskevia esityksiä kokoukselle tehty useampiakin. Uskon edustajain pidemmittä keskusteluita yhtyvän näihin esityksiin. Säästääkseen kokouksen aikaa viittäis näiden esitysten johdosta työvaliokunnan, kantaan, että edustajakokous jättää valittavan työvaliokunnan hoidettavaksi kysymyksen, huomioiden erikoisesti kirjatyöntekijäin liiton esityksen, jonka mukaan liittojen vakinaiset toimitsijat saisivat ainakin omaa ammattiaan • koskevat ammattientarkastajani valtuudet.

Kuten tiedetään, on sosiaaliministeriössä jo ryhdytty alustaviin toimenpiteisiin ammattientarkastajakysymyksen oikeaksi järjestämiseksi. Mutta korostaisin vielä, että SAK:n valittava työvaliokunta hoitaisi asian niin, että todella huomioitaisiin kirjatyöntekijäin liiton kanta ammattientarkastusjärjestelmää lainsäädäntötietä uusittaessa.

H. Pyykölä: Täällä on jo edellä esitetty myöskin se, mitä minä aion esittää, ja on myöskin täällä esitysnumero 122, Turun Puuseppäin esitys, missä juuri samaa sanotaan[^] että siis, tuo ammattientarkastus olisi annettava SAJC:n toimitsijoille. Silloin ne voisivat valvoa niitä teollisuuslaitoksia, joissa he kulkevat.

Puheenjohtaja: Täällä on liian suuri hälinä ja häiritään pikakirjoittajia ja puhujaa: Pyytäisin, että edustajat olisivat hyvin rauhallisia.

Pyykölä (jatkaa): Esimerkkinä voin mainita, miten esim. Lapin läänissä eräs on antanut lausuntonsa tuosta metsätyöläisten vuosilomalaisista, että metsätyöläiset eivät ole vuosilomalain alaisia. Tämä jo riittää osoittamaan, miten tietämättöminä ja työnantajain asialla yleensä nuo ammattientarkastajat liikkuvat.

A. Lievendahl.: Koska tässä ammattientarkastuskohdassa on useita samantapaisia ehdotuksia, niin minä ehdottaisin, että tämä esitys 122 hyväksyttäisiin, sillä, minä otaksun, suurin piirtein saadaan korjattua ne epäkohdat, mitkä tällä kertaa ammattien tarkastuksessa esiintyvät. Kannatan Pyykölän tekemää ehdotusta.

T. Liljeroos: Minä haluaisin kiinnittää huomiota vallankin maaseudun ammattientarkastukseen, koska itse olen sitä tehtävää joutunut tekemään, niin näin ollen tumien ne puutteellisuudet, mitä tässä laissa on. Minä rohkenen epäillä, niin hyvä kuin tämä ajatus onkin, että liittojen toimitsijat saisivat nämä valtuudet, että asia ei tämän kautta korjaannu vähääkään sen paremmaksi. Kun se nykyisin on, vaan että nämä piirit jaettaisiin maassa pienemmiksi ja niin ollen kunnollisille ammattientarkastajille annettaisiin suuremmat valtuudet puuttua niihin epäkohtiin, mitä tällä keijtaa eri työpaikoilla on. Nythän laki kieltää kunnallisen ammattientarkastajan puuttumasta teollisuuslaitoksiin, joissa on yli 10 työntekijää. On aivan luonnollista, että näillä valtuuksilla varustettu henkilö ei voi saada mitään aikaan. Ottaen huomioon laajan pitäjän, niin tämä työ on palkattu vielä korkeintaan 600—1.000 markan kuukausipalkalla. Kenenkään Vakinaisessa työssä olevan työntekijän ei näinollen kannata tätä tehtävää tehdä njunkuin se todella tarvitsisi tehdä.

Näin ollen kehoittaisin tulevaa työvaliokuntaa kiinnittämään asiaan huomiota, että ammattientarkastuspiirejä olisi pienennettävä ja vaatimuksia ammattientarkastajan sivistyksellisiin näkökohtiin täydennettävä.

S. Lind: Koska on tiedossa, että työläistarkastajien, asema on jfcövin olemattoman minimaalinen, niin yhdyin täällä toveri Leivo-Larssonin aikaisemmin tekemään ehdotukseen näistarkastajista ja yhdyin tässä kirjassa tehtyyn esitykseen n:o 122.

M. Sippari: Minä pyydän kannattaa täällä ehdotuksia n:ot 121, 122 ja 123 sen ammattikunnan palvelijana kuin minä olen, tarkoitan tällä kiinteistötyöntekijöitä. Meidän työhuoneemme käsittää kellarin kaikkein alimmassa kerroksessa olevan sopen, ja se ori sellaisen välttämättömyyden pakosta Sinne pitänyt tulla harmiksi sen asunto-osakkeen omistajille, kun siinä menee ns. vuokraa tuottamatonta tilaa. Se on yritetty saada ja saatukin niin mahdottomaksi kuin se näinä päivinä on. Sieltä, puuttuu ilmanvaihtolaitteet, puuttuu suojatut käytävät sinne monttuihin, joissa meidänkin ammattikunnassamme niin valitettavasti toissapäivänä sai Suuren perheen huoltaja niin kovin traagillisen kuoleman, johon tapauksen olisi pitänyt ammattientarkastajan puuttua, mutta valitettavasti ei Helsingissä ollut sellaista elintä, joka olisi tullut ammattientarkastajan ominaisuudessa sitä paikkaa edes katsomaankaan.

Tämän perusteella minä lämpimästi kannatan näitä ehdotuksia työvaliokunnan käsittelypiiriin, joita tässä esitetään.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Asia lähetettiin valiokuntaan.

Vuosilomakysymykset.

V. Sundelin: Haluan kiinnittää edustajakokouksen huomiota vuosilomalain kohdalla esitykseen n:o 128. Tästä asiasta käytti puheenvuoron muistaakseni toveri Hämäläinen, jo kohdassa "Mitä SAK tahtoo"?, mutta joka tapauksessa ei voida jättää liian vähäiselle huomiolle sitä seikkaa, että hyvin huomattava osa palkkatyöläisiä on vielä

tällä hetkellä vailla vuosilomalain suomia oikeuksia. Tällaisia työntekijäryhmiä on varsinkin rakennustyöalalla ja nuo ryhmät ovat sellaisia, joidenka työsuhde ei kestä 16 päivää. Niin ollen tuntuisi jo siiveillisistä syistä oikeudenmukaisimmalta; että SAK:n piirissä tuo asia kehitettäisiin siihen vaiheeseen, että sitä voitaisiin soveltaa vuosilomalakia uudistettaessa.

Liittomme on tehnyt, tätä koskevia esityksiä uutta vuosilomalakia uudistettaessa ja valmisteltaessa, mutta tuloksetta. On sen johdosta hyvin tärkeää, että SAK ottaa tämän asian siipiensä suojaan ja pyrkii toiminnallaan vaikuttamaan siihen, että asianomaisten liittojen toimenpiteet tällaisten vuosilomalakiin tehtävien uudistusten kohdalla tulee suoritettua.

Vuosilomalakihan sisältää - ei ainoastaan varsinaisia lomia, vaan myöskin lomakorvauksia ja juuri näissä lyhytaikaisissa työsuhteissa työskenteleville vuosilomalain suomat korvaukset ovat tuiki tärkeitä. Käydyissä neuvotteluissa-työnantajien kanssa on jouduttu kokemaan se pulmakohhta, että näitä ei voida sisällyttää työehtosopimuksiin, koska laki ei tue niitä. Sama on kysymys myöskin niistä rakennustyöläisistä varsinkin ja muistaakseni myös muurausalan työntekijöistä, jotka saattavat olla työnantajain palveluksessa monia vuosia, 5—10 vuotta ja enemmänkin saamatta koskaan pitempiaikaisesta työsuhteesta luvattuja vuosilomaetuja. Tässä suhteessa on SAK:lta odotettava myönteistä suhtautumista, sillä tätä asiaa kaivataan kipeästi ennenkaikkea rakennustyöntekijäin keskuudessa. -

Oksasen ehdotuksesta puheenvuorot rajoitettiin ja aika rajoitettiin 3 minuuttiin.

Br. Arola: Liittomme osastojen ensimmäinen alustus koskee loman tarkoituksenmukaista käyttöä, joka jo tuli SAK:n yleisohjelman yhteydessä melko hyvin käsitellyksi. Mutta sitten täällä sivulla 466 on, alustus n:o 32, jossa sanotaan: "Maamme ammatillisen liikkeen kehitys vuosikymmenien aikana on vaatinut paljon perustavaa työtä niiltä järjestöihmisiltä, jotka vapaaehtoisesti ilman sanottavaa hyvitystä ovat vapaa-aikansa käyttäneet aktiiviseen työhön asian hyväksi. Ilman tällaista työtä ei voida ajatella ammatillisen liikkeen menestystä. Hjjvin usein samat henkilöt joutuvat hoitamaan vastuunalaisia järjestötehtäviä vuosikausia, jopa vuosikymmeniäkin. On selvää, että tämä muodostuu liikarasitukseksi. Ammatillinen liike on velkaa näille uurastajille lepo hetken ja siinä tarkoituksessa esittää osasto, että työvaliokunta mahdollisimman pian ryhtyisi hankkimaan kiinteistön virkistyskodin saamiseksi SAK:n jäseniä varten."

Meidän liiton toimikunta pitää tuota tavattoman tärkeänä, mutta kuitenkin katsoo, että asia siihen nähden on aivan liikaa vaadittu, että tätä varten järjestettäisiin erikoinen koti, vaan että lomaliiton yhteydessä pyrittäisiin tuota juttua järjestämään. Minä haluaisinkin, että täällä olevat edustajat koettaisivat vaikuttaa kaikissa liitoissa siihen suuntaan, että juuri nämä kentällä amatöörivoimilla työskentelevät työntekijät vielä vanhempina voisivat saada mahdollisuuden tuollaisen loma-ajan käyttöön lomaliiton kodeissa tai millä tavalla se paremmin on järjestettävissä lomaliiton yhteydessä. Tällä tavoin voitaisiin palkita jollakin tavalla niitä henkilöitä, jotka ovat vanhentuneet meidän taisteluriveissä.

Muuten olen hyvin tyytyväinen siihen, mitä SAK:n työvaliokunta

asiasta ehdottaa päätökseksi, mutta tahdon erikoisesti korostaa sitä seikkaa, että tämä otettaisiin huomioon eri liitoissa.

O. M e s a: Työntekijäpiirit ovat sangen kiitollisia siitä sangen myönteisestä kehityksestä, joka on vuosilomalain kehityksessä. Tästä tapahtuneesta palkkatyöväki antaa SAK:lle reilun tunnustuksen. Mainittesani myönteisestä kehityksestä tarkoitan tällä nyt vastaistakin kehitystä, sitä että kehitys myönteiseen suuntaan edelleenkin jatkuisi ja että loma ruumiillisen työn tekijäin osalta saisi tason, joka vastaa henkisen työn tekijöitä. Ehdottaisin, että vastaisuudessa pyrittäisiin siihen, että vuosiloma tulisi 5 vuoden yhtäjaksoisesta palveluksesta 1 kk'ja 3 vuoden yhtäjaksoisesta palveluksesta 3 viikkoa ja alle <3 vuoden palveluksesta 12 päivää ja että lomaa ei lyhennettäisi sairauden vuoksi.

Me ruumiillisen työn tekijät vaadimme samat edut kuin henkisen työn tekijät. Tämä on paperityöntekijäin liiton kanta.

O. L a h t i n e n: Yhdy edellisiin puhujiin sekä siihen esitykseen, jonka se osasto, johon itsekin kuulun, on edustajakokoukselle tehnyt vuosilomalain edelleen kehittämiseksi sellajseksi, että siinä kaikki työntekijäpiirit huomioidaan samanarvoisina.

Haluun kiinnittää edustajakokouksen huomiota erääseen tulkintakysymykseen nykyisessä vuosilomalaissa. jSri lähde selostamaan tätä tulkintaa, jonka työnantaja on antanut, tarkemmin sen takia, että tuo kysymys kokonaisuudessaan on sangen pitkä ja pulmallinen, mutta kun tällä tulkinnalla on huomattavassa määrässä aiheutettu työntekijöille menetystä siinä korvauksessa, johon hin on oikeutettu vuosilomalain ajalta, haluaisin tulevalle SAK:n työvaliokunnalle esittää evästyksenä seuraavaa:

että SAK:n työvaliokunta entistä suuremmissä mittakaavassa kiinnittäisi huomiotaan niihin tulkintoihin, joita eri valtiovaltaa edustavat viralliset elimet antavat vuosilomaa koskevien tulkintakysymysten ratkaisussa, ja

että työvaliokunta, jos tulkintakysymykset eivät vastaa lain henkeä siinä mielessä, kuin miksi se ammattiyhdistysliikkeen piirissä on käsitetty lakia säädettäessä, käyttää kaiken arvovaltansa tulkintojen saamiseksi sellaiseksi, että ne vastaavat ammattiyhdistysliikkeessä vallitsevaa käsitystä.

V. S a n d e l i n: Vuosilomalaissa on kohta, jossa määrätään, että yli kuukauden kestänyt sairausaika, tapaturma-aika sekä ns. synnytysloma-aika vähennetään työntekijän vuosiloma-oikeudesta. Tämä on meillä suuri epäkohta. Toivoisinkin työvaliokunnan kiinnittävän esitykseemme huomiota ja koettavan saada tämän vuosilomalain siihen kohtaan sellaisen muutoksen, että siis ns> synnytystapauksissa vuosilomaoikeutta ei vähennettäisi 6 viikkoa ennen ja 4 viikkoa jälkeen synnytyksen. Samoin tapaturmista, joita työssä on sattunut, niistä johtuva sairausaika vähentää vuosilomaoikeutta. Samoin sellaiset/vanhat työntekijät, jotka ovat olleet kauan talon palveluksessa ja vanhemmiten palveluksia rajoittaa jo sairastuminen, että he menettävät sitten vanhemmiten suurimman osan vuosilomastaan, kun kuitenkin ovat uhranneet koko ikänsä saman talon palvelukseen.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi ja asia lähetetään valiokuntaan.

Verotus.

Lehtonen: Totean tyydytyksellä sen täällä yleisohjelmassa olevan kohdan, jossa sanotaan maatalouden veroperusteista, että ne eivät saa olla työnantajiin ja työntekijöihin nähden epäsuhteessa. Nythän asianlaita on niin, että talon renkimies keskikokoiseen isäntään saakka maksaa suuremman kunnanveron kuin asianomainen isäntä. Ja perheen jäsenten työn arvossa on huomioitava se, että tarlonpoika, joka tekee samaa työtä, on verotettava nykyisen arvon mukaan 38.000, kun renkimies, jonka palkka-tunnetusti nousee 68.000—70.000 markkaan, siis työntekijä maksaa kaksi kertaa Veroa, mitä työnteettäjän perheenjäsen maksaa.

Erikoisella tyydytyksellä siis totean tämän kohdan ja pyydän sitä erikoisesti huomioimaan.

Puheenjohtaja: Jäntti on pyytänyt puheenvuoron työjärjestykseen.

A. Jäntin ehdotuksesta puheenvuorot rajoitettiin ja puheaika myös kahdeksi minuutiksi.

V. Mehtonen: Tässä kysymyksessä on Jyväskylän asetyöväen osasto tehnyt erittäin laajan ja ansiokkaan esityksen. Se on hyvin perusteltu ja vaikei oikein saakaan selvää, mikä siinä on perusteluja ja mikä ponsia, niin minä suosittelisin, että tuleva työvaliokunta erikoisesti huomioisi siinä esitetyt seikat verotusohjelmaa laatiessaan ja tehdessään siitä esityksiä valtiovalialle.

J. Silander: Tämä verotuskysymys antoi minulle vain aiheen puhua sen tähden, että olen nähnyt, että tämän kysymyksen yhteydessä tapahtuu hirveän paljon suoranaisia rikoksia yhteiskuntaa ja myös valtiota kohtaan. Isäntä ja renki sqpivat keskenään, mistä summasta mies on talossa töissä. Siitä huolimatta summa saattaa olla jonkinverran suurempi. Nyt olisi kuitenkin syytä työvaliokunnan tutkia asiaa, voitaisiinko tämän suhteen tehdä mitään, siksi että olisi kai edullista niinkauan kuin ollaan työaikojen suhteen ja muiden palkkojen suhteen puheissa jossakin yhteydessä, niiky että verotus toimitettaisiin palkkasäännöstelyn mukaan eikä niinkuin isäntä ja työläiset keskenään siitä sopivat.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Puheenjohtaja: Keskustelun kuluessa er ole tehty kannatettua muutosehdotusta, jotenka katson, että edustajakokous verotuskysymyksen yksimielisesti hyväksyy työvaliokunnan esittämässä muodossa.

Työvaliokunnan esitys hyväksyttiin.

Sosiaalinen huolto. ,'

Keskustelua ei synny.

Puheenjohtaja: Kohta hyväksytään.

Työvaliokunnan ehdotus hyväksyttiin.

Elökekysymys.

? ? ? : Valtio ja valitettavasti myöskin ammattiyhdistysliike on kiinnittänyt sangen vähän, tuskin lainkaan huomiota varsinaisen päivätyönsä päättäneiden osalle, niiden osalle, jotka vanhuuden tai

sairauden vuoksi ovat siirtyneet nimelliselle eläkkeelle. Tosiasiaan nyt on, että aikaisemmin ennen sotia valtion ja myöskin yksityisten laitokset myönsivät vanhoille, määrävuosia jo palveluksessa olleille pienen eläkkeen. Tämä perustui monta kertaa olemattomaan lakiin. Seurasi inflaatio, mutta eläkkeet pysyivät kuitenkin melkein entisenlaisina. Tämä on johtanut siihen, että tällä hetkellä maksettavat eläkemaksut ovat kerta kaikkiaan sen laatuiset, että työkykynsä menettänyt vanhus ei tule missään tapauksessa toimeen; Nämä vanhat jo työväenliikkeessään täyden päivätyön tehneet veteraanit tulevat ilmeisesti esittämään paikallisille * ammattiyhdistysväen luottamusmiehille, etteikö voitaisi edes ammattiyhdistyksen kautta saada jonkinlaista parannusta aikaan. Nyt näkisin tarpeelliseksi, että ammattiyhdistysliike ottaisi asian todella sydämenasiakseen ja hoitaisi näiden veteraanien toivomuksen mukaisesti. Me olemme sen velvollisia tekemään/ Heidän työnsä on todella sen arvoinen heidän puoleltaan, ja heidän turvansa edes viimeisinä vanhuuden vuosinaan on vain pieni korvaus meidän ja koko yhteiskunnan taholta heille.

E. P ä k k i l ä: Asaani koskee niitä vanhoja työntekijöitä, jotka ovat eläkeoikeutettuja köyhäinhuoltolain mukaan, jotka siis ovat kansaneläkelain ulkopuolella. Työnantajat nimittäin pyrkivät nykyiseen lakiin nojaten siirtämään, kulloinkin kysymyksessä olevasta tapauksesta tämän velvollisuutensa asianomaisen vanhuksen lasten harjoitteleille. Tämä taasen käytännössä" johtaa useimmissa tapauksissa siihen, että nämä vanhukset joutuvat täydellisesti yhteiskunnan huollettaviksi. Nyt olisi mielestäni SAK:n käytettävä koko vaikutusvaltansa, jotta lakiin saataisiin sellainen korjaus, ettei lasten elatusvelvollisuuteen voitaisi vedota. Tämä sen vuoksi, että eläkkeiden pienuuden, vuoksi nämä vanhukset useimmissa tapauksissa tarvitsevat eläkkeen lisäksi kaiken sen tuen, minkä heidän useimmissa tapauksissa vielä varattomat lapsensa kykenevät antamaan.

KL Suvi: Minä haluaisin tässä yhteydessä kiinnittää erikoisesti tulevan työvaliokunnan huomiota maamme aika suuren väestöryhmän eläkekysymykseen, nimittäin maataloustyöntekijöihin. Maataloustyönantajat, nehan eivät pidä töissäänsä kauempaa kuin juuri sen ajan, että sitten taas kun tulee täyteen tuo aika, he pistävät pois, ja niin he eivät koskaan pääse eläkkeelle. Näin maataloustyöläisten • kohtalo on aina mennä kunnalliskotiin* ja sen takia siihen pitäisi kiinnittää erikoisen suurta huomiota.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi. • • «.

Puheenjohtaja: Koska kohtaan ei ole tehty huomautusta, kokous voinee yksimielisesti hyväksyä tämän työvaliokunnan esittämässä muodossa.

Työvaliokunnan esitys hyväksyttiin.

Työttömyysvakuutus.

A. Salusjärvi: Tämä kysymys on semmoinen, mikä on työttömyyskausien aikana ollut hyvinkin kiinteä, kun työläiset täällä meillä Suomessa työttömyyskausien aikana ovat joutuneet elämään omien järjestöjen työttömyyskassojen varassa. Me tiedämme, että useimmissa muissa maissa on työttömyysavustus hyvin voimakasta, että voidaan työttömyyden aikana työläisiä valtiovalan taholta avus-

taa. Näin ollen minä yhtyisin tähän työvaliokunnan tekemään esitykseen kaikissa muodoissa ja kohdistaisin erikoisesti tähän 4. kohtaan huomiota. Kun tiedetään, että tällä kertaa on työväestö kaikin puolin verotettu jo niin tarkkaan, että se on mitä raskaimmin kyennyt lammas, niin että koetettaisiin pyrkiä siihen, että valtio suuremman osan tästä työttömyysvakuutuksesta tulisi suorittamaan. Siis yhdyin näihin muuten, mutta valtion kohtaa tahtoisin lisätä tai otettakoon sitten työnantajilta, jos ei valtiolta.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Puheenjohtaja: Kohta hyväksyttäne työvaliokunnan esittämässä muodossa.

Työvaliokunnan esitys hyväksyttiin.

Sekalaiset alustukset.

H. Rantala: Tästä asiasta kyllä kuultiin eilen tavattoman paljon, enkä haluaisi paljon puuttua, koska eilisen puhutuvan aikana saimme siitä puolesta niin paljon eväitä. Yhdyinkin vain esittämään tämän asian ponsilauseلمان. Se on siis Muurarien Liiton Osasto 8, numero 170.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Työvaliokunnan esitys hyväksyttiin.

Nuorisokysymys ammattiyhdistysliikkeessä.

V. K. Turunen: On erittäin ilahduttavaa, että ammattiyhdistysliikkeen taholta todellakin kiinnitetään vakavaa huomiota nuorisokysymykseen, sillä sen selvittely ammattiyhdistysliikkeen piirissä kannattaa ja siinä mielessä SAK:n työvaliokunnan esitystä on tervehdittävä tyydytyksellä.

On selvää, että nuorison, joka on varhaisnuorisoommekin, kautta on ryhdyttävä sitä tietä turvaamaan SAK:n ja sen voiman pysyvä säilyminen ja sen jatkuva lisääntyminen. Lisäksi on erittäin tärkeää, että ammattiyhdistysliike kiinnittää vakavaa huomiota nuorison sosiaalisiin ja taloudellisiin etuihin. Tässä mielessä SAK onkin pyytänyt nuorisotyötä koskeissa kysymyksissä lausuntoa erikoisilta työväenliikkeen nuorisojärjestöiltä ja nämä lausunnot ovat varmasti SAK:n työvaliokunnalla hyvänä osviittana vastaista toimintaa suunniteltaessa.

Tässä alustuksessa kiinnittää tärkeintä huomiota se ajateltu organisaatio, järjestö rakenne, jota nuorisokysymyksen hoitamiseksi on työvaliokunta ajatellut. On aivan oikein, että SAK, omassa piirissään luo elimen, joka kiinnittää nimenomaan nuorison sosiaalisiin ja taloudellisiin sekä ammattiyhdistysliikettä koskeviin kasvatuskysymyksiin mahdollisimman runsasta ja vakavaa asiantuntevaa huomiota. Mutta on asetettava hieman kyseenalaiseksi, onko jaosto toiminnan ulottaminen -«arsinaiselle työkentälle ammattiyhdistysliikkeen piirissä aivan välttämätöntä, ehkä se ei ole tarpeellistakaan.

Tämä voi johtaa siihen, että ammattiyhdistysliike, jos kuvitellaan nuorisotoiminnan paisuvan kovin suureksi ammattiyhdistysliikkeen sisällä, joutuu tavallisan ikäänkuin perustamaan uuden nuorisojärjestön jo maassa toimivien nuorisojärjestöjen rinnalle. Meillähän, niinkuin jokainen täällä olevista tietää, toimii jo tällä hetkellä Suomen

Demokraattinen Nuorisoliitto ja sen lähellä Demokraattinen Pioneeri-varhaisnuorisojärjestö, Sosialidemokraattinen Työläisnuorisoliitto ja sen lähellä Nuoret Kotkat. Tuntuisi oikeammalta, että SAK ryhtyisi yhteistoiminnan kautta näiden nuorisojärjestöjen kanssa hoitamaan nimenomaan nuorisoa koskevia kysymyksiä ja saamaan käytettäväkseen näiden valmiin organisation. Jos toiminta, tässä suhteessa hajotetaan liian pitkälle, merkitsee se työvoiman tuhlausta, varojen tuhlausta, ajan tuhlausta ja lisäksi toiminnan tarpeetonta hajanaisuutta, kun sen sijaan ehdotus siitä, että SAK:n työvaliokunnan keskuudessa toimiva nuorisosaasto olisi välittömässä yhteydessä näihin mainitsemini nuorisojärjestöihin. Se merkitsisi työn tehostumista, varojen tehokasta käyttöä, ajan käyttöä, keskitystä, sillä me ymmärrämme erityisesti kenttätöissä perusjärjestöissä kullakin paikkakunnalla, miten kiusallista on, jos alinoma perustetaan uusia ja uusia elimiä. Me loppujen lopuksi emme saa toimintavoimia mihinkään. Lisäksi materiaalin käyttö kasvatuksellisessa tehostuu, kun on toiminnassa valmiit nuorisojärjestöt, ja myöskin kasvatustoimintaa kurssien, luentojen, nuorisojärjestöjen lehdistön kautta jne. voidaan saada paljon tehokkaammaksi kuin jos SAK:lla on perusjärjestöjen piirissä kovin hajanainen nuorisosaastotoiminta. Näiden lyhyiden perustelujen pohjalta minä rohkenenkin ehdottaa, että ponsien 2. kohta muutettaisiin näin kuuluvaksi:

- että SAK:n nuorisosaasto yhteistoiminnassa työväestön piirissä toimivien nuoriso- ja varhaisnuorisojärjestöjen kanssa ryhtyisi toimenpiteisiin ammattiyhdistyskasvatuksen järjestämiseksi antamalla näille järjestöille tarkoitusta varten kaiken mahdollisen materiaalin ja taloudellisen tuen.

Tämän lisäksi, jos tämä kohta tulee hyväksytyä, ehdotan, että perustelujen 7. kohta, 7. kappale tarpeettomana poistettaisiin.

Erikoisesti, mikäli valiokunta joutuu asiaa tarkistamaan, jos sillä on aikaa, se voisi syventyä Sosialidemokraattisen Työläisnuorisoliiton asiasta esittämään lausuntoon. Se vielä perusteellisemmin kuin minun puheenvuoroni valaisisi tätä kysymystä.

N. Oksanen: Kokouksessa on tähän saakka jo kosketeltu asioita, jotka ovat koskeneet ns. ruumiillisen työn tekijäin jokapäiväisiä reaalisia kysymyksiä. Kokouksen viimeisenä ohjelmanumerona on asia, jossa jollakin tavalla siirrytään pois jokapäiväisen elämän piiristä johonkin sellaiseen, jossa tulevaisuus on kysymyksessä. Nuorisokysymyksen ottaminen tämän kokouksen ohjelmaan on minusta erittäin onnistunut ja minusta on oikein, että ammattiyhdistyspiireissä kiinnitetään mitä suurinta huomiota. Minä «saitani voin yhtyä, mitä edustaja Turunen täällä mainitsi» nuorisokysymyksen organisoimisesta sillä tavoin, että perustetaan uusia nuorisojärjestöjä, niinkuin tässä on ehdotettu. Meillä on jo tällä hetkellä näyttää siltä, että nuorisojärjestöjä näyttäisi olevan ainakin osaltaan riittämiin saakka. Edellisen puhujan lisäksi on mainittava, että meillä on parhaillaan on myöskin kunnallinen nuorisotyö parhaillaan järjestelyn alaisena. Kunnissa on perustettu erityisiä nuorisolautakuntia. Samoin on myös valtio kiinnittänyt tähän kysymykseen entistä enemmän huomiota. Minun käsitykseni mukaan ammattijärjestöjen ja SAK:n tehtävänä olisi, että näille varsinkin virallisille nuorisotyötä käsitäville elimille entistä enemmän tuotaisiin esiin myöskin ne, asiat, mitkä ovat tähdellisiä ja

tärkeitä ammatillisessa elämässä ja yleensä työpaikoilla ja nuorten työtä koskeissa kysymyksissä, ja tässä mielessä on ollut käsittääkseni paikallaan, että SAK:n yhteydessä on olemassa tällainen erityinen nuorisajaosto, joka pitää näistä asioista erityistä huolta. Toivoin, että tämän jaoston jäseniksi tulisi ensisijassa sellaisia henkilöitä, jotka aktiivisesti ovat mukana nuorisotyössä ja joilla on myöskin kokemusta kasvatusasioissa, sillä tämä asia, jos mikään, on ensisijassa kasvatuskysymys.

Samalla minä pyytäisin tässä kiinnittämään huomiota erääseen seikkaan, mikä nuorison kannalta on varsin tärkeä seikka. Tarkoitin sitä, kun nuoret tytöt ja pojat ensimmäistä kertaa joutuvat työläisiksi johonkin suureen tai pienempään työpaikkaan, uijissa heidän toimintansa tulee ehkä pitkänkin aikaa olemaan, se vastaanotto, millä nuoret työntekijät tässä uudessa paikassa otetaan vastaan ja se huolto, minkä he esim. vanhempien ja kokeneempien toverien puolesta voivat saada, ei ole vähäksi arvioitava. Olisikin työpaikoissa ja siellä, missä nuoret työntekijät ja nuoret ensimmäisiä askeleitaan työhön ottavat, pidettävä huolta siitä, että vanhempien työtovereiden puolesta pidetään heistä erityistä huolta ei ainoastaan siitä, mitenkä työpaikoissa ovat, mutta kiinnitettäisiin huomiota myöskin heidän kotioloihinsa, vapaa-ajan käyttöön, ansiotulojen käyttöön jne. Jos tässä suhteessa enemmän olisi huomiota tähän asiaan kiinnitetty, niin minusta tuntuisi, että monta sellaista tapausta, jolloinka nuoret yksilöt ovat joutuneet rikoksen teille, olisi voitu välttää.

Myöskin olisi kiinnitettävä huomiota siihen, että sellaiset työpaikoissa olevat vanhemmat työntekijät, jotka siveellisessä suhteessa eivät ole täysimittaisia, käyttävät alkoholia ja muuta sellaista, joka ei sovi nuorille esikuvaksi, että toisten vanhempien kokeneiden työntekijäin puolesta tähän kiinnitettäisiin huomiota, ja estettävä ettei näiden vaikutus voisi tulla sellaiseksi, kuin se joissakin tapauksissa on ruvennut tulemaan. Muuten pyydän tässä lopuksi kannattaa sitä, mitä edustaja Turunen tässä aikaisemmin mainitsi.

P. Kivikoski: On lausuttava vilpiton kiitos SAK:n työvaliokunnalle, että on otettu nuorisokysymys SAK:n kokouksen ohjelmiaan ja siinä suhteessa ja siitä huolimatta, mitä tässä on, se sisältää kuitenkin alkulähtökohdan uuden työosaran edelleen kehittämiseksi, mikä on erittäin suuresta merkityksestä, kuten täällä on jo sanottu, järjestövoiman uuden jälkikasvun turvaamiseksi.

Olisi tietysti syytä paljonkin keskustella nuorisokysymyksestä, mutta kokouksen lyhyt aika ei anna siihen mahdollisuuksia, ja toivottavaa on, että SAK:hon perustettava nuorisajaosto pystyy täyttämään tässä ensimmäisessä momentissa asetetun tehtävän, että löydetään ohjelma, jonka puitteissa SAK:n yhteydessä suoritetaan nuorisotyötä. Tässä suhteessa kuitenkin tuleamme ilmeisesti kysymykseen välittömästä yhteistyöstä eri nuorisjärjestöjen kanssa ja sitähän nyt edelliset puhujat ovat korostaneet. Tämä yhteistyö tulee olemaan varmastikin hedelmällistä ja antoisaa ja vie eteenpäin nuorisokysymyksen asiallista hoitamista ja sehän on tärkeintä. Tässä saattaa olla mahdollista ja kehoittaisiin valittavaa työvaliokuntaa harkitsemaan myöskin kysymystä erikoisen nuorisosihteerin viran perustamisesta SAK:hon, koska varmasti tämä työala tulee olemaan siksi laaja, että vain sivutoimillisena työnä sitä tuskin pystytään hoitamaan. Mika koskee taas tässä pää-

töslauselmassa ehdotettuja paikallis- ja perusjärjestöjen yhteyteen perustettavia nuorisajaostoa, olen sitä mieltä, että työvaliokunnan ehdotus on oikeaan osunut tässä sen vuoksi, ja vaikkakin paikkakunnilla on erikoisia nuorisjärjestöjä, niin ei suinkaan nuorisjärjestöjen toiminta, nuorison järjestöllinen koulutus heikkene sen vuoksi, jos myöskin ammatillisen nuorisotyön kautta voidaan vahvistaa nuorison kasvatus ja sitä paremmin, mitä lähemmässä yhteistyössä se tapahtuu paikallisten nuorisjärjestöjen kanssa. Se ei joudu näin ollen ristiriitaan, vaan päinvastoin tukemaan paikallisten nuorisjärjestöjen työtä

- erikoistuen nimenomaan nuorten työläisten työoloja, palkkaussuhteita, ammattikoulutusta ja työturvallisuutta ja terveydellisiä oloja koskeviin kysymyksiin. Tässä on selvä työnjako ja selvä tehtävälinja ja niin ollen pidän onnistuneena SAK:n ehdotusta ja kannatan lämpimästi SAK:n ehdottaman päätöslauselman hyväksymistä.

V. Suutarin ehdotuksesta puheenvuorot rajoitettiin ja aika kahteen minuuttiin.

A. Aalto kannatti Turusen ehdotusta.

K. Lindholm: SAK:n työvaliokunnassa on jo kahden vuoden ajan erittäin kiinteästi seurattu nuorten työntekijäin toimintaa työpenkin ääressä ja viimeiseen ylimääräiseen kokoukseen, joka perustettiin, tehtiin alustus nuorisokysymyksestä. Se, miksikä tähän on ryhdytty, johtuu siitä, »että meillä on nuoria työläisiä teollisuudessa erittäin runsaasti ja he työskentelevät siellä erittäin raskaissa ja vaikeissa olosuhteissa. Lisäksi vielä on todettava, että he saavat vanhemman toverikunnan puolesta usein erittäin epäedullisen kohtelun. Heillä teetetään kaikki raskaimmat ja likaisimmat työt ja usein heitä kohdellaan alamittaisina ja ala-arvoisina tovereina. Tämän vuoksi on tärkeää, että SAK kiinnittää vakavaa huomiota nuorison oma-alotteeseen toimintaan myöskin ammattiyhdistysliikkeen piirissä. Näissä merkeissä on SAK:n työvaliokunta toimittanut tämän alustuksen ja esittää sen hyväksyttäväksi. Kun tämä alustus päättyy ponsiin, joissa ei poleta kenenkään poliittisen puolueen tai ryhmittymän varpaita, vaari joissa esitetään vain laadittavaksi ohjelma sille nuorisotyölle, jota SAK pyrkii toteuttamaan, niin minä toivoisin, että me voisimme yksimielisesti hyväksyä tämän ponsilauselman, joka on tosiaan kaikesta puoluepolitiikasta vapaa.

Oksanen: Ne jotka ovat nähneet meidän nuorisoomme ammattiyhdistysliikkeehVpiirissä, ovat varmaan jokainen havainneet sen, mitenkä vaikeata juuri varhaisnuorisoa ja nuorisoa on saada opiskelun piiriin mukaan. Minä uskoisin, että läsnäolijat kaikki ovat jonkin opintokerhon jäsenenä ja silloin kun on siellä kysymyksessä jokin vakavampi aihe, esim. juuri ammattiyhdistysliike, niin melkeinpä voidaan sanoa, että sieltä kaikki nuoret ihmiset silloin kaikkoavat pois. Näin ollen se työ, joka jäisi näille nuoriso-osastoille je perusjärjestöille, muodostuisi melkeinpä yksinomaan samantyylliseksi työksi, mitä nykyisillä työväen muilla nuorisjärjestöillä on. Voi olla niin, että suuremmissa elimissä, kuten esim. paikallisjärjestöissä, tällaiset jaostot tulisivat kysymykseen, mutta epäilen suuresti, että tuskinpa näissä perusjärjestöissä, tulevat menemään ja löytämään tuollaista otollista maaperää. Tämän johdosta minä kannatan toveri Turusen tekemää ehdotusta.

. Keskustelu julistettiin päättyneeksi

Puheenjohtaja: **Asiaan** on tehty muutosehdotus, **jotenka-asia** lähetetään valistusasiainvaliokuntaan.

Sääntövaliokunnan mietintö.

Aku Sumu: Arvoisat kokousedustajat! Edustajakokouksen alustusviikkoon sisältyy SAK:n Työvaliokunnan esitys SAK:n sääntöihin tehtävistä muutoksista. Tämän lisäksi on Työvaliokunta valmistanut tarkistetun esityksen, joka eräissä kohdin poikkeaa siitä, mitä alustusviikkoon sisältyvässä esityksessä ehdotetaan. Kuten tässä monistetussa esityksessä huomautetaan, on SAK:n sääntöjen muutosta koskeva kysymys ehkä vaikein kongressissamme esillä olevista asioista. Sääntöjen eri pykälisiin kohdistuvista muutosesityksistä näyttävät mielipiteet kulkevan eri suuntiin. Tämä mielipiteiden jakaantuminen on ollut niin jyrkkä, että SAK:n Työvaliokunnan piirissäkään ei vielä edustajakokouksen alkuun mennessä oltu päästy selvyyteen siitä, mikä olisi esityslinja kussakin eri kohdassa. Tämän vuoksi on sääntökysymystä edustajakokouksen aikana käsitelty sääntövaliakunnassa siiliä mielessä, että voitaisiin löytää yhteinen pohja ja ratkaisu sääntöjen muutosesityksille. Onhan näet selvää, että kun sääntöjen muutoksiin tarvitaan määräänemmistö, niin kumpikaan puoli ei toisen puolen vastustaessa voi tässä kokouksessa saada lävitse mahdollisia mieleisiään muutoksia sääntöihin. Tämän vuoksi on ollut lähdeittävä siitä, että mahdolliset muutokset sääntöihin on hyväksyttävä suurin piirtein yksimielisesti.

Sääntövaliokunta onkin nyt sitkeän työskentelynsä jälkeen valmis esittämään edustajakokoukselle vasta näin loppuvaiheissa ehdotuksensa. Pyydän kaada sääntövaliokunnan puolesta esitellä kokoukselle muutosesitykset, jotka sääntövaliokunnan ehdotukseen sisältyvät.

1 §.

Esitetään pysyttäväksi ennallaan. ' " - • • ,

2 §: ' •

2) kohdan i) momentissa määritellään keskusliiton eräksi tehtäväksi "kustantaa tarkoitustaan edistävää kirjallisuutta, lentolehtisiä ja sanomalehteä". SAK:n jäsenpiirin ja toiminnan laajentuminen on kuitenkin laajentanut myös tehtävien piiriä ja tämän vuoksi olisi sääntöjen tämä kohta laajennettava siten, että siihen lisätään sana "aika-kauslehtiä" ja sana "sanomalehtiä" muutetaan monikkomuotoon. Tällöin voi keskusliiton Työvaliokunta mahdollisuuksien mukaan ryhtyä julkaisemaan esim. ruotsinkielistä ammattiyhdistyslehteä sekä aika-kauslehtijulkaisuja esim. tuotantokomiteoiden jäseniä ja järjestöjen toimihenkilöitä varten.

3 §.

1) kohdassa esitetään niupdollinen muutos siten, että ääna "sen" muutetaan sanaksi "keskusliiton", joka muutos/kielillisessä suhteessa selvittää tätä sääntöjen kohtaa. s

4 §.

2) kohtaan esitetään myös muodollinen muutos ja kohdan sanamuoto tulisi siten seuraavaksi: "Eronneen jäsenliiton on suoritettava jäsenveronsa sen tilityskauden loppuun, jonka aikana eroaminen tapahtuu." Saman pykälän 3) kohdassa esitetään sana "järjestö" muutettavaksi sanaksi "jäsenliitto".

5 §.

1) kohdassa määritellään ne jäsenverot, jotka jäsenliitot ovat velvollisia tilittämään keskusliitolle. Sääntöjen nykyisen tekstin mukaan nämä maksut ovat 75 penniä ja 45 penniä viikossa. Kuitenkin on saman pykälän 2) kohdan 2, momentin mukaan Valtuustolla oikeus tehdä muutoksia jäsenveroihin, mikäli rahanarvossa tapahtuu huomattavia muutoksia. Täten onkin Valtuusto v. 1945 tehnyt päätöksen, jonka mukaan jäsenvero vuoden 1946 alusta nostettiin siten, että se nyt on 1:50 ja 1:— . Käytännöllisintä olisi kuitenkin, että SAK:n säännöissä ei mainittaisi lainkaan jäsenveron suuruutta, vaan sen päättäminen jätettäisiin Valtuustolle, kuten nytkin on asianlaita. Tämän kohdan sanamuoto tulisi tällöin olemaan seuraava:

"Jäsenliitto suorittaa jäsenistään keskusliitolle Vakainaista veroa jokaiselta viikolta, jolta jäsen on liitolle viikko-, kuukausi- tai vuosiveroa suorittanut. Mikäli jäsenliitolle saapuu osastoilta ns. rästitilityksiä, on jokaiselta näissä esiintyvältä jäseneltä myöskin suoritettava keskusliitolle vakainainen vero. Jäsenveron suuruuden määrää Valtuusto."

2) kohdan 2 momentti, joka sisältää ns. inflaatiotakuun, jäisi — mikäli 1) kohtaan hyväksytään edellä esitetty muutos — tarpeettomana pois.

3) kohdassa esiintyvä "liitto"-nimitys esitetään muutettavaksi sanaksi "jäsenliitto".

Saman pykälän 5) kohdassa määrätyn yleismääräisen veron suuruus olisi määriteltävä siten, että se suuruudeltaan suhteessa vakinaiseen veroon olisi enintään 8-kertainen. Tämän mukaisen muutoksen esittää sääntövaliokunta tähän kohtaan hyväksyttäväksi.

6 §.

Tämän pykälän esittää sääntövaliokunta pysyttäväksi entisellään.

7 §.

2) kohtaan, jossa määritellään Työvaliokunnan jäsenmäärä, esittää Työvaliokunta tehtäväksi sen muutoksen, että SAK:n palveluksessa edellytetään olevan kaksi puheenjohtajaa, kuten sääntöjen 10 §:ään sisältyvästä muutosehdotuksesta käy selville.

SAK:n jäsenmäärän ja liittojen luvun kasvaessa on käynyt entistä välttämättömämmäksi laajentaa myöskin Työvaliokunnan piiriä sikäli, että mahdollisimman moni suurista liitoista olisi edustettuna SAK:n Työvaliokunnassa. Onhan näet esim. niiden liittojen lukumäärä, joiden jäsenmäärä on yli 10.000, jo kaksitoista. Työvaliokunnan vakinaisten jäsenten määrä esitetäänkin korotettavaksi kahteentoista, jolloin heille olisi valittava kullekin henkilökohtainen varamies. Tämän lisäksi olisi valittava täysi määrä ns. yleisvarajäseniä. Täten varautuisi pienimmillekin liitoille mahdollisuus varamiespaikkojen kautta seurata Työvaliokunnan työtä. Koska näin suuren Työvaliokunnan työskentely saattaa kuitenkin muodostua kankeaksi, olisi Työvaliokunnan asetettava keskuudestaan työjaosto samaan tapaan kuin muutkin Työvaliokunnan alaiset jaostot. Työjaoston tehtävänä olisi valmistella Työvaliokunnassa esillä olevat kysymykset sekä mahdollisesti se voisi saada oikeuden tehdä päätöksiä juoksevista asioista. Sääntöjen 7 §:n 2) kohta tulisi täten kuulumaan:

"Työvaliokuntaan kuuluu keskusliiton puheenjohtaja, toinen puheenjohtaja, sekä 12 varsinaista jäsentä. Varsinaisten jäsenen varamiehenä toimii 24 varajäsentä, joista 12 on nimitettävä varsinaisten jäsenen henkilökohtaisiksi varajäseniksi ja 12 yleisvarajäseniksi. Varsinaisen jäsenen ollessa estynyt hoitamasta tehtävänsä, kutsutaan Työvaliokuntaan ensisijaisesti hänen henkilökohtainen varajäsenensä sekä hänenkin estyneenä ollessa joku samaan ryhmään, kuuluvista yleisvarajäsenistä. Yleisvarajäsenistä on Työvaliokunnan nimitettävä puheenjohtajalle ja toiselle puheenjohtajalle henkilökohtainen varamies kummallekin. Yhden varsinaisista jäsenistä tulee edustaa ruotsinkielistä jäsenistöä. Työvaliokunnan toimiaika kestää siitä edustajakokouksesta, jossa se on valittu, siihen edustajakokoukseen asti, jossa uusi valitaan sen tilalle."

• 4) kohdassa määritellään Työvaliokunnan päätösvaltaisuus ja kun Työvaliokuntaa nyt esitetään lajennettavaksi, olisi myöskin tätä kohdtaa muutettava. Sanamuoto esitetään seuraavaksi:

"Työvaliokunta kokoontuu puheenjohtajan tai tämän estyneenä ollessa toisen puheenjohtajan kutsusta niin usein kuin asiat vaativat, ja on se päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai toinen puheenjohtaja ja vähintään 7 jäsentä on saapuvilla."

8) kohdan sana "puheenjohtaja" esitetään muutettavaksi monikko-muotoon.

8 § •

Työvaliokunnan aikaisemmassa esityksessä sääntöjen muutoksiksi oli esitetty Valtuuston edustusperustetta muutettavaksi. Jälkeenpäin on kuitenkin esitystä tältä osalta tarkistettu. Työvaliokunta ja siihen yhtyen sääntövaliokunta esittävät, että säännöt pidettäisiin voimassa tältä osaltaan sellaisinaan. Kuitenkin olisi Valtuuston jäsenten enimmäismäärä nostettava kaksinkertaiseksi. Edustajista saattaa tuntua ehkä oudolta se, että minkä vuoksi säännöissä on oltava mainittuna Valtuuston jäsenten enimmäismäärä, mutta kysymyksessä on puhtaasti yhdistysteknillinen muodollisuus, sillä yhdistysrekisteriviranomaisten taholta on jo aikaisemmassa vaiheessa esitetty SAK:n sääntöihin sisällytettäväksi tältä osalta enimmäismäärä, jonka kuitenkin keskusliitto itse voi vapaasti määritellä. Jos Valtuuston jäsenten enimmäismäärä säännöissä nyt tällä kertaa määritellään kahdeksiksadaksi, niin se on siksi korkea luku, että se ilmeisestikin tulee riittämään, vaikkapa ammattiyhdistysliikkeemme jäsenmäärä kasvaisi nykyisestäään huomattavastikin.

Tämän pykälän 3) kohtaan esitetään Valtuuston jäsen ehdokkaiden vaalista sisällytettäväksi samanlainen määritelmä kuin edustajakokous- > ehdokkaiden vaalista esitetään 9 §:n kohdalla. Sääntöjen sanonta tältä osaltaan, tulisi siis olemaan seuraava:

"Valtuuston jäsen ehdokkaiden valinta keskusliiton Valtuustoon toimitetaan kussakin liitossa yleisellä jäsenäänestyksellä kunkin jäsenliiton ollessa yhtenä vaalipiirinä. Mikäli vaaleja varten muodostetaan vaaliliittoja, noudatetaan edustajapaikkojen jaossa suhteellista vaalitapaa. Lähemmät vaalia koskevat ohjeet antaa keskusliiton Valtuusto. Varsinaisten jäsenten valittava myös yhtä monta ehdokasta varajäseniksi."

Tämän pykälän 6) kohdan sana "varapuheenjohtaja" esitetään mtiUr tavaksi "toinen puheenjohtaja".

H.

Tämän pykälän 2) kohdassa määritellään edustajakokouksen edustajaperuste ja sen suhteen on Työvaliokunnan piirissä ilmennyt kaksi toisistaan eriyvää käsitystä. Työvaliokunnan enemmistö on ollut sitä mieltä, että edustusperuste olisi pidettävä nykyisellään, jotta pienillekin liitoille voitaisiin taata mahdollisuus vaikuttaa keskusliiton asioihin ilman, että niiden ääni hukkuu kokonaan suurten liittojen joukkoon. Työvaliokunnan vähemmistön kantana on ollut, että porrastus olisi poistettava tai sitä ainakin supistettava ja ehdotuksena on ollut sellainen järjestelmä, jonka mukaan jäsenliitot saisivat valita yhden edustajan jokaiselta alkavalta 1.000 jäseneltä aina 2.000 jäseneseen saakka ja sen jälkeen yhden edustajan jokaiselta alkavalta 1.500 jäseneltä. Sääntövaliokunta esittää, että sääntöjen tähänastista porrastusta supistetaan Työvaliokunnan vähemmistön esittämällä tavalla. Tämän lisäksi olisi, kaikissa liitoissa edustajain valinta, mikäli edustajia esitetään enemmän kuin mitä liitto saa valita, toimitettava yleisellä jäsenäänestyksellä kunkin jäsenliiton ollessa tällöin yhtenä vaalipiirinä. Mikäli liitto tällöin vaalipiirissään muodostaa vaaliliittoja joko poliittisella tai muulla pohjalla, olisi edustajapaikkojen jaossa vaaliliittojen kesken noudatettava suhteellista vaalitapaa. Keskusliiton Valtuuston tehtäväksi jäisi tämän vaalin, samoin kuin Valtuuston jäsen ehdokkaiden vaalinkin, osalta antaa lähemmät ohjeet. . <

Yhdeksänteen pykälään sisältyy myös määritelmiä eräistä määrärajoista, jotka käytännössä ovat kuitenkin osoittautuneet liian lyhyiksi, sillä jäsenmäärämme kasvu on aiheuttanut sen, että nykyisiä määrärajoja on ollut käytännössä vaikea, jopa mahdotonkin noudattaa. Tämän vuoksi olisi 9 §:n 6) momenttiin sisältyvä 5 kuukauden määräaika edustajakokouksen, koollekutsumisesta muutettava 6 kuukaudeksi, jolloin Työvaliokunnan tulisi siis vähintään 6 kuukautta ennen edustajakokousta antaa siitä liitoille tieto. Samoin olisi! 3) kohtaan sisältyvä 4 kuukauden määräaika muutettava 5 kuukaudeksi, jolloin Työvaliokunnan olisi siis vähintään 5 kuukautta ennen kokousta ilmoitettava liitoille se edustajain lukumäärä, jonka kukin jäsenliitto on oikeutettu valitsemaan edustajia. 7) momenttiin sisältyvä 14 päivän määräaika olisi vuorostaan pidennettävä 1 kuukaudeksi, joten liittojen olisi viimeistään 1 kuukausi ennen edustajakokousta ilmoitettava Työvaliokunnalle edustajansa. Osastojen olisi viimeistään 4 kuukautta ennen edustajakokoukselle tarkoitettua esityksensä liittonsa toimikunnalle, jonka puolestaan on ne samoin kuin omat alustuksensaakin jätettävä SAK:n Työvaliokunnalle viimeistään 14 viikkoa ennen edustajakokousta. Edustajakokouksen alustusviikko on lähetettävä liitoille viimeistään 6 viikkoa ennen kokousta, kuten nykyisetkin säännöt edellyttävät. Kuitenkin olisi varattava Työvaliokunnalle mahdollisuus painattaa omat alustuksensa sekä liittojen ja osastojen alustuksiin liittyvät lausuntonsa erillisiin vihkoihin, kuten esim. Ruotsin ammattiyhdistysliikkeessä on tapana.

Tämän pykälän 3) kohtaan esitetään lisäksi täydennys, jonka mukaan jäsenliitolla, joka on hyväksytty keskusliittoon myöhemmin kuin 3 kuukautta ennen edustajakokousta, ei ole edustus-oikeutta edustaja-

kokouksessa. Pykälän 11) kohtaan esitetään lisättäväksi sanat "ja toisen puheenjohtajan".

10 §.

1) kohtaan esitetään lisättäväksi sanat "sekä toinen puheenjohtaja".
2) kohtaan esitetään lisättäväksi lauseet: "Puheenjohtajan ollessa estynyt hoitamasta tointaan hoitaa puheenjohtajan tehtäviä toinen puheenjohtaja. Puheenjohtajien sekä muiden toimitsijain tehtävät ja työnjaon määrittelee Työvaliokunta."

4) kohtaan esitetään lisättäväksi sanat "tai toinen puheenjohtaja".
51 kohtaan esitetään lisättäväksi sanat "toinen puheenjohtaja".

11 §.

Keskusliiton tilintarkastajain lukumäärään nähden on käyty keskusteluja Työvaliokunnassa samoin kuin sääntövaliokunnassa ja näiden keskustelujen lopputuloksena esitämme, että nykyisten kahden asemasta SAK:lle sääntöjen mukaan valitaan kolme vakinaista tilintarkastajaa sekä heille henkilökohtaiset varamiehet. **

12 §.

Tämä pykälä esitetään pysyttäväksi ennallaan.

13 §.

Tämän pykälän 4) kohtaan sisältyvän aikamäärän "10 päivän kuluessa" tulisi olla yhdenmukainen Valtuuston ylimääräiseen kokoukseen kutsumisen määräajan kanssa, joten pykälän tähän kohtaan sisältyvä 10 päivän määräaika ehdotetaan muutettavaksi 2 viikoksi eli 14 päiväksi.

Tämän pykälän 14) kohta määrittelee työtaisteluavustukseksi nykyisin I luokassa 12 markkaa ja II luokassa 7 markkaa päivältä. Mainitut summat ovat kuitenkin nykyiseen rahanarvoon verrattuna mitättömät ja mikäli inflatorinen kehitys edelleen jatkuu, ei ole tarkoituksenmukaista lyödä säännöissä kiinni työtaisteluavustuksen suuruutta, vaan samoin kuin jäsenveron suuruus on siirretty pois SAK:n säännöistä Valtuuston vahvistettavaksi, olisi myöskin työtaisteluavustuksen suuruuden määrittely jätettävä kulloinkin Valtuuston vahvistettavaksi. Sääntöjen tähän kohtaan olisi täten tehtävä tämänmukainen muutos.

14 §.

Tämän pykälän 3) kohta määrää SAK:n varat keskusliiton mahdollisesti joutuessa lopettamaan toimintansa lankeamaan Suomen Sosialidemokraattiselle Puolueelle. Koska Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitto on entistä enemmän muuttunut työväestön yhteiseksi järjestöksi, ei ole tarkoituksenmukaista säilyttää säännöissä tämän kaltaista määräystä, vaan -Työvaliokunta ja sääntövaliokunta esittävät tähän, että SAK:n varat mainitunlaisissa tapauksessa lankeaisivat Työväen Sivistysliitolle.

Edellä olen luetellut ne sääntöjen yksityiskohdat ja ne muutokset, mitä näihin yksityiskohtiin SAK:n työvaliokunnan ja sitä täydentäen sääntövaliokunnan esittämänä on ehdotettu. Tämän lisäksi esitetään edustajakokouksen päätettäväksi, että kokous valtuuttaa valittavan työvaliokunnan tekemään SAK:n sääntöihin tarpeelliset muodolliset sekä yhdistysrekisteriviranomaisten mahdollisesti vaatimat muutokset. Tällainen päätös saattaa ehkä tuntua vähän oudolta, mutta se nykyään tehdään kaikissa ammatillisten liittojen edustajakokouksissa

sen vuoksi, jotta tässä on mahdollisuus liikkua joustavasti näiden kysymysten hoidossa ja se on osoittautunut myöskin käytännössä ehdottomasti tarpeen vaatimaksi. Sääntö- ja järjestömuotovaliokunta esittääkin, että edustajakokous voisi yksimielisesti yhtyä näihin muutoseityksiin ja säännöt voitaisiin tältä pohjalta katsoen viedä yksimieliseen päätökseen ja täten tämä vaikea kysymys saada pois päiväjärjestyksestä ja ryhtyä näin muutettujen sääntöjen pohjalla järjestämään SAK:n toimintaa ja suorittamaan niitä vaaleja, jotka nyt ovat jo työjärjestyksessä esillä. Toveri Hiironen ja Mehto ovat eräeseen kohtaan varanneet itselleen tilaisuuden esittää eriyvän kantansa ja tämä on se ainoa kohta, jossa ei valiokunnassa päästy eikä myöskään SAK:n työvaliokunnassa yksimielisyyteen. Minä kokouksen puheenjohtajan luvalla pyydänkin, että toveri Hiironen selittää tämän kysymyksen, missä suhteessa hän on eri mieltä.

U. Hiironen: Eilen yleisohjelmasta käydyin keskustelun yhteydessä korostettiin useaan kertaan, että kysymys on pelisäännöistä ja niinhän asia todellisuudessa onkin. Kaikki päätökset, joita täällä teemme, ovat sekä jäsenliittojemme että myöskin niiden jäsenistöä velvoittavia ja samoin myöskin SAK:n ja liiton johtelimiä velvoittavia. Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa, kun on kysymys liittomme säännöistä, on kirjaimellisesti kysymys pelisäännöistä. Keskusliittomme säännöt on se perustuslaki, jolle koko toimintairime pohjautuu. On selvää, että alati kehittyvän järjestön sääntöjä ei voida koskaan tehdä sellaisiksi, etteikö niihin aina yhteiskunnallisen kehityksen kulkiessa eteenpäin olisi tarpeellista tehdä muutoksia. Kuitenkin on päämääränä ja pyrkimyksenä pidettävä se, että sääntöihin kulloinkin, jolloin niistä keskustellaan, tehdään muutoksia ja saadaan ne mahdollisimman hyvin olosuhteita vastaaviksi ja että myöskin ne saadaan mahdollisimman oikeudenmukaisiksi, ja käsitykseni mukaan nyt täällä toveri Sumun esittelemä sääntövaliokunnan esitys vastaa tämän hetken tarvetta.

Niinkuin toveri Sumu huomautti, on sääntövaliokunta päässyt yksimielisyyteen kaikissa oleellisissa sääntöjen kohdissa. Valitettavasti kuitenkin on velvollisuuteni esittää eräs sääntöjen kohta, jossa emme jaostossa päässeet yksimielisyyteen. Kysymys on sääntöjen 9 §:n 1 kohdasta, jossa määritellään ylimääräinen edustajakokous. Nykyisin voimassaolevien sääntöjen mukaan voidaan ylimääräinen kokous kutsua koolle ainoastaan siinä tapauksessa, jos SAKai valtuusto ja työvaliokunta katsovat asioiden niin vaativan. Saattaa kuitenkin tulla tilanteita, jolloin keskusliittomme ylimääräinen kokous olisi kutsuttava koolle ja ellei SAK:n valtuusto ja työvaliokunta ole samaa mieltä, ei tähän ole mitään mahdollisuuksia siitä huolimatta, vaikkapa jäsenliitot ja jäsenistö haluaisivat melkein pä sanoisin yksimielisesti tällaisen ylimääräisen edustajakokouksen koollekkusumista. Sen vuoksi olenkin sääntövaliokunnassa esittänyt, että sääntöjen 9 §:n 1 kohta muutettaisiin seuraavaksi:

"Ylin päätösvalta kaikissa keskusliiton asioissa on joka 4:s vuosi alkupuolella vuotta Helsingissä kokoontuvalla edustajakokouksella. Ylimääräinen kokous on pidettävä, jos vähintään puolta keskusliiton jäsenistöä edustavat jäsenliitot tekevät siitä työvaliokunnalle esityksen tai jos valtuusto ja työvaliokunta katsovat asioiden siitä vaativan."

Kuitenkaan en halua tätä esitystäni esittää kokouksen hyväksyt-

tavaksi enkä äänestettäväksi.. Haluan sen, vain kokouksen pöytäkirjoihin lukea sääntövaliokunnan vähemmistön esityksenä. Toivon, kuten toveri Sumukin, että nämä muutokset, joita sääntövaliokunta esittää SAK:n sääntöihin, yksimielisesti hyväksyttäisiin.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Puheenjohtaja: Edustajakokous voinee olla yksimielinen sääntövaliokunnan mietinnön johdosta, koska sääntövaliokunta, kuten selostuksen perusteella on käynyt selville, on päässyt yksimielisyyteen näistä säännöistä, paitsi että toveri Hiironen eli vähemmistön ehdotus tästä 9 §:n 1 momentin kohdalta merkitään tämän kokouksen pöytäkirjoihin erivänä mielipiteenä. Edustajakokous voinee näin ollen hyväksyä SAK:n säännöt kaikkine yksityiskohtineen.

A. S u m u: Kun on kysymyksessä sääntöjen käsittely, niin täytyy olla muototarkka ja sen Vuoksi puheenjohtajan formulointi ei ollut, aivan oikea. Hiironen halusi pöytäkirjaan saada puheenvuoron ilman, että se on ns. erivä mielipide, joka yhdistystoiminnassa käsitellään määrättyllä tavalla.

Puheenjohtaja: Tämä huomautus otettaneen huomioon ja korjattaneen pöytäkirjaan. Säännöt hyväksyttäneen.

Säännöt hyväksyttiin.

Sääntövaliokunnan esitys:

A. S u m u: Vielä minä pyytäisin,¹ että nyt voisimme ottaa käsiteltäväksi kysymyksen n:o 12 työjärjestyksessä: Muutokset ammatillisten paikallisjärjestöjen sääntöihin. Minä en kuluta kokouksen aikaa tässä suhteessa pitemmältä, viittaen vain siihen pidettyyn alustukseen, joka sisältyi alustusvihkoon ja niin SAK:n työvaliokunnassa kuin muissakin neuvotteluissa ei tämän suhteen ole ilmennyt mitään erimielisyyttä, joten minä ehdotan ja uskon, että edustajakokous yksimielisesti voi hyväksyä sen esityksen, joka sisältyi alustukseen n:o 38.

Keskustelua ei syntynyt

Puheenjohtaja: Sääntövaliokunnan ehdotus säännöiksi ja muutoksiksi hyväksyttäneen yksimielisesti?

Hyväksyttiin.

Menettelytapavetliokunnan mietintö.

E. H u u n o n e n: Ennen taukoa käsitellään eräitä menettelytapavaliokunnan käsittelyssä olleita kysymyksiä. Menettelytapavaliokunta on käsitellyt muistaakseni toveri Mehdon esityksen siitä, että autonkuljettajien ammattikasvatuksessa otettaisiin huomioon ne raittiusnäkökohdat, mitä hän ponsilauselemassaan esittää. Menettelytapavaliokunta hyväksyi tämän toveri Mehdon tekemän ajatuksen, mutta samalla käsittelyn yhteydessä totesi, että-meidän on ilmeisesti laajennettava poljtaa, ja tämän vuoksi menettelytapavaliokunta esittää, että SAK:n pöytäkirjaan tulevalle työvaliokunnalle ohjeeksi otettaisiin seuraava kohta: että ammattikasvatuksessa yleensä kiinnitetään vakavaa huomiota myöskin raittiuskasvatukseen. Menettelytapavaliokunta tämän päätöksen tehdessään lähti siitä ajatuksesta, että meidän on yleensä kaikessa ammattikasvatuksessa pyrittävä tuota raittiuskasvatusta syventämään ja näin ollen pohjaa tässä olisi laajennettava.

Keskustelua ei syntynyt.

Puheenjohtaja: Tämä voitaneen hyväksyä, mitä tässä toveri Huunonen esitti.

Hyväksyttiin.

E. Huunonen: Samoin on menettelytapavaliokunta käsifellyt ne kysymykse[^] joita, sen jälkeen kun tämä SAK:n yleisohjelma oli jo loppuunkäsitlety, on vuosilomakysymyksissä edustajakokoukselle jätetty. Menettelytapavaliokunta ehdottaa, että nämä ponsilauseimat ja päätöslausemaehdotukset ljiitettäisiin-edustajakokouksen pöytäkirjoihin tulevalle työvaliokunnalle ohjeeksi. «

Keskustelua ei syntynyt.

Puheenjohtaja: Voitaneen hyväksyä menettelytapavaliokunnan ehdotus.

Hyväksyttiin.

Puheenvuoron saatuaan lausui

A. Sumu: Minä ehdotan, että kokouksessa otetaan nyt tauko, ehkä puoli tuntia ja *ämän tauon aikana SAK:n työvaliokunta pyytää saada kutsua edustajat ja kaikki läsnäolijat alas ravintolaan, missä tarjotaan kahvia.

Istunto keskeytettiin klo 16.54.

Istuntoa jatkettiin tauon jälkeen klo 18.37.

Puhetta johti A. H a a p a l a i n e n .

Puheenjohtaja: Ensimmäisenä tulee

valistusasiainvaliokunnan

tekemiä ehdotuksia ja niiden jälkeen tulee puheenjohtajien vaalL

Minä luovutan puheenvuoron järjestösihteeri Lindblomille.

O. Lindblom: Valistusasiain valiokunta käsitteli niitä esityksiä, mitä keskustelussa tehtiin, ja kirjallisia esityksiä olikin jätetty vain naisten, ruotsinkielisten ja metsäyöntekijäin osalta. Valiokunta päätyi seuraavanlaiseen ehdotukseen:

että kohdassa 1 e) kohta muutettaisiin seuraavasti;

Ensimmäinen kappale, joka alkoi, että "Valistustyö naisten jne." jää ennalleen. Sen jälkeen kaksi uutta kappaletta, jotka kuuluvat seuraavasti:

"Sellaisilla aloilla, joilla ammatillinen järjestäytyminen on vielä heikkoa tai järjestämistyöt poikkeuksellisen vaikeita,-on herätys- ja valistustyötä yhdessä näiden liittojen kanssa kaikin keinoin tehostettava. Erikoisesti naisten keskuudessa tehtävä valistustyön tehostamiseksi edustajakokous kehoittaa niitä liittoja, joissa on huomattavasti naisjäseniä, palkkaamaan naispuolisia järjestäjiä."

Valistusasiain valiokunta katsoi, että metsäyöntekijäin asettaminen johonkin erikoisasemaan ei ole oikein, koska meillä on vielä huomattavasti sellaisia ryhmiä, joiden osalta samantapaisia toivomuksia voitaisiin esittää. Sen vuoksi tässä toisessa kappaleessa lausutaan nämä näin nipussa.

Kohta 4. joka esitettiin ruotsinkielisten jäsenten osalta muutettavaksi, on esitetty kuuluvaksi seuraavasti:

"Ruotsinkieliselle jäsenistölle on järjestettävä tilaisuus samanlaiseen opiskeluun, ja kasvatustyöhön kuin suomenkieliselle jäsenistölle. Samoin on pyrittävä julkaisemaan ruotsinkielistä valistusaineisto[^]. Oman ruotsinkielisen lehden julkaisemiseen oh ryhdyttävä heti, kun mah-

dollisuudet sen sallivat. Nykyisen tilanteen parantamiseksi on viipymättä ryhdyttävä julkaisemaan "Palkkatyöläisessä" ruotsinkielisiä vaihtosivuja. Valistusjaoston ja ruotsinkielisen jaoston yhteistyötä on entisestään tehostettava."

Valistusasiainvaliokunta ei katkonut voivansa mennä nykyisissä oloissa tehtyjen selvitysten mukaan sellaiseen tiukkaan ehdotukseen, kuin Anderssonin ehdotus on maafc ruotsinkielisen lehden aikaansaamiseksi ensi vuoden alussa, mutta valistusasiainvaliokunta toivoo, että ruotsinkieliset jäsenet voivat luottaa siihen, että SAK:n työvaliokunta samoin kuin sen valistustyöstä vastaavat henkilöt, riippumatta siitä, mitä kieltä he puhuvat, tekevät parhaansa myöskin ruotsinkielisten jäsenten toiveiden täyttämiseksi ja ruotsinkielisen valistustyön tehostamiseksi.

G. Anderson: Minä voin ainakin oinasta puolestani ilmoittaa, että vaikka minä aamulla tein sellaisen täsmällisen ehdotuksen että pitäisi ruveta julkaisemaan ruotsinkielistä "Palkkatyöläistä" ensi vuoden aluste, niin minua henkilökohtaisesti joka tapauksessa tyydyttää tämä valistusasiainvaliokunnan ehdotus ja minä suosittelen sitä myöskin muille ruotsinkielisille.

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Puheenjohtaja: Täällä on Lindblom esittänyt valiokunnan mietinnön ja toveri Andersson on tähän yhtynyt, joten kokous hyväksyy tämän valistusasiainvaliokunnan tekemän mietinnön.

Hyväksyttiin.

Menettelytapavaliokunnan mietintö.

Puheenjohtaja: Sitten täällä on menettelytapavaliokunnan mietintö, sen esittää toveri Mansner.

T. Mansner: Toimintakertomusten käsittelyn yhteydessä kiinnitettiin useissa puheenvuoroissa huomiota-korpilakkoihin ja työaikana järjestettyihin työmaa- ja torikokouksiin ja mielenosoitusmarssihin ja tuomittiin ne meillä vakiintuneen ammattiyhdistystäv^n vastaisina, ja toivottiin, että kokous tässä suhteessa antaisi selvät ja täsmälliset ohjeet vastaisuutta ajatellen. Menettelytapavaliokunta, jolle kysymys oli lähetetty nphdittavaksi, onkin laatinut päätöslauselmaehdotuksen, jossa näitä asioita käsitellään. Valitettavasti menettelytapavaliokunta ei kuitenkaan saanut syntyinään yksimielistä päätöstä, vaan täällä nyt kohdakkoin esittämäni julkilausuma on siis menettelytapavaliokunnan enemmistön ehdotus, ja kokoukselle todennäköisesti tullaan esittämään myöskin vähemmistön ehdotus, joten naiden ehdotusten välillä on siis äänestettävä. Menettelytapavaliokunnan enemmistö on lähtenyt siitä tosiasista, että näissä kysymyksissä on ehdottomasti saatava kuri ja järjestys aikaan ja työaikana tällaisten kokousten järjestämistä ei ammattiyhdistysväki salli. Sen vuoksi se on katsonut olevan aiheellista myös kiteyttää tämän päätöslauselmassa selvään ja täsmälliseen muotoon. Menettelytapavaliokunnan enemmistön ehdotus kuuluu:

"SAK:n V edustajakokous on toimintakertomuksia käsitellessään kiinnittänyt huomiota niihin epäterveisiin ja vakiintuneen ammattiyhdistystävän vastaisiin ilmiöihin, jota työaikana tapahtuneiden torikokousten ja mielenosoitusmarssien, järjestöperiaatteiden vastaisen, järjestelyn, korpilakkojen sekä työpaikoilla harjoitetun mielipidevainon

muodossa on esiintynyt vuosien 1945—47 aikana. Samalla kun kokous tuomitsee tämän tapaiset ilmiöt maamme ammattiyhdistysliikkeen omaksumien periaatteiden ja menettelytapojen vastaisina sekä rakentavaa yhteistyötä horjuttavina ja vaarantavina, se päättää seuraavaa:

1. Ns. torikokousten, mielenosoitusmarssien ja työmaakokousten järjestämiseen työaikana eivät ammatilliset järjestöt, niiden toimitajat taikka työpaikkaluottamusmiehet saa niissäään muodossa osallistua, ellei SAK:n työvaliokunta tai SAK:n valtuusto ole antanut siihen nimenomaista kehoitusta.

2) Kokous tuomitsee kaikki korpilakot ja velvoittaa jokaisen ammatillisesti järjestyneen työläisen omalta kohdaltaan huolehtimaan siitä, että milloin työtaistelu katsotaan välttämättömäksi, siihen ryhdytään sääntöjä, SAK:n edustajakokousten päätöksiä sekä kulloinkin voimassaolevan työehtosopimuksen määräyksiä tarkoin noudattaen.

3) Työpaikoilla ei saa harjoittaa minkäänlaista poliittista mielipidepainostusta toisin ajattelevia kohtaan. Työpaikkaluottamusmiesten sekä ammatillisten järjestöjen toimitsijain on valvottava, että tätä päätöstä kaikkialla tarkoin noudatetaan muistaen, että mielipiteiden muodostamisvapaus on ammattiyhdistysliikkeen yhtenäisyyden eräs tärkeimpiä edellytyksiä."

Herra puheenjohtaja, minulla olisi esitettävänä myöskin menettelytapavaliokunnan toinen* mietintö, joka koskee SAK:n edustajakokouksen siirtämistä. Jos puheenjohtoa sallii, niin minä esitän tämänkin tässä samassa yhteydessä, — No, jos pidetään tarpeellisena käsitellä ne erillisinä, niin minä esitän myöhemmin vasta tämän pönten, kun tämä edellinen päätöslauselmaehdotus on tullut loppuun käsitellyksi.

V. Tattari: Kuten edustaja Mansner huomautti, emme tässä kysymyksessä saavuttaneet menettely tapa valiokunnassa yksimielisyyttä. Käsitelyksemme mukaan enemmistön hyväksymä julkilausuma antaa työnantajille voimakkaan asean käyttää jokaista panosta, käyttää jokaista pientä liikehtimistä hyväkseen myös ammattiyhdistysliikettä vastaan mustatessaan sitä, ettei se kykene hoitamaan asioita jne. Toiseksi meidän käsitelyksemme mukaan työläisten liikehtimisellä oh vakavat syyt. Eivät ne suuret työläisjoukot ilman vakavia syitä liikehdi. Siksi meidän käsitelyksemme mukaan olisi pitänyt myöskin näitä liikehtimisien syitä vähäsen mainita. Kolmanneksi terrorifeta, josta mainittiin, käsitelyksemme ja vuosikymnien kokemuksen mukaan työnantaja on juuri ollut se, joka on erikoisesti terroria työläisiä vastaan harjoittanut meidän luottamusmiehiä ja muitakin vastaan ja siksi olisi pitänyt tässä yhteydessä myöskin tämä työmaaterroriasia tai kohta kohdistaa ennenkaikkea työnantajiin. Ne voivat vain tätä terroria harjoittaa eikä tavallinen työläinen voi sitä ratkaisevassa merkityksessä tehdä. Nämä olivat ne seikat, jonka takia me jouduimme näiden kahden esityksen muodossa tulemaan tänne. Meidän esityksemme on seuraava:

"Työläisten tyytymättömyys vallitseviin taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja poliittisiin epäkohtiin ja siihen hitauteen, jolla taantumuksellisten piirien yhdistyneen vastarinnan vuoksi ajan, vaatimien yhteiskunnallisten uudistusten maassamme toimeenpanoon on johtanut työläisten taholta kärsimättömyyteen, ja sen seurauksena joukkoesiintymisiin työpaikoilla, jopa työaikoinakin. Kokous toteaa, että

alkuvoimaiset esiintymiset eivät luo riittäviä takeita työvoiman yhtenäisen joukkovoiman takaamiseksi ajankohtaisten työläisille elintärkeiden kysymysten myönteisille ratkaisuille. Siksi onkin välttämätöntä, että silloin, kun työväen joukkovoimalla käytävä ammattiyhdistysliikkeen ohjelma ja periaatteiden mukaisten kysymysten sekä MAL:n asettamien velvoitusten mukaisten tärkeiden päivänkysymysten myönteiseen ratkaisuun saattamiseksi on joukkoesiintymisistä neuvoteltava ja sovittava ammattiyhdistysliikkeen johdon kanssa, jotta ne eivät aiheuttaisi ristiriitoja työehtosopimusten noudattamisessa ja tulkinnoissa sekä että työväen joukkovoimalla yhtenäisen esiintymisen kautta turvataan vaatimusten lsvitsemeno. Kokous ei hyväksy korpilakkoja ja velvoittaa jokaisen ammatillisesti järjestyneen työläisen omalta kohdaltaan huolehtimaan siitä, että nuilloki työtaistelu katsotaan välttämättömäksi, siihen • ryhdytään sääntöjä, SAK:n edustajakokousten päätöksiä sekä kulloinkin voimassaolevien työehtosopimusten määräyksiä tarkoin noudattaen." /

Keskustelu julistettiin päättyneeksi.

Puheenjohtaja: On kuultu menettelytapavaliokunnan mietintö toveri Mansnerin esittämänä ja sen jälkeen on kuultu menettelytapavaliokunnan vähemmistön kanta myöskin tästä asiasta ja se merkitsee, että on kaksi ehdotusta. Näistä toimitettaneen äänestys.

Puheenjohtaja: Äänestysjärjestykseksi esitän seuraavaa: Ensiksi äänestävät ne, jotka hyväksyvät menettelytapavaliokumjiin enemmistön kannan, ja sen jälkeen äänestivät ne, jotka hyväksyvät menettelytapavaliokunnan kannan. Onko asia selvä?

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

Äänestykseen¹ ryhdyttiin.

Puheenjohtaja: Kehoitän äänenlaskijoita asettumaan paikoilleen. Siis ensin nostavat kätensä ylös edustajakorttiaan näyttäen ne, jotka hyväksyvät menettelytapavaliokunnan enemmistön ehdotuksen, jonka esitteli toveri Mansner. Kädet ylös!

Puheenjohtaja: Sitten nostavat edustajakorttinsa ylös ne, jotka hyväksyvät toveri Tattarin tekemän ehdotuksen, joka tarkoittaa menettelytapavaliokunnan vähemmistön kantaa.

Puheenjohtaja: Äänestysvaliokunta on suorittanut äänen leskun ja todennut, että menettelytapavaliokunnan enemmistön +ikemä ehdotus on saanut 161 ääntä ja "menettelytapavaliokunnan vähemmistön tekemä ehdotus 128 ääntä. Siis menettelytapavaliokunnan enemmistön ehdotus 161 ääntä, vähemmistön' ehdotus 128 ääntä. Voitaneen Hyväksyä äänestyksen tulos?

Hyväksyttiin. ^y

K. Renfors: On ikävää, että niin yksimielinen kuin tämä kokous loppuvaiheissaan on ollutkin, tässä erittäin tärkeässä kysymyksessä ei valiokunta löytänyt yksimielistä kantaa, niin suuresti kuin sitä etsittiinkin. Kun toveri Mansnerin esittämässä päätöslauselmaehdotuksessa oli paljon sellaista, jota me valiokunnan vähemmistön jäsenet emme missään tapauksissa, voineet hyväksyä, esitämme tälle kokoukselle vastalauseemme tämän tehdyn päätöksen johdosta: "Me allekirjoittaneet menettelytapavaliokunnan vähemmistön jäsenet esitämme vastalauseemme kokouksen tekemään päätökseen, joka koskee suhtautumista työpaikkakokouksiin ja työseisauksiin. Helsingissä kesäkuun 19 p:nä 1947. Karl Renfors, Väinö Sundelin, Väinö Tattari."

Puheenjohtaja: Täällä on ehdotettu vastalauseita meuette-lytapavaliokunnan enemmistön päätöstä vastaan vähemmistöä kohtaan suhtautuessaan ja tämä on esitetty myöskin kirjallisesti.

A. Kangasmaa: Tulen myöskin merkitsemään vastalauseeni tästä asiasta henkilökohtaisesti. Merkitsen vastalauseeni tehdyn päätöksen johdosta, jossa puhutaan joukko- ja torikokouksista.

Puheenjohtaja: Täällä on esittänyt toveri Kangasmaa myöskin vastalauseen, joten hän on yhtynyt toveri Renforsin asiassa, joka koskee menettelytapavaliokunnan enemmistön ehdotuksesta suorite-
tun äänestyksen ja päätöksen johdosta.

Liitetään pöytäkirjoihin.

Hyväksyttiin.

Asia on loppuun käsitelty'.

Menettelytapavaliokunnan mietintö.

• **T. Mansner:** Niin kuin minä äsken mainitsin, lähetettiin menettelytapavaliokunnan tutkittavaksi myöskin kysymys SAK:n edustajakokouksen siirtämisestä. Menettelytapavaliokunta on tämän kysymyksen tutkinut ja yksimielisesti päättänyt ehdottaa kokoukselle seuraavaa:

"Kokous toteaa, että niitä virheitä, joita SAK:n ylimääräisen edustajakokouksen edustajain vaaleissa vuonna 1946 tapahtui, olisi — jos SAK:n työvaliokunta olisi toimitetun vaalin hyväksynyt — voitu jatkuvasti käyttää ammattiyhdistysliikettä repivään puoluepoliittiseen kiistaan. Sen vuoksi hyväksyy edustajakokous SAK:n valtuuston päätöksen ylimääräisen edustajakokouksen siirtämisestä."

Niinkuin mainitsin, tämä oli siis yksimielinen valiokunnan ehdotus.

Puheenjohtaja: Olemme kuulleet, että menettelytapavaliokunnan päätös oli yksimielinen, joten voimme hyväksyä sen tässä myöskin yksimielisesti.

Hyväksyttiin keskustelutta.

Sääntövaliokunnan mietintö.

Puheenjohtaja: Seuraavana on sääntöasiainvaliokunnan mietintö N:o 2. Sen esittelee toveri Sumu.

A. Sumu: Sääntö- ja järjestömuotovaliokunta on käsitellyt liittora- ja järjestömuotokysymysten ryhmään kuuluvat alustukset ja ne muutosesitykset, joita asian käsittelyn-yhteydessä oli valiokunnalle jätetty. Valiokunta esittää edustajakokouksen päätettäväksi seuraavaa:

"Edustajakokous pitää teollisuusliittopohjaa aivan oikeana ja parhaiten yhteiskuntaoloihimme soveltuvana ammattiyhdistysmuotona ja velvoittaa' tässä mielessä:

a) SAK:n työvaliokunnan asettaman pysyvän järjestelymuotojaoston tämän kohdan selvittelyä varten. Jaoston on asioita käsitellessään tiedusteltava asianomaisen liiton mielipiteitä sekä huomioitava kunkin liiton toimialueella vallitsevat olosuhteet.

b) SAK:n valtuuston tämän' periaatteen mukaisesti määrittelemää» toiminnassa olevien tai uusien SAKAon liittyvien liittojen liitteTajflit, sekä

C) Määrätietoisesti' toimimaan tämän päämäärän toteuttamiseksi. Jaosto on ollut tämän kysymyksen käsittelyssä yksimielinen ja esittää, että edustajakokous yksimielisesti voisi hyväksyä tämän päätöksen. »

Puheenjohtaja: Kuulimme toveri Sumun esittämänä sääntö- ja järjestömuotovaliokunnan Mietinnön n:o 2. Ehkä voitaneen hyväksyä se yksimielisesti.

Hyväksyttiin.

Valistusasioin valiokunnan mietintö n:o 2.

O. Lindblom: Vafistusasiain valiokunnan mietintö N:o 2 koskettaa sitä muutosehdotusta, jonka Varma K. Turunen oli ehdottanut tähän alustukseen nuorisokysymyksestä. Ensinnäkin toveri Turunen oli ehdottanut, että perustelujen 7. kohta poistettaisiin ja sen jälkeen hän oli ehdottanut lisäksi, että SAK:n nuorisajaosto yhteistoiminnassa työväestön piirissä toimivien nuoriso- ja varhaisnuorisjärjestöjen kanssa ryhtyy toimenpiteisiin ammattiyhdistyskasvatuksen järjestämiseksi antamalla näille järjestöille tarkoitusta varten kaiken materiaalsen ja taloudellisen tuen. Valistusasiainvaliokunta on tätä kysymystä käsitellessään tullut siihen tulokseen, että' tämä ehdotus voidaan periaatteessa hyväksyä, mutta tehnyt siihen seuraavan muutosehdotuksen. Minä luen sen muutettuna nyt kokonaisuudessaan:

"Että SAK:n nuorisajaosto yhteistoiminnassa työväestön piirissä toimivien nuoriso- ja varhaisnuorisjärjestöjen kanssa ryhtyy toimenpiteisiin ammattiyhdistyskasvatuksen järjestämiseksi antamalla näille järjestöille tarkoitusta varten materiaalista ja taloudellista tukea, jonka antaminen tapahtuu tasapuolisesti SAK:n työvaliokunnan toimesta tai sen antamien ohjeiden mukaisesti."

Tällä muutoksella vältetään se, että perusjärjestöt eivät lähde' yksipuolisesti antamaan tätä taloudellista tukea poliittisille järjestöille. Tämä mietintö on aivan yksimielinen.

Puheenjohtaja: Olemme kuulleet valistusasiaan valiokunnan mietinnön, joka oli yksimielinen. Se, voitaneen myöskin edustajain taholta hyväksyä.

Hyväksyttiin.

SAK:n puheenjohtajien vaali

Puheenjohtaja: Puheenjohtajien vaalin kohdalla on pyydetty puheenvuoroja: Mehto ja Hellberg.

Keskustelu:

3. Mehto: Ehdotan; että SAK:n puheenjohtajaksi valittaisiin toveri Väinö Tattari.

N. Hellberg: Minä yhdyin Mehdon tekemään ehdotukseen.

Puheenjohtaja: Täällä on ehdotettu puheenjohtaja Tattaria puheenjohtajaksi. Sitä on ehdottanut Mehto ja kannattanut Hellberg. Seuraava puheenvuoro on Airoolla.

Br. Airola: Minä ehdotan toiseksi puheenjohtajaksi toveri Huunosen ja ehdottaisin, että äänestettäisiin ja enemmän ääniä saanut tulisi vakinaiseksi puheenjohtajaksi ja vähemmän ääniä saanut toiseksi puheenjohtajaksi.

T. Liljeroos: Yhdyn tässä Airolan esittämään kantaan, koska se työ, minkä toveri Huunonen on SAK:n hyväksi tehnyt, on parhain osoitus siitä, että hän on täysin kelvollinen edelleenkin hoitamaan tehtävänsä.

A.- Salusjärvi: Yhdyn kannattamaan Airolan tekemää ehdotusta Huunosen puheenjohtajaehdokkuudesta.

O. MESA: Minä kannatan Huunosta puheenjohtajaksi, sillä hän on ollut tässä hommassa pitemmän ajan ja hän on hyvin tehnyt tehtävänsä.

Keskustelu päättyi.

Puheenjohtaja: On suoritettava äänestys. On ehdotettu ehdokkaiksi puheenjohtajiksi SAK:hon tämän seuraavan toimintakauden ajaksi Tattaria ja Huunosta. Näitä molempia on kannatettu, joten nämä ehdokkaat riittänevät.

Hyväksyttiin.

Puheenjohtaja: Kokoussäännöissä sanotaan, että suoritettaessa vaaleja se tässä tapauksessa tapahtuu lippuäänestyksellä suljetuin lipuin.

Äänestusehdotus.

Puheenjohtaja: Se, joka näistä kahdesta ehdokkaasta saa eniten ääniä, on ensimmäinen puheenjohtaja, ja se, joka saa vähemmän ääniä, on toinen puheenjohtaja. Hyväksytäänkö tämä muoto?

Hyväksyttiin.

Äänestys suoritettiin nimenhuudon perusteella, jonka toimitti sihteeri E. Hakala. Äänestysliput leimattiin. Puheenjohtaja A: Haapalainen valvoi, äänestyksen toimittamista.

Äänestyksen jälkeen ääntenlaskijat ryhtyivät työhönsä ja kokous jatkui.

Menettelytapavaliokunnan ehdotus julkilausumaksi.

E. Huunonen: Edustajien pöydille on jaettu luonnos, joka on tarkoitettu tämän edustajakokouksen julkilausumaksi. Menettelytapavaliokunta on tämän käsitellyt ja ollut aivan yksimielinen tämän sisällöstä sekä ehdottaa, että se SAK:n viidennen edustajakokouksen julkilausumana hyväksyttäisiin. Kuitenkin sen jälkeen, kun menettelytapavaliokunta on kaikessa kiireessä tämän kysymyksen käsitellyt, on havaittu eräitä kielellisiä virheellisyyksiä julkilausuman viimeisessä kappaleessa:

"Ammattiyhdistysliikkeen koko työväenliikkeen voima on sen yhtenäisyydessä, mutta muistettakoon, että yhtenäisyys ei saa rajoittua ja perustua vain kaunissanaisiin päätöslauselmiin. Ammattiyhdistysliikkeen voima nojaa työtätekevien joukkojen etujen ja pääomaa vastaan käytävän taistelun yhtenäisyyteen. Tehtävät ovat pohjimmiltaan kaikki, niin meillä kuin muuallakin, samat. Pyrkikäämme sen Vuoksi jokapäiväisessä elämässä jne." Tässä siis kappaleen alkuosassa vaihtuu "perustuu" sana "nojaa" sanaksi ja lause päättyy sanaan "yhtenäisyyteen", joten "jotka" sana jää pois ja seuraava lause alkaa sanalla "Tehtävät", ja sitä seuraavaan lauseeseen, joka alkaa sanalla "Pyrkikäämme" on sen jälkeen lisäys "sen vuoksi" sana.

Menettelytapavaliokunta rohkenee suositella, että edustajakokous hyväksyisi tämän julkilausuman.

Puheenjohtaja: Olemme kuulleet menettelytapavaliokunnan yksimielisen julkilausuman, joka on monistettu ja jonka toveri Huunonen esitteli. Voimme hyväksyä tämän yksimielisesti esitetyin muutoksin?

Hyväksytään.

SAK:n valtuuston vaali.

Puheenjohtaja: Seuraavana asiana on työjärjestyksessä 33. asia, työvaliokunnan valitseminen. Puheenvuoron käyttää toveri Sumu.

A. Sumu: Me sovimme täällä järjestettävässä valiokunnassa yksimielisesti siitä, että ennen työvaliokunnan jäsenten vaalia hyväksytäisiin ja vahvistettaisiin SAK:n valtuuston kokoonpano, jotta voimine nähdä puheenjohtajan vaalin tuloksen, koska on sovittu siitä, että sitä pidetään tuollaisena mittapuuna työvaliokunnan voimasuhteita määriteltäessä. Ehkä voitaneen hyväksyä tällainen menettelytapa.

Puheenjohtaja: Hyväksyttäneen tämä toveri Sumun esittämä ajatus ja sen jälkeen kun lopullinen tulos puheenjohtajan vaalista on selvillä, esittelemme työvaliokunnan valitsemiskysymyksen.

Menettelytapa hyväksytään.

Puheenjohtaja: Esityslistalla on nyt siis käsiteltävänä asiana 34. asia, SAK:n valtuuston jäsenten valitseminen. Tästä luovutan puheenvuoron toveri Sumulle.

A. Sumu: Liitot ovat sääntöjen määräysten mukaisesti ilmoittaneet SAK:lle ehdokkaansa SAK:n valtuustoon ja edustajakokouksen tehtävänä on vahvistaa valtuuston kokoonpano. Minä luen tässä niimet, jotka liittojen taholla on esitetty:

Tässä ovat nämä varamiehet lueltu aivan samassa järjestyksessä, kuin ne ovat tässä listassa. Eräät liitot ovat kirjelmässään määritelleet näiden varamiesten järjestystä sikäli, ketkä ovat minkin henkilön henkilökohtaisia varamiehiä.

Puheenjohtaja: Täällä on pyytänyt puheenvuoron Lehtonen.

K. Lehtonen: Lieneekö virhe, mutta tässä listassa veturimiesten varamiehenä luettiin "Kannas", mutta sen pitää olla Kunnas Veturimiesyhdistyksestä.

Puheenjohtaja: Tämän korjaa sihtööri Sumu. Nimen pitää olla Kunnas eikä Kannas, joten se on tässä korjattu.

Olemme kuulleet valtuuston jäsenten ja varajäsenten nimet. Voitaan hyväksyä.

Hyväksyttiin.

SAK:n tilintarkastajain vaali.

Puheenjohtaja: Seuraavana työjärjestyksessä on 35. asia, tilintarkastajain vaali. Tästä käyttää puheenvuoron toveri Sumu.

A. Sumu: Kuten toverit totesivat, SAK:n sääntöihin tehtiin sellainen muutos, että SAK:lle on valittava kolme vakinaista tilintarkastajaa ja näille henkilökohtaiset varamiehet. Järjestävä valiokunta esittää SAK:n tilintarkastajiksi valittavaksi Reino Kolisen, E. Kermanin ja Lauri Myllymäen. Samalla luettelen heidän henkilökohtaiset vara-

miehensä: Kolisen varamieheksi E. Auer, Kermanin varamieheksi L. Metsämäki ja Myllymäen varamieheksi Toivo Karvonen. Ehdotan, että edustajakokous hyväksyisi järjestävän valiokunnan ehdotuksen ja valitsisi nämä asianomaiset henkilöt SAK:n tilintarkastajiksi.

Puheenjohtaja: Olemme kuulleet järjestävän valiokunnan esityksen, jonka toi esille toveri Sumu. Voitanee hyväksyä yksimielisesti tilintarkastajiksi seuraavaksi toimintakaudeksi nämä edellä esitetyt henkilöt?

Hyväksytään.

SAK:n puheenjohtajan ja toisen puheenjohtajan vaalin tulos.

i Puheenjohtaja: Luen äänestysvaliokunnan pöytäkirjan..

Äänestyksessä oli E. Huunonen saanut 160 ääntä, V. Tattari 128 ääntä ja J. Hakulinen 1 äänen.

Äänestyksen tulosta tervehditään voimakkain suosionsoituksin.

Puheenjohtaja: Äänestys on suoritettu ja äänestysvaliokunnan pöytäkirja on luettu, joten äänestys voitaneen pitää oikein ja laillisesti suoritettuna ja näin ollen SAK:n ensimmäiseksi puheenjohtajaksi on tullut valituksi toveri E. Huunonen ja toiseksi puheenjohtajaksi toveri V. Tattari. — Tämä hyväksyttäneen näin esitetyssä muodossa?

Hyväksyttiin.

Puheenjohtaja: Täällä on toveri Huunonen pyytänyt puheenvuoron.

E. Huunonen: Hyvät toverit! — Pyydän kiittää siitä luottamuksesta, joka on näiden vaalien kautta tullut osakseni.

Olen täysin tietoinen siitä, minkä vastuun tämä vaali minun kapeille hartioilleni asettaa. Käsitän, missä asemassa ammattiyhdistysliike tällä hetkellä on. Tunnen sen vaikutusvallan, tiedän, mitä me siltä odotamme ja mikä vastuu sillä on koko yhteiskuntakoneistossamme. Minä en kykene tätä tehtävää täyttämään, ellen minä saa jäsenistön taholta osakseni ymmärtämystä ja ennen kaikkea tukea. Vakuutan, että omalta kohdaltani parhaan ymmärrykseni mukaan tulen aina kaikissa vaiheissa toimimaan niin, että tekoni ja edesottamukseni, mitä kulloinkin joudun tekemään, muodostuisivat liikkeemme eduksi, sillä sehän on ennen kaikkea koko työväenluokan etu. Toivon myöskin, että saan työtovereitteni puolelta edelleenkin nauttia sitä toveruutta, joka sitenkin, kuulukoot he mihinkä mielipideryhmään tahansa, on ollut meidän toiminnassamme oikealla pohjalla olevaa. Me olemme kysyneet, ei riidattomasti, mutta kuitenkin, vaikka olemme eri mieltäkin olleet, ratkaisemaan asiallisella pohjalla monia hyvinkin vaikeita kysymyksiä ja vaikeita probleemoita. Minä toivon, että työtöveiseitteni ja myöskin heti kohta valittavan työvaliokunnan taholta saan sitä tukea ja sitä luottamusta, jota tässä vaikeassa ja vastuunalaisessa tehtävässäni ehdottomasti tarvitsen.

Kiitän vielä kerran edustajakokousta minulle uskotusta luottamustehtävästä!

Puheenjohtaja: Luovutan seuraavan puheenvuoron SAK:n toiselle puheenjohtajalle Tattarilla.

V. Tattari: Toverit! — Kiitän luottamuksesta, joka on ojakseni tullut valittaessa minut SAK:n toiseksi puheenjohtajaksi!

SAK:n tehtävät, puheenjohtajien ja vastuunalaisten toimitsijoiden tehtävät tulevat olemaan hyvin monimutkaisia ja raskaita. SAK:n voima on kohdistettava sen yhtenäisyyden lujittamiseksi. Tulemme tekemään varmasti kaiken voitavamme. Mutta SAK:n saavutukset tulevat riippumaan siitä, kuinka aktiivisia ovat meidän jäsenemme työpaikoilla, järjestöissä ja kaikkialla, missä ammatillista toimintaa esiintyy. Siitä perustasta, työpaikoilta ja järjestöistä, sieltä lähtee se voima, joka SAK:n edustajien äänen tekee kuuluvaksi silloin, kun neuvotellaan asioista työnantajajärjestöjen kanssa-fai muissa elimissä. Tulemme tekemään voitavani, kuten uskon tovereiden myös tekevän, ja olen vakuuttunut, että toveritkin niin tekevät siihen, että työläisten asia, työtätekevän kansan asia, tulee SAK:n kohdalla mahdollisimman hyvin ja tarmokkaasti ajetuksi, että ne toiveet, joita työläiset SAK:hon tulevat asettamaan, eivät pettäisi. Teemme varmasti kaiken voitavamme sen eteen, että työtätekevän kansan, henkisen ja ruumiillisen työn tekijäin, edut tulevat mahdollisimman hyvin ajetuksi, että taistelu pääomaa, kapitalismia vastaan käy mahdollisimman voimakkaana. Tässä taistelussa löytää meistä uskollisen ja luotetun, toverin.

P u h e e n j o h t a j a : Arvoisat edustajat sallinevat allekirjoittaneen lausua muuttaman sanan nyt valituille SAK:n puheenjohtajille.

Minä puhemieshistön ja arvoisien edustajien puolesta toivotan parhainta onnea ja menestystä tovereille Huunoselle ja Tattarille, jotka tänään SAK:n viides varsinainen edustajakokous valitsi tulevaksi toimintakaudeksi SAK:n puheenjohtajiksi.

Niin kuin täällä jo toverit puheenjohtajat huomauttivat, se työ on raskasta. Me tiedämme varmasti, jotka perusjärjestöissä työskentelemme, mitä tuo työ pn. Se on erittäin raskasta, se vaatii mitä suurinta tarmoa ja valppautta niitä; mitä jokainen maan järjestö tuo toivomuksenaan perusjärjestöistä aina liittojensa välityksellä, tai suoraan SAK:lle, ja luonnollisesti on selvää, että näitä toivomuksia tuodaan useinkin suoraan SAK:n puheenjohtajille noin ohimennen. Tämä tekee raskaaksi työn, jossa he eivät voi syventyä rauhallisessa olotilassa työsarallaan tähän varsinaiseen tehtäväänsä, vaan jossa vielä sivuilta päin yksi ja toinen yrittää esittää, että näin ja näin on asia ja näin ja näin olisi tehtävä. Minä toivon, että jäsenistö ymmärtäisi heidän työtänsä ja minä toivon myöskin, että ennenkaikkea he SA&n suurimpina miehinä tulevat tekemään kaikkensa Suomen palkkatyöläisten hyväksi kohottaakseen heidän sivistyksellistä ja taloudellista tasoaan. Tässä mielessä parhaimmat kiitokset puheenjohtajille!

SAK:n työvaliokunnan vakinaisten ja varajäsenten vaali.

P u h e e n j o h t a j a : Työjärjestyksessä seuraa hieman taaksepäin menoa, asia 33, jossa valitaan työvaliokunnan jäsenet. Tämän työvaliokunnan jäsenten valitsemisen esittelee sihteeri, toveri Sumu seuravaassa puheenvuorossa.

A. Sumu: Kun tässä nyt on näin yhteisymmärryksessä monet vaikeatkin kysymykset saatu ratkaisuun, niin järjestävä valiokunta on edellyttänyt, että me voisimme saada tämän työvaliokunnan kokoonpanon ja valinnan myöskin ratkaisuun yhteisymmärryksessä ilman äänestyksiä. Täten järjestävä valiokunta ehdottaa SAK:n työvaliokunnan kokoonpanon seuraavanlaiseksi:

Työvaliokunnan varsinaisiksi jäseniksi V. Liljestöm, J. Kivistö, J. Hakulinen, G. Henriksson, E. Backman, E. Antikainen, Laura Härmä, Fr. Hiilos, V. Rautelin, A. Rämä, P. Lundström ja K. Lindholm ja vakinaisten jäsenten henkilökohtaisiksi varamiehiksi vastaavassa järjestyksessä U. Mäkinen, A. X Hällström, A. Anttila, V. Salmikari, K. Valjakka, V. Rantanen, A. Moisander, V. Suutari, A. Saarinen* V. Porkkala, V. Virtanen ja A. Heinonen. Työvaliokunnan yleisvarajäseniksi edellämainittua järjestystä noudattaen A. Sumu, S. Ojanen, B. Ainola, V. K. Turunen, O. Turunen, E. Hakkarainen, S. Friberg, Hellä Järveläinen, J. Kivi, U. Oras, K. Pihlman ja L. Junttila.

Lisäksi pyydän saada huomauttaa, että vakinaisiksi jäseniksi ehdotetuista Henriksson G. on katsottu ruotsinkielistä jäsenistöä edustavaksi ehdokkaaksi, kuten säännöt edellyttävät yhden vakinaisen jäsenen näin olevan.

Järjestävä valiokunta esittää, että edustajakokous yksimielisesti saataisi ilman äänestystä vahvistaa työvaliokunnan kokoonpanon sellaiseksi, kuin se siellä on esitetty,

Puheenjohtaja: Olemme kuulleet toverimme, sihteeri Sumun esittämänä tulevan työvaliokunnan jäsenet sekä heidän varajäsenensä. Voitaaneen hyväksyä tämä sovittu ehdotus yksimielisesti?

Hyväksyttiin.

A. Sumu: Lisäksi järjestävä valiokunta esittää edustajakokouksen pöytäkirjaan merkittäväksi valitulle työvaliokunnalle toivomuksen, että SAK:n varsinaisten toimitsijoiden paikat jaetaan noudattaen samaa suhdetta, kuin työvaliokunnan paikkojen jaossa on noudatettu.

Puheenjohtaja: Tämä myöskin hyväksyttäneen?

Hyväksyttään.

Kokouksen lopettaminen.

Puheenjohtaja: Arvoisat edustajatoverit! — Haluan tämän kongressin puheenjohtajiston puolesta kiittää arvoisia edustajia siitä työstä, jota olette suorittaneet täällä näiden viiden päivän aikana. Tämä työ, mitä olemme tehneet yhteisymmärryksessä, olkoon rakentavaa ja tehköön Suomen ammattiyhdistys väelle yhä tiiviimmäksi ja tiivimmäksi ne rivit, jotka, työskentelevät jokapäiväisessä työssä yhteisen edun vuoksi. Tämä on sitäkin merkittävämpää, sillä tällaisia kongresseja meillä on niin harvoin ja tämän kongressin työn toivotaan tuottavan parhaimpia tuloksia seuraavaan SAK:n edustajakokoukseen mennessä.

Koska työjärjestyksessä on vielä 36. asia, kokouksen lopettaminen, minä luovutan kokouksen toimenpiteet tässä mielessä SAK:n juuri valitulle puheenjohtajalle, toveri Huunoselle.

E. Huuononen: Hyvät toverit! — Ennen kuri minä menen virallisiin päättäjäisjuhlallisuuksiin pyydän palauttaa mielini Neuvostoliiton delegation johtajan toveri Kocinin puheenvuoron sen osan, jossa hän ilmoitti, että*Neuvostoliiton ammattijärjestö kutsuu vasta vierailulle nteidän keskusjärjestömme edustajat aivan lähiaikoina. Tämä toveri Kocinin kutsu oli virallinen Neuvostoliiton ammattijärjestön taholta. Me olemme edustajakokouksen nimissä ilmoittaneet toveri Kocinille, että me otamme tämän kutsun kiitollisuudella vastaan. Me

naemme, että se on eräs merkki siitä, että maittemme väliset suhteet yleensä, mutta erikoisesti ammattiyhdistysliikkeiden, väliset suhteet mahtavan naapurimme kanssa alkavat saada myöskin käytännöllisiä ilmenemismuotoja. Näissä keskusteluissa, joita on tästä kysymyksestä alustavasti käyty, toveri Kocin on ilmoittanut, että meidän pitäisi aivan lähiaikoina SAK:sta ja SAK:n välityksellä lähettää noin 10—12 henkeä käsittävä retkikunta Venäjälle tutustumaan venäläisten työläisten oloihin ja myöskin naapurimaamme ammattiyhdistysliikkeeseen. Edustajisto tullaan kokoonpanemaan eri liittojen jäsenistä. Minä siis edustajakokouksen puolesta kiitän venäläisiä tovereita tästä ystävällisestä kutsusta, jonka me otamme vastaan mitä suurimmalla mielihyvällä.

Täällä keskuudessamme vierailevat unkarilaiset toverit ovat halunneet muistaa meitä pienellä lahjalla ja minä luovutan sitä varten puheenvuoron unkarilaiselle naistoverille.

Unkarin ammattijärjestön edustajat F e r e n c e S z a a s z ja Mihaly Toth luovuttavat puhujalavalta SAK:lle muistolahjoiksi punaisen lipun ja pienoispatsaan.

E. H u u n o n e n : Valitettavasti meidän unkarilaisten tovereittemme tulkki on poissa tällä hetkellä kokouksesta, mutta minä uskoisin, että edustajakokous ymmärtää tämän puheen näiden tekojen mukaan.

Unkarilaisen Mihaly Tothin puheen suomentaa tämän jälkeen lyhyesti ? lausuen: Unkarilainen toveri, joka tämän viimeisen lahjoituksen tähän pöydälle toi, sanoi minulle muutamin sanoin, että tämä patsas on kansainvälisen työväenluokan symboli taistelussa fašismia vastaan.

E. H u u n o n e n : Hyvät toverit! — Meidän ulkomaalaiset vieraamme ovat ihastuneet tähän nuijaan, jolla me teemme jämeriä päätöksiä. Saatuaamme tietää sen me olemme päättäneet edustajakokouksen nimissä antaa kaikille täällä vierailleille ulkomaalaisille tovereillemme tällaisen suomalaisen visapäisen nuijan muistoksi tästä edustajakokouksesta. Valitettavasti vain me emme voi tätä juhlallista toimintusta toimittaa juuri tässä tilaisuudessa sen vuoksi, että käytännöllisiä toimenpiteitä ei ehditty hoitaa niin nopeasti.

Minä annan nyt puheenvuoron kotimaisten kutsuvieraiden puolesta toveri Erkki Härmälle!

E. H ä r m ä : Herra puheenjohtaja! On ollut hyvin kiintoisaa seurata tätä SAK:n viidettä varsinaista edustajakokousta. Olisi houkuttelevaa lähteä arvioimaan sen tekemiä päätöksiä, jos siihen olisi aikaa. Minä tyydyn, koska aikaa ei riittävästi ole, viittaamaan näihin loppu ratkaisuihin, jotka edustajakokous teki ja jotka viittaavat siihen ja osoittavat sen, että työläisten kannalta tärkein saavutettiin, tärkein säilytettiin, nimittäin SAK:n ja ammattiyhdistysliikkeen yhteisyys,

Herra puheenjohtaja! Pyydän kotimaisten vieraiden puolesta toivottaa SAK:n vastaiselle toiminnalle näiden päätösten puitteissa mitä parhainta onnea ja menestystä!

K H u u n o n e n : Ulkolaisten vieraiden tervehdyksen esittää päättyvälle kongressille Tanskan ammattijärjestön toinen puheenjohtaja, toveri Einar N i e l s e n .

Toveri N i e l s e n i n puheen tulkitsee kokoukselle suomeksi

toimittaja F a g e r :

Hyvät toverit! — Kokouksenne nyt päättyessä me ulkomaiset vieraat noudattaen kokouksen tämänpäiväistä työtahtia olemme sopineet sel-laisesta rationalisioimismiehetelmästä, että ainoastaan yksi vieraista kansainvälisen ammatillisen solidaarisuuden, ilmauksena esittää kaik-kien puolesta kokoukselle jäähyväiset ja kiitokset osoittamastanne vie-raanvaraisuudesta. Tämä kunniakas tehtävä on uskottu minulle. Puhun siis paitsi Skandinavian maiden valtuuskunnan puolesta myöskin Neu-vostoliiton, Puolan, Tshekkoslovakian; Unkarin ja Hollannin valtuus-kuntien ja edustajien puolesta.

Esitän sydämelliset kiitokset meille osoittamastanne-vastaanotosta ja ylitsevuotavasta vieraanvaraisuudesta oleskelumme aikana täällä. Meil-le on suotu mieluisia tilaisuuksia tutustumiseen kaupungin eri laitoksiin ja nähtävyyksiin. Meille on myös järjestetty työmaakäyntejä. Edel-leen olemme saaneet tutustua vilahdukselta maan kauniiseen luon-toon ja retkemme varrella saimme nähdä kappaleen kansan arkea ja työelämää myös maaseudun vainioilla ja väestökeskuksissa, jonka perusteella olemme voineet muodostaa itsellemme käsityksen kansan-¹ne jälleenrakennustyöstä. Tyydytyksellä olemme todenneet Suomen ammattiyhdistysliikkeen vihdoinkin kehittyneen todelliseksi joukko-liikkeeksi. Toivomme tehtyjen päätösten vahvistavan järjestöänne sekä sisäisesti että ulospäin. Tämän maan ammattiyhdistysliikkeellä, kuten kaikkien muiden maiden ammattiyhdistysliikkeellä, on edessään var-sin tärkeät tehtävät painiskelussa sodan jälkeisten ongelmien kanssa. Pitkäaikaisen historiallisen kokemuksen perusteella olemme selvillä siitä, ettei heikko ammattiyhdistysliike pysty valvomaan työväenluo-kan etuja riittävän tehokkaasti. Sen sijaan voimakas ja yhtenäinen ammattiyhdistysliike suo edellytykset taloudellisen kehityksen ohjaa-miseen työtätekevien luokkien kannalta katsoen suotuisaan suuntaan. Te olette nyt saavuttaneet tämän voiman ja sen mukaiset toiminnan edellytykset. Toivotamme hartaasti teille menestystä pyrkimyksissänne, sillä teidän menestyksenne on myös meidän. Jokainen saavutus jos-sakin maassa hyödyttää kaikkia muitakin maita. Nimenomaan tähän seikkaan sisältyy kansainvälisen yhteistyön ydinajatus.

Lausuessamme teille jäähyväiset kiitämme yhteistyöstä ja osoitta-mastanne vieraanvaraisuudestanne. Toivotamme teille menestystä toimiessanne oman kansanne etujen, ja meitä kaikkia yhdistävän kan-sainvälisen yhteistyön puolesta.

E. H u u n o n e n : Edustajakokouksen puolesta, minä pyydän kiit-tää toveri N i e l s e n i ä näistä ystävällisistä ja myöskin rohkaise-vista sanoista, jotka hän meille juuri esitti. Pyydän samalla kiittää kaikkia ulkomaalaisia tovereitamme siitä mielenkiinnosta, jota Te olet-te osoittaneet kongressiamme kohtaan. Me olemme havainneet, että Te olette todellisia ammattiyhdistysihmisiä, jotka haluatte joka pai-kassa edistää tätä asiaamme. Me olemme saaneet yksityiskeskusteluissa ja Teidän puheistanne monia hyviä neuvoja ja ohjeita, jotka me mieli-hyvin otamme vastaan. Te olette antaneet meidän kongressillemme myöskin sen kansainvälisyyden leiman, jota ammattiyhdistysliike eh-dottomasti myöskin tarvitsee. Kiitoksia.paljon!

-Hyvät toverit! — Me olemme valinneet SAK:lle uuden johtoelimen. Tässä yhteydessä on'syytä muistaa, että' äsken työlisä päättäneestä valtuustosta ja sen jäsenistä monet jäävät nyt ulkopuolelle tämän eli-

men. He ovat kaikki täyttäneet hyvin paikkansa. He ovat kukin omalla tahollaan ja omalla paikallaan edistäneet meidän työtämme. Mtaä edustajakokouksen nimessä kjitän nyt eroavia valtuuston jäseniä. Me olemme myöskin valinneet juuri SAK:n tärkeimmän: toimeenpanevan elimen, Työvaliokunnan. Senkin keskuudesta poistuu nyt tämän kongressin päätöksellä useita harmaantuneita tovereita. Mainitsen sellaiset nim^t kuin Erkki Härmä, Jussi Virtanen, J. E. Saveri ja H. V. Viitanen, jotka jäävät nyt tällä hetkellä ammattiyhdistysliikkeen keskeisestä toiminnasta syrjään. Ammattiyhdistysihmisinä me varmasti kunnioitamme heidän työtänsä. Annamme arvoa sille uurastukselle, jota he ovat liikkeemme hyväksi ansiokkaasti tehneet.

Tämän SAK:n viidennen sääntömääräisen edustajakokouksen työ päättyy nyt.

Me olemme joutuneet, kuten täällä useasti on todettu, pitämään tämän edustajakokouksen aikana, jolloinka ammattiyhdistysliikkeen vaikutus maassamme on voimakkaampi kuin mitä se koskaan aikaisemmin on ollut. Varmaankin meistä moni, joka sunnuntaina saapui tähän kongressiin, teki itselleen kysymyksen, mitenkähän tämä työ päättyy. Tähän kysymykseen olivat he oikeutettuja, jotka näin ajattelivat, muistaen meidän työvägnliikkeemme aikaisemman historian. Minusta henkilökohtaisesti tämä edustajakokous on tehnyt työnsä hyvin. Se on tehnyt hyviä päätöksiä, jotka viitoittavat liikkeelle tietä seuraavaan edustajakokoukseen saakka. Mutta mikä on merkittävintä ja sittenkin luultavasti kaikkein positiivisin puoli, on se, että me Suomen työväenliikkeessä kaikissa piireissä poliittisista -erimielisyyksistämme huolimatta olemme suurissa kysymyksissä kyyenneet löytämään toisemme täällä kongressissa. Se mielestäni osoittaa, että myöskin Suomen työväenluokka on sisäisesti kasvanut ja se on erikoisella kiitollisuudella mieliin painettava.

Minä kiitän kokousedustajia siitä vastuuntuntoisesta asiallisuudesta, jolla Te olette tehtävänne täyttäneet! Minä kiitän myöskin kokouksen virkailijoita, jotka ovat kyyenneet hallitsemaan tätä suurta edusta*
jakokousta. 4

Lopuksi minä toivon, että tästä edustajakokouksesta on muodostunut se ankkuri, joka lopullisesti sinetöi meidän" ammattiyhdistysliik-
keemme kohtalon ja vaikutusvallan tässä maassa. Kiitoksia!

— Päättäjäisiksi laulamme Kansainvälisestä ensimmäisen ja viimeisen säkeistön.

Seisoalleen nousten laulettiin Kansainvälisen työväenmarssin ensimmäinen ja viimeinen säkeistö.

E. H u u n o n e n : SAK:n viides sääntömääräinen edustajakokous on päättynyt. *

Edustajakokous päättyi kello 21.15.

PÖYTÄKIRJAN TARKASTAMIN LAUSUNNOT:

Olen tarkistanut SAK:n V:n edustajakokouksen pöytäkirjan ja havainnut sen yhtäpitäväksi kokouksen kulun ja siellä tehtyjen päätösten kanssa. - " , •

V a r m a K . T u r u n e n .

Olen tänään tarkastanut Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton viidennen edustajakokouksen pöytäkirjan korjausvedoksen, ja todennut sen kokouksen menon mukaiseksi, ja että siihen oli kokouksen päätökset suurin piirtein oikein merkityt. Tarkempaa lausuntoa en voi antaa^ koska en muista tapahtumien kulkua tarkalleen syystä, kun kokouksesta on kulunut aikaa lähes neljä vuotta.

Vastaisuuden varalle esitän toivomuksen, että pöytäkirjan valmistamiseen ei käytettäisi niin paljon aikaa, kuin viidennen edustajakokouksen pöytäkirjan valmistamiseen oli kulunut.

Helsingissä, 11. pnä kesäkuuta 1951.

*

A a r o K a u h a n e n .

Liite n:o 1

EDUSTAJAKOKOUKSEN TYÖ- JA JÄRJESTYSSÄÄNNÖT

1. Aamupäiväistunnot aloitetaan kunakin päivänä nimenhuudolla."
2. Puheenvuorot pyydetään puheenjohtajalta kirjallisesti.
3. Puheenvuorot annetaan siinä järjestyksessä kuin ne on pyydetty. Työvaliokunnan puolesta selityksen antaja saa kuitenkin puheenvuoron yleisestä puheenvuorojärjestyksestä riippumatta'.
4. Puheenvuoro saa kestää, alustajan puheenvuoroa lukuunottamatta, enintään 10 minuuttia, ellei kokous pyynnöstä myönnä korkeintaan 5 minuuttia lisää aikaa. Kokouksella on oikeus rajoittaa puheenvuorojen aika.
5. Puheenvuorojen rajoittamisen jälkeenkin on Työvaliokunnan puolesta selityksen antajalle suotava tilaisuus vastata keskustelun kuluessa tehtyihin huomautuksiin ja tiedusteluihin.
6. Puheenvuorot on esitettävä puhujakorokkeelta.
7. Puheenvuoroja annettaessa mainitsee puheenjohtaja kenellä on seuraava puheenvuoro, jolloin asianomaisen on siirryttävä odottamaan puheenvuoroaan tätä tarkoitusta varten varatun pöydän luo.
8. Puheenvuorossa on puhuttava vain esillä olevasta asiasta. Jos puhuja poikkeaa varsinaisesta aiheesta, on puheenjohtajan kehoitettava häntä palaamaan asiaan.
9. Päätösehdotukset on jätettävä puheenjohtajalle kirjallisesti.
10. Äänestys suoritetaan edustajakorttia näyttämällä tai nimihuudolla.
11. Vaali toimitetaan äänestämällä suljetuin lipuin ellei vaali ole yksimielinen.
12. Äänen mennessä tasan ratkaisee arpa.
13. Äänioikeus on ainoastaan SAK:n jäsenliittojen valitsemilla edustajilla. Puhe- ja esitysoikeus on varsinaisten edustajien lisäksi myöskin Työvaliokunnan ja Valtuuston jäsenillä sekä SAK:n toimitsijoilla ja tilintarkastajilla.
14. Mikäli edustaja aikoo poistua istunnosta yhtä tuntia pidemmäksi ajaksi, on hänen siihen anottava lupa järjestävältä valiokunnalta, joka tiedoittaa asian kokouksen pöytäkirjaan merkittäväksi.
15. Kokoussaliin päästetään ainoastaan asianomaista korttia näyttämällä. Kokoussaliin parvekkeelle päästetään SAK:n jäsenliittojen jäseniä sikäli kuin tilaa riittää.

EDUSTAJAKOKOUKSEN JULKILAUSUMA,

SAK:n viides edustajakokous, joka edustaa yli 300.000 ruumiillista ja henkistä työtä tekevää palkannauttijaa ja jonka kansainvälinen edustus on laajempi ja arvovaltaisempi kuin koskaan aikaisemmin, lähettää veljellisen tervehdyksensä maamme työväestölle ja kaikille Maailman Ammattiyhdistysten liiton jäsenille.

Kongressi pidettiin ajankohtana, jolloin maamme ammattiyhdistysliike oli vuosikymmenien työn ja taistelun tuloksena suorittanut ratkaisevan läpimurtonsa - yhteiskunta-, ja tuotantoelämässä ja jolloin sodanjälkeisestä, maamme ammattiyhdistysliikkeen historiassa ennennäkemättömästä nousukaudesta ollaan aste asteelta siirtymässä sisäisen lujittumisen ja vakiintumisen ajanjaksoon.

Vaikka ammattiyhdistysliikkeen voima ja vaikutusvalta on suurempi kuin milloinkaan aikaisemmin, ovat sen edessä olevat tehtävät ja monet ratkaisuaan odottavat maamme palkkatyöläisille elintärkeät kysymykset laajakantoisempia ja monimutkaisempia kuin sotia edeltäneellä kaudella. Palkkatyöläisten oikeuksien puolustaminen, elinehtojen parantaminen ja kansanvaltaisen kehityksen edistäminen vaatii, tämän päivän yhteiskunnassa ammatillisilta järjestöiltä ja niiden jäseniltä kaikissa portaissa, perusjärjestöissä, työpaikoilla, liitoissa ja SAK:ssa entistä määrätietoisempaa, tehokkaampaa ja harkitumpaa toimintaa. Tässä mielessä SAK:n viides edustajakokous vetoaa maamme ammatillisesti järjestyneisiin työläisiin ja kaikkiin palkannauttajiin kehoittaen heitä entistä tiiviimmin ryhtymään ammattiyhdistysliikkeen ympärille ja tekemään kaiken voitavansa SAK:n edustajakokouksen päätösten toteuttamiseksi ja toimimaan sen viitoittamalla tavalla tämän maan kovia kokeneen työväenluokan elinehtojen parantamiseksi ja yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden saavuttamiseksi.

Ammattiyhdistysliikkeen ja koko työväenliikkeen voima on sen yhtenäisyydessä, mutta muistettakoon, että yhtenäisyys ei saa rajoitua ja perustua vain kaunissanaisiin päätöslauseelmiin. Ammattiyhdistysliikkeen voima nojaa työtätekevien joukkojen etujen ja pääomaa vastaan käytävän taistelun yhteisyyteen. Tehtävät ovat pohjimmiltaan kaikilla, niin meillä kuin muuallakin samat. Pyrkikäämme jokapäiväisessä elämässä, työpaikoilla ja järjestöissä käsittelemään ja ratkaisemaan kysymyksiä tässä hengessä vaikka me poliittisissa ja muissakin kysymyksissä ajattelisimme eri tavalla. Ammattiyhdistysliikkeen voima ei perustu vain suuriin jäsennumeroihin ja monilukuisiin järjestöihin, vaan myöskin sen sisäiseen yhtenäisyyteen. Työskennelkäämme kukki osaltamme tämän yhtenäisyyden lujittamiseksi.

SAK:n viides varsinainen edustajakokous.

liite

EDUSTAJAKOKOUKSEN OSANOTTAJAT

EDUSTAJAT SAK:n EDUSTAJAKOKOUKSESSA v. 1947

Varsinaiset:

Varamiehet:

Elintarviketyöläisten liitto:

Kortelainen, Eino, Helsinki
 Hurme, Aune, Kotka
 Reunamo, Armas, Turku
 Mätinki, Otto, Helsinki
 Maikkola, Väinö, Oulu
 Lagerroos, Väinö, Pori
 Tähkävuori, Niilo, Joensuu
 Hietanen, Mooses, Tampere
 Asvik, Johan Uno, Vaasa
 Sundblad, Milton, Pietarsaari

Ojansuu-Saarinen, Alli, Tampere
 Koskimies, Alfons, Turku
 Kankaanpää, Marjatta, Tampere
 Laakso, Uno, Rajamäki
 Holmlund, Fridjof, Vaasa
 Nieminen, Klaara, Helsinki
 Laukkanen, Rauha, Jyväskylä
 Siiskonen, Toivo, Mikkeli
 Kronqvist, Henry, Pietarsaari
 Leikas, Kaarlo, Savonlinna

Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan liitto:

Karisalmi, Yrjö, Helsinki
 Salmikari, Väinö, Helsinki
 Tuomioja, Vilho, Helsinki
 Kuula, Armas, Helsinki
 Lehto, Tapio, Helsinki
 Hyvärinen, Antti, Lahti

Kokko, "Väinö, Helsinki
 Ahonen, Iida, Helsinki
 Kirjavainen, Toivo, Helsinki
 Nieminen, Rauha, Tampere
 Vallenius, Martta, Vaasa
 Piirainen, Otto, Oulu^s

JalometäUityöntekijäin liitto:

Isaksson, Nestor, Turku
 Karvi, Väinö, Turku
 Aaltonen, Lauri, Turku

Tiilikka, Sulo, Turku
 Kymlander, V., Helsinki
 Aäho, Niilo, Hämeenlinna

Kansakoulujen Miesopettajain Yhdistys:

Hakkarainen, E., Helsinki
 Oksanen, Niko, Helsinki
 Lindfors, F. A., Helsinki

Kirjatyöntekijäin liitto:

Katra, Alarik, Helsinki
 Leino, A., Helsinki
 Kalervo, V., Helsinki
 Montonen, Hulda, Helsinki,
 Rajaniemi, R., Kemi
 Virtanen, V., Turku
 Taskinen, V., Kuopio
 Uoma, Uuno, Pori

Sivonen, Varma, Helsinki
 Salmi, Y., Helsinki
 Miettinen, A., Helsinki
 Haavi, P., Helsinki
 Pohjanhovi, A., Vaasa
 Bruun, T., Savonlinna
 Ahonen, E., Jyväskylä
 Id, K., Tampere

Kuljetustyöntekijäin liitto:

Hellberg, Niilo, Pori
 Mehto, Jussi, Helsinki
 Keurulainen, Jaako, Jyväskylä
 Laaksonen, Felix, Helsinki
 Järvinen, Lyyli, Kotka
 Dahl/Birger, Vaasa
 Kiiwas, Veikko, Turku
 Heinonen, Yrjö, Lahti
 Ollanketo, Elis, Kemi
 Vasiljeff, Nikolai, Kuusankoski
 Suhonen, Heikki, Lauritsala
 Hakala, Emil, Ykspihlaja
 Tissari, Otto, Kuopio •
 Säilä, Iivari, Helsinki
 Sauvolainen, Lauri, Kemi

Kunnantyöntekijäin liitto:

Aalto, Allan, Tampere
 Heinonen, Reino, Helsinki
 Kaipainen, Otto, Helsinki
 Leskinen, Otto, Helsinki
 Nyberg, Emil, Helsinki
 Virtanen, Almer, Helsinki
 Jokinen, Niilo, Hämeenlinna
 Ruohonen, Rauha, Helsinki
 Kunnari, August, Kotka
 Järvenkorpi, Antero, Oulu
 Verho, Veikko, Turku
 Palander, Eino, Jyväskylä
 Virtanen, Yrjö, Pori
 »Simonen, Martti, Kuopio

Kaukonen, Kalle, Helsinki
 Laine, Väinö, Helsinki
 Isotalo, Karl, Turku
 Koivisto, Tauno, Tampere "
 Lehtinen, Nikolai, Helsinki
 Kolari, Einari, Hiekkaharju
 Partanen, Kalle, Helsinki
 Haavisto, Tuure, Kotka
 Ahopelto, Heikki, Vaasa
 Salminen, Lydia, Helsinki
 Ahonen, August, Niuvanniemi
 Kemi, Väinö, Oulu
 Nieminen, Usko
 Vesa, Eero

Kutomoteollisuustyöväen V' liitto:

Koskinen, Heikki, Tampere
Helenius, Otto, Pori
Laine, Vilho, Tampere
Kotokaski, Ida, Helsinki
Sunell, Matti* Tampere
Mäntylä, Matti, Forssa
Touko, Lydia,- Turku
Palomaa, Lempi, Tampere
Salo, Allan, Palosaari
Tammi, Dagmar, Turku
Leiniö, Yrjö, Tampere
Nieminen, Lauri, Hyvinkää

Niemi-Hieta, Martta, Tampere
Puttonen, Katri, Palosaari
Huilla's Paavo, Tampere
Lindstedt, Linda, Forssa

Lasi- ja Posliinityöväen liitto:

Aalto, Paavo, Iittala
Andersson, Kalle, Karhula
Oksanen, Kalle, Riihimäki
Pesonen, Esko, Turku
Jalonen, Väinö, Helsinki

Mäkinen, Aulis, Puistola
Palander, Väinö, Ryttylä

Liiketyöntekijäin liitto:

Hautamäki, Arvi, Helsinki
Turunen, V. K., Helsinki
Leivo-Larsson, I Tyyne, Helsinki
Pukander, Lydia, Helsinki
Liukkonen, Auvo, Helsinki
Häyrynen, Veli, Viljakkala
Lehto, Risto, Oulu
Vetosalmi, Eljas, Haapajärvi OI.
Syvänen, Pauli, Mänttä
Toivo, Erkki, Reposaari
Siltanen, Felix, Turku
Mäkelä, Mikko, Tampere
Matero, Uno, Salo
Laakso, Kirsti, Jyväskylä
Nevalainen, Matti, Joensuu
Hurtta, Olavi, Kymi
Mäkinen, Viljo, Varkaus

Aromaa, V., Pori
Laaksoien, Mauno, Rauma *
Hjelt, P., Kotka
Peräläinen, Elsa, Helsinki
Saarela, Annikki, Helsinki
Kilpeläinen, Emil, Riihimäki
Penttinen, Martta, Helsinki
Kallio, Viljo, Lappeenranta
Jylhä, Lauri, Ylivieska
Sihvonen, Erkki, Tampere
Rintamäki, Kustaa, Vilppula
Lippala, Astrid, Turku
Hirvonen, Emil, Joensuu
Grönroos, Aune, Kemi
Kahi, Paavo, Helsinki
Jylhäjärvi, Sven, Helsinki
Leppänen, Kalle, Jyväskylä

Luotsi- ja Majakkamiesliitto:

Merilahti, M. A., Turku
Elo, V., Helsinki

Maa- ja Sekatyöväen liitto:

Aronurmi, Juho, Ristinummi ' •
 Hakkarainen, Väinö, Jyskä
 Heltelä, Hjalmar, Porvoo
 Lehtonen, Olavi, Inkeroinen
 Lehtonen, Väinö, Salo
 Lähde, Martti, Aura
 Mäkelä, Antti, Humppila
 Nikula, Väinö, Vihanti
 Ojanen, Toivo, Parola /
 Oksanen, Veikko, Helsinki
 Ollikainen, Emil, Leppävirta
 "Perkonoja, Mauri, Paimio
 Silander, Juho, Pusula
 Snabb, Hakan, Kauklahti
 Suvi, Klaus, Helsinki
 Teini, Toivo, Riste
Maalaiskuntien Virkailijain liitto:

Saarinen, Emil, Vihti Aalto, Lyyli, Janakkala
 Metsämäki, Lauri, Mäntsälä Itkonen, Martti, Helsinki
 Vauramo, Väinö, Oulainen Oksanen, Yrjö, Urjala

Mekanikkojen liitto:

Majlander, Olavi E., Helsinki
 Laakso, Antti A., Helsinki

Merimies-Unioni:

Ahti, Aarne, Turku
 Heiniö, Arvo, Kotka
 Ahokki, Vilho, Helsinki
 Karenti, Jalmari, Rauma
 Elo, Emil, Suolahti
 Kangasmaa, Arvo, Helsinki
 Valtonen, Nestor, Savonlinna

Metallityöväen liitto:

Kauhanen, A.) Helsinki
 Koskinen, E., Helsinki
 Jäntti, A., Helsinki

Nyberg, O., Helsinki
 Laakso, R., Helsinki
 Laitinen, V., Helsinki
 Sinisalo, E., Helsinki
 Turunen, E., Helsinki
 Aarni, F., Lielähti *
 Lindberg, R., Tampere
 Lind, S., Hämeenlinna
 Sandelin, V., Härmälä
 Rauman, V., Valkeakoski
 Maskula, V., Turku
 Mäntymäki, E., Turku
 Heinonen, J., Salo
 Järvinen, K., Loimaa >^'
 Junno, A., Kotka
 Sunila, T., Karhula *
 Leppänen, J. A., Lahti,
 Aalto, A., Karkkila
 Pajula, A., Kellokoski »
 Hellgren, V., Rauma
 Nyberg, Y., Pori
 Kuittinen, J., Kemi
 Putaansuu, J., Oulu
 Kutvonen, U., Varkaus
 Rissanen, P., Kuopio
 Puukko, V., Jyväskylä
 Liljeroos, T., Keuruu
 Suutari, E., Imatra
 Salusjärvi, A., Lappeenranta
 Vaakanainen, K., Outokumpu
 Räiski, T., Vaasa
 Andersson, G., Helsinki
 Linden, R., Skuru
 Puutio, R., Vaasa
 Sandström, R., Pietarsaari ja *Metsä- ja Vittotyöväen liitto:*
 Vuorinen, P., Billnäs
 Mäkinen, Väinö, Kemi
 Danska, Oiva, Kymi
 Pohjan vaara, Alex, Kajaani
 Mutanen, Jukka, Joensuu'
 Kallio, Antti, Rovaniemi
 Huotari, Antti, Sotkamo
 Nousiainen, Matti, Kemi
 Pulkkinen, Aarne, Säviä
 Närhi, Artturi, Pihtipudas
 Kanerva, Eino, Pihlajavesi
 Ikonen, Uno, Lieksa
 Karvonen, Juho, Uimaharju
 Auer, Emil, Jokela
 Ikonen, Edvard, Kaltimo
 Manninen, Paavo, Kymnlinna
 Makkonen, Väinö, Vuolijoki
 Hämäläinen, Kaarlo, Viitasaari
 Särkelä, Aleks, Ylisimo
 Vuori, Aimo, Härmälä
 Korhonen, Heikki, Jakokoski

Metsätaloudsmattiliitto:

Aaltonen, Lauri, Pispala
Antikainen, Juho, Kuopio

Mielisairaanhoidtajain liitto:

Kasari, Toivo, Seinäjoki	Viljanen, Eino, Rauha
Hiekkänen, Helge, Mustasaari	Lahtinen, Niilo, Oulu
Juvala, Aaro, Hälikko	
Nykänen, Marjatta, Kellokoski	

Muurarien liitto:

Leskinen, "Oskari, Helsinki	Anttila, J. H., Lappeenranta
Sundelin, Väinö, Lahti	Mölsä, W., Joensuu
Eino, Eero, Turku	Murto, Th., Kuopio
Rantala, Heikki, Tampere	Salminen, A. J., Imatra
Hagman, Hannes, Jyväskylä	Äijälä, E., Rauma

Muusikkojen liitto:

Nissinen, Lauri, Helsinki	Karsti, Armas, Helsinki
Arppe, Väinö, Helsinki	Aho, Väinö, Helsinki
Lehtinen, Hannes, Helsinki	

Nahka-, Jalkine- ja Kumityöväen liitto:

Kanerva, Emil, Tampere	Koivula, Paavo, Nokia
Moisander, Armas, Helsinki	Kanerva, Jalmari, Tampere
Kuuluvainen, Erkki, Nokia	Greus, Yrjö, Oulu
Koivisto, Kalle, Orivesi	Wivolin, Bruno, Tampere
Mattila, Ahti, Kokkola	Pusa, Kalle, Hämeenlinna
Lehtonen, Kalle, Mikkeli	Sillankorva, Yrjö, Turku
Koskinen, Eino, Rauma	Ulaska, Onni, Helsinki
Taskila, Alli, Oulu	Perkko, Paavo, Friitala
Raita, Otto, Friitala	Veppling, Oskari, Lahti

Oppikoulunopettajain liitto:

Suominen, Arvo, Lahti	Waronen, Arne, Helsinki

Paperiteollisuudentyöntekijäin liitto:

Rantanen, Vihtori, Mänttä	Lundström, Pentti, Tampere
Pankka, Mirjam, Helsinki	Peltonen, Sulo, Tampere
Ahtola, Armas, Pori	Paasio, Erkki, Jämsänkoski
Aho, Sanni, Tampere	Mäkelä, Väinö, Lauritsala
Vanhanen, Väinö, Joensuu	Räsänen, Hugo, Varkaus
Mesa, Otto, Pankakoski	Hassinen, Vilho, Tampere
Hinkkuri, Viljo, Kuusankoski	Raati, Väinö, Kemi
Helander, Toivo, Valkeakoski	Setälä, Lauri, Mänttä
Haro, Lauri, Jyväskylä	Michelsson, Osmo, Pori
Helminen, Lauri, Inkeroinen	Spets, Paavo, Valkeakoski
Gustafsson, Runar, Pietarsaari	Häkkinen, Albin, Kotka
Linna, Perttu, Kemi	Kuusela, Johan, Voikka
Lintunen, Mikko, Nokia	Andersson, Felix, Porvoo

Poliisien liitto:

Ruotsalainen, Veikko, Lappeenranta	Lajunen, Emil, Helsinki
Niemi, Alpo, Orimattila	Saikka, Martti, Kymi
Hintsa, Reino, Lauttasaari	Mäntyjärvi, Viljami, Helsinki
Heinonen, Arvi, Helsinki	Kivinen, Taavi, Helsinki
Saaros, A., Turku	Lamminen, Aarne, Turku
Nurminen, Herman, Tampere	Tarkko, Erkki, Tampere

PostimiesUitto:

Väisänen, Benjamin, Helsinki	Rissanen, Aatu, Kuopio
Peltomaa, Arvi, Lappeenranta	Euranen, Urho, Turku
Outamaa, Toivo, Oulu	Linnala, Aarne, Helsinki
Hourula, Eero, Nivala	
Antila, Eino, Kuusankoski	

Puutyöväen liitto:

Porkkala, Veikko, Helsinki	Ruotsalainen, Eero, Järvenpää
Virtanen, Hjalmar, Helsinki	Puska, Väinö, Käpylä
Liewendahl, Artturi, Turku	Vainio, Vieno, Karjaa
Ahti, Tatu, Kyrö	Telen, Karl, Lohja *
Turunen, Vilho, Kotka	Valve, Martti, Kymminlinna
Elo, Reino, Kotka	Myyryläinen, Lauri, Sunila
Lahtinen, Orvo, Pori	Salonen, Erhard L., Pori
Sato, Erkki, Vähä-Rauma	Vallin, Toivo, Pori
Taponen, Matti, Lahti	Hakomäki, Verner, Lahti

Renfors, Kaarlo, Koivistonkylä
 Karvonen, Emil, Lappeenranta
 Hiltunen, Hannes, Kuopio
 Kirves, Emil, Säynätsalo
 Aalto, Pauli, Vaasa
 Junninen, Kalle, Joensuu
 Hiltunen, Väinö, Kiuruvesi
 Päckilä, Eepi, Pateniemi
 Pyykölä, Heikki, Kemi

Lahtinen, Yrjö, Kolho
 Laitinen, Martti, Vuoksenniska
 Kauhanen, Yrjö, Kuopio
 Lahti, Huugo, Keijo
 Hietala, Arvo, Alavus
 Mikkonen, Juho, Joensuu
 Tuupainen, Johan, Kajaani
 Sutinen, Tauno, Pudas

Rakennustyöläisten liitto:

Hämäläinen, Kalle, Varkaus
 Pöyry, Taavi, Helsinki
 Linden, Hjalmeri, Turku
 iehtinen, Oskari, Eiihimäki
 Kaartinen, Viljami, Mikkeli
 LUjendahl, Uuno, Lahti
 Korhonen, V., Kajaani
 Backman, John, Pietarsaari
 Lindstedt, Karl, Kotka
 Rantanen, Kalle, Jyväskylä
 Pirinen, Martti, Lappeenranta
 Saarinen, Aarne, Helsinki
 Pulkka, Olavi, Rovaniemi
 Syrjä, Uuno, Tampere
 Luttinen, Matti, Vaasa
 Niemelä, Paavo, Orivesi
 Rytkönen, August, Oulu
 Naumanen, Jaakko, Joensuu
 Aaltonen, Albert, Parainen
 Reunanen, Sulo, Rauma
 Ala-Häyhtiö, Sv[^]intte, Pori

Aalto, Lauri, Kuusankoski
 v Alkio, Eino, Kupittaa
 Mäkinen, Artturi, Helsinki
 Ranta, Kosti, Helsinki
 Kokkonen, Eino, Kajaani

Rautatieläisten liitto:

Haapalainen, A., Helsinki
 Kaipio, K. E., Helsinki
 Kontturi, Laine, Vaasa
 KruseU, Yrjö, Turku
 Laamanen, A., Jyväskylä
 \$&ietti\$en, E., Kuopio,
 Oksanen, W-, Tornio
 Pirinen, Juho, Kuopio
 Sahlman, Eino, Rekola
 Torvelainen, E. O., Turku
 Weckroth, U., Helsinki'

Sos.dem. Sanomalehtimiesliitto:

Mansner, Toivo, Lauritsala

Sukeltajain liitto:

Sillfors, Mauno, Helsinki

Lempinen, Veikko, Helsinki

Tullimiesliitto:

Kanniainen, J., Tornio

Herranen, J., Tornio

Rinne, F. W., Turku

Helameri, F. W.

Työläisliitto:

Kitunen, Martti, Helsinki

Saastamoinen, S., Kerava

Halme, Lauri, Helsinki

Helenius, Wiljam, Helsinki

Halme, Martta, Helsinki

Toivonen, Martti, Lahti

Mehtonen, Viljo, Kauklahti _ ^

Fors, Erkki, Pitäjänmäki ' ' ^

Sippari, Matti, Helsinki

Vauhkonen, Kalle, Kauklahti

Kuukka, Antti, Lappeenranta

Siro, Arvo, Helsinki

Vaatetustyöläisten liitto:

Airola, Bruno, Helsinki

Vilenius, Lempi, Helsinki

Grym, Saara, Tampere

Laine, Oiva, Turku

Kuvaja, Otto,* Helsinki

Heinonen, Lyyli, Helsinki

Metsä, Siiri, Lahti

Tuorilainen, B., Helsinki

Salo, Mauri, Turku

- Salo, Tytyne, Vaasa

Tuominen, Yrjö, Kuopio

R&nikka, Tytyne, Helsinki

Vuohio, Elina, Helsinki

Valtion VahUmestariyhdistys:

Itkonen, Kustaa Aadolf, Helsinki

Kosonen, Kalle, Helsinki

Vankilavirkailijain liitto:

Laakso, V. S., Helsinki

Salminen, Arvo, Helsinki

Uotila, V., Turku

Koivisto, Juho, Mikkeli

Kempinen, Matti, Konnunsuo

Veturimiesyhdistys:

Erkkilä, Vilho, Kouvola	Lehtonen, Mikael, Tampere
Myyryläinen, Albin, Pieksämäki	Kunnas, Urho, Riihimäki
Valjakka, Kauko; Helsinki	Vuohula, Viljo, Tampere
Korsi, Oiva, Turku	Holli, Usko S., Seinäjoki
Geijer, Alarik, Riihimäki	Silenius, Väinö, Oulu

Yleinen Lehtimiesliitto:

Kivikoski, Paavo, Helsinki	Timonen, Antero, Helsinki

SAK:n Valtuusto:

Trygg, Erik, Helsinki
Kankaanpää, H., Tampere

SAK:n tilintarkastajat:

Valta, August
Salovaara, V. V.
Kolinen, R.

SAK:n Työvaliokunta:

»

*SAK:n Työvaliokunta:**SAK:n toimihenkilöt:*

E. Huunonen
V. Tattari
G. Henriksson
J. Hakulinen
A. J. Hällström
E. Härmä
J. Kivistö
V. Rautelin
Y. Rantala
J. E. Saveri
A. Rämä
E. Antikainen
Laura Härmä
K. Lindholm
F. Hiilos
U. Nurminen
J. Virtanen
V. Viitanen

A. Sumu
U. Hiironen
V. Harinen
L. Junttila
O. Lindblom
Anna Mikkonen
E. Salomaa
S. Koutio
V. Valander
S. Saarinen
R. Gustafsson
Hellä Järveläinen
O. Järvelä
E. Hakala
M. Backman
V. E. Pulkkinen
O. Fager
Y. Marttila

Ulkomaisia kutsuvieraita:

C. van der Lende, Hollannin ammattijärjestö	Eugene Henaff, Ranskan ammattijärjestö
Paul Engstad, Norjan ammattijärjestö	Mihaly Toth, Unkarin ammattijärjestö
August Lindberg, Ruotsin ammattijärjestö	Ference Szaasz, Unkarin ammattijärjestö
Albin Lind, Ruotsin ammattijärjestö	Anton Prpkseh, Itävallan ammattijärjestö
Torvald Karlbom, Ruotsin ammattijärjestö'	Geo Chester, Englannin ammattijärjestö
Einar Nielsen, Tanskan ammattijärjestö	Jan Rustecki, Puolan ammattijärjestö
Kai Lindberg, Tanskan ammattijärjestö	Pjotr Gajewski, Puolan ammattijärjestö
Albert Bouzanquet, Ranskan ammattijärjestö	J. Kolsky, Tshekkoslovakian ammattijärjestö

Kotimaiset kutsuvieraat:

Erkki Härmä, Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö	E. A. Vuokko, Työväen Urheiluliitto
Matti Janhunen, Sosiaaliministeriö	Lasse Jaakkola, Työväen Matkailuliitto
EmM Skog, Sosialidemokraattinen Puolue	E. K. Louhikko, Lomaliitto r.y.
Hertta Kuusinen, Kommunistinen Puolue	Kaisa Hiilelä, Sos.dem. Työläisnaisliitto
Kusti, L. Kulo; S. Kansan Demokraattinen Liitto	Helvi Laine, S. Naisten Demokraattinen Liitto
Arvi Hautamäki, Työväen Sivistysliitto	V. Kuukkanen, Sos.dem. Työläisnuorisaliitto
Jalmari Laakso, Kulutusosuuskuntien Keskusliitto	Voitto Mikkola, S. Demokraattinen Nuorisoliitto

Sanomalehtien edustajat:

J. Wilskman, Suomen Tietotoimisto	Sulo Manninen, Suomen Sosialidemokraatti
Niilo Teerimäki, Työväen Sanomalehtien Tietotoimisto •	Martti Nieminen, Työkansan Sanomat
Toivo Karvonen, Demokraattinen Lehtipalvelu	Heikki Ilvesviita, Vapaa Sana
Yrjö Marttila, Palkkatyöläinen	G. Henriksson, Arbetarbladet
	Allan Asplund, Ny Tid

Liite

SAK:n VALTUUSTON JÄSENET

Vaki naiset:

Varamiehet:

*Elintarviketyöläisten**liitto:*

Luostarinen, V., Helsingi
 Koskimies, Alfons, Turku
 Laamanen, Väinö, Oulu

Reunamo, Armas, Turku
 Kaukinen, Onni, Mikkeli
 Heino, Arvi, Helsingi

Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan liitto:

Karisalmi, Yrjö
 Tuomioja, Vilho

Kuula, Armas
 Kirjavainen, Toivo, Helsingi

*Jalometallitiöntekijäin**liitto:*

Isaksson, Nestor, Turku

Valo, Alku, Turku

*Kansakoulujen**Miesopettajain**yhdistys:*

Hakkarainen, E., Helsingi

Lindfors, F. A., Helsingi

Kirjatyöntekijäin liitto:

Tom, Eino, Porvoo
 Hänninen, T., Helsingi
 Syväoja, Y., Helsingi

Saario, A.
 Ranta, Y.
 Lyytikäinen, O.

*Kuljetustyöntekijäin**liitto:*

Hiilos, Fr.
 Hellberg, Niilo
 Ollanketo, E.
 Hakala, E.
 Saxberg, A.

- Paananen, Viljo
 Lehtonen, Viljo
 Tissari, Otto
 Järvinen, Lyyli
 Valkama, Veikko

*Kunnantyöntekijäin**liitto:*

Leskinen, Otto, Helsingi
 Koskinen, Gunnar, Tampere
 Lehtinen, Akseli, Turku
 Kulmala, Edvin, Helsingi

Isotalo, Karl, Turku
 Koivisto, Tauno, Tampere
 Tervonen, Aleksanteri, Helsingi
 Kuitunen, Viljo, Kotka

Kutomateollisuustyöväen liitto:

Koskinen, Heikki, Tampere	Leiniö, Yrjö, Tampere
Ahonen, Vieno, Pispala	Niemi-Hieta, Martta, Tampere
Kotokaski, Ida, Helsinki	Terho, Aarne, Turku
Touko, Lydia, Turku	Lindstedt, Linda, Forssa

Lasi- ja Posliinityöväen liitto:

Aalto, Paavo, Iittala	"Turunen, Otto, Helsinki
Mäkinen, Aulis, Puustola	

Liiketoimintekijäin liitto: /

Aromaa, Väinö, Pori	Hautamäki, Arvi, Helsinki
Happonen, Aarre, Helsinki	j Lindgren, Otto, Helsinki
Lahtinen, Lauri, Tampere	Virenius, Kalle, Jyväskylä
Lehto, Lempi, Helsinki	Rahikainen, Tauno, Mikkeli
Turunen, V. K., Helsinki	Sainio, Akseli, Helsinki

Luotsi- ja Majakkamiesliitto:

Elo, V., Helsinki	Varjonen, Kaiku

Maalaiskuntien Virkailijain liitto:

Metsämäki, Lauri, ¹ Mäntsälä "	Vauramo, Väinö, Oulainen

M^o ja Sekatyöväen liitto:

Perkonen, Mauri, Paimio	Eriksson, Valdemar, Kotka
Suvi, Klaus, Helsinki	. . • Mäkelä, Antti, Humpkala
Nikula, Väinö, Vihanti	Hakkarainen, Väinö, Jyväskylä
Kuusela, Valtter, Honkilahti	Valjanti, Uuno, Lohja
Jokinen, Kalle, Perniö	Lehtonen, Olavi, Inkeroinen

Mekanikkojen liitto:

Majlander, Olavi, Helsinki	Laakso, Antti A., Helsinki

Merimies-Unioni:

Välläri, N., Helsinki	Tuomikoski, G.
Kankaanpää, H. . . .	Kangasmaa, A.

Metallityöväen liitto:

Trygg, E., Helsinki	Kaisalmi, Lauri, Turku
Sandelin, Valdemar, Tampere	Palmu, Frans, Pori
Pykäläinen, Väinö, Jyväskylä	Hellgren, Veikko, Rauma
Junno, Arvo, Kotka	Rissanen, Pekka, Kuopio
Kangasmaa, Uuno, Vaasa	Lind, Sulo, Hämeenlinna
Vuorinen, Pentti, Billnäs	Häikiö, Iivari, Oulu
Salusjärvi, Aksel, Lappeenranta	Vaakanaihen, Kasper, Outokumpu
Koskinen, Edvard, Helsinki	Savolainen, Väinö, Helsinki
Laakso, Reino, Helsinki	Leinonen, Aarne, Turku
Nylund, Toivo, Tampere	Parviainen, J., Imatra
Junkkarinen, Jalmari, Turku	Putansuu, Jaakko* Oulu
Saari, Henry, Pietarsaari	Lamminen, "Arvo, Tampere

Metsätalouden/mattiliitto:

Mäkinen, JEero» Kuru	Ermu, Kalle, Tampere

Metsä- Ija Uittotyöväen liitto:

Pohjanvaara, Alex, Kajaani	Mäkinen, Väinö, Kemi
Danska, Oiva, Kymi	Puolakka, Ilmari, Voikka
.KarvoJen, Juho, Uimaharju as.	
Ikonen, Edvard, Kaltimo	

Mielisairaanhoitajain liitto:

Kasari, Toivo, Seinäjoki	Pitkänen, Tatu, Seinäjoki

Muurarien liitto:

Kilpinen, Urho, Helsinki	Anttila, J. H., Lappeenranta
Suorsa, Juho, Oulu	Mölsä, Walfrid, Joensuu

Muusikkojen liitto:

Lahtinen, Hannes, Helsinki	Arppe, Väinö, Helsinki

.Nahka-, Jalkine- ja Kumityöväen liitto:

Kanerva, Emil, Tampere	Greus, Yrjö, Oulu
Kuuluvainen, Erkki, Nokia,	Paju, Harry, Tampere
Halme, Johan, Helsinki	Räsänen, Hannes, Helsinki

1

Oppikouhmolettajain liitto:

Suominen, Arvo, Lahti

Waronen, Arne, Helsinki

PaperiteoUisuuderityöntekijäin liitto:

Lundström, Pentti, Tampere

Soininen, Veikko, Kymi

Räsänen, Hugo, Varkaus

Raati, Väinö, Kemi

Hinkkuri, Viljo, Kuusankoski

Ylänen, Viljo, Mänttä

Mäkelä, Onni, Nokia

Pankka, Mirjam, Helsinki

Poliisien liitto:

Lajunen, Emil, Helsinki

Ihonen, Arvid, Helsinki

Heinonen, Arvi, Helsinki

Lukkarinen, Väinö, Helsinki

Postimiesliitto:

Väisänen, Benjam, Helsinki

Kettunen, Olavi, Helsinki

Antila, Kino, Kuusankoski

Puutyöväen Xiitto:

Ojala, Edvard, Tampere

Jokinen, Yrjö, Laukaa

Kousa, Arvo, Toejoki

Savolainen, Maria, Tainionkoski

Taponen, Matti, Lahti

Hiltunen, Hannes, Kuopio

Härmä, Eino, Tiutinen

Liewendahl, Artturi, Turku

Marttala, Kalle, Karihaara

Klemetti, •Eero, Ruukki

Kirves, Emil, Säynätsalo

Vallin, Toivo, Pori

Rakennustyöläisten liitto:

Aaltonen, Albert

Syrjä, U.

Aho, H.

Salonen, ^ K.

Rantanen, K. '

Sairanen, V.

Sorela, F.

' Tulikanto, H.

Mäkinen, A.

A^to> **

Puumalainen, L.

Orenius, V.

Harju, A.

Pakarinen, N.

Rautatieläisten Uitto:

Kuukka, E., Hyvinkää

Stenman, A., Helsinki

Kakko, Olli, Kotka

Karlsson, A., Helsinki

Kumpulainen, O., Tampere

Lappalainen, Eino, Savonlinna

Vuorimaa, E. K., Vaasa

J

*Sos.dem.**Sanomalehtimiesliitto:*

teerimäki, Niilo, Helsinki

Manninen, K., Helsinki

Sukeltajain liitto:

Laine, Väinö, Malmi

Lempinen, Veikko, Helsinki

s

Tullimiesliitto:

Vuoristo, E., Helsinki

Hänninen, E., Helsinki

Työläisliitto:

Kitunen, Martti, Helsinki

Pietikäinen, Fiina

Mehtonen, Viljo, Helsinki

Malmberg, Eila

Siro, Arvo, Helsinki

Vauhkonen, Kalle

Vaatetustyöläisten liitto:

Airola, Bruno

Metsä, Siiri

Vilenius, Lempi

Kuvaja, Otto

Valtion viran- ja toimen haltijain yleinen liitto:

Halme, Lauri

Hakala, Kalle

Vankilavirkailijain liitto:

Laakso, V- S., Helsinki

Salminen, Arvo, Helsinki

Veturimiesyhdistys:

Lehtonen, K. A., Helsinki

Widing, Gösta, Helsinki

Korsi, Oiva, Turku

Kunnas, Urho A., Riihimäki

*Yleinen Sanomalehtimiesliitto: **

Kivikoski, Paavo

Tiilikainen, Mirjam

MITÄ SAK NYT TAHTOO?

*SAK:n viidennen
edustajakokouksen, julkilausuma,
sodanjälkeisestä kehityksestä ja
päättölauselina lähiaikojen
toimintaohjeiksi*

I. •

SODANJÄLKEINEN YHTEISKUNNALLINEN KEHITYS
JA AMMATTIYHDISTYSLIIKE.

Toisen maailmansodan päättyminen kansanvaltaisten voimien voittoon on merkinnyt uuden kehitysjakson alkamista myös ammattiyhdistysliikkeen toimintapiirissä.

Natsismin ja fasismin aseellisen mahdin ja valtiojärjestelmien tuhoutumista on valtiollisessa elämässä seurannut suuria muutoksia. Ne ovat osaltaan ratkaisevasti johtaneet työväenliikkeen vaikutusvallan kasvuun kaikissa maissa ja samalla myös kapitalistisen talousjärjestelmän perusteiden horjumiseen monissa suhteissa.

Maailman Ammattiyhdistysten Liiton perustaminen on samaan aikaan luonut vahvan ja kestävä pohjan ammatillisten järjestöjen kansainväliselle yhteistyölle. Tällä toimenpiteellä on "myös varmistettu ammattiyhdistysten toiminnan menestymisen perusedellytyksiä, so. rauhantilan säilymistä ja sodan uhan poistamista sekä kansanvaltaisen yhteiskuntajärjestelmän yleistä vakiintumista."

Välirauhansopimus 1944 ja siihen läheisesti liittyvä rauhansopimus 1947 ovat maassamme muodostuneet merkkipaaluiksi siirryttäessä sodan vuosista jälleen rauhankauteen. Tyydytyksellä on todettava, että sodan -aiheuttamia henkisiä ja aineellisia vaurioita on voitu ryhtyä korjaamaan.

Palautunut rauhantila on myös meillä ratkaisevalla tavalla lisännyt työväenliikkeen yhteiskunnallista vaikutusvaltaa, mutta samalla lisännyt myös sen vastuuta yhteiskunnallisten asioiden hoitamisessa. Tämän yhteydessä on erikoisesti syytä todeta, että ammattiyhdistysliikkeessä aikaansaadulla molempien, poliittisten suuntien välisellä yhteistyöllä on ollut erittäin huomattava merkityksensä SAK:n voimistumiselle. Tämä on tuonut oman ratkaisevan panoksensa edellämainittuun kehitykseen.

Vaikka sotatoimet ovat lakanneet ja vaikka armeijoiden ja varustelujen osittaista supistamista onkin havaittavissa, ei uuden sodan vaara ole kuitenkaan poistunut. Rauhantilan säilymistä on kuitenkin pidet-

tävä kaikille kansoille välttämättömänä jo senkin vuoksi, että uusi sota tieteellisen ja teknillisen kehityksen nykyisessä vaiheessa tulisi merkitemään inhimillisen elämän ja arvojei hävittämistä vieläkin suuremmassa laajuudessa kuin äsken päättyneessä sodassa.

Tämän vuoksi tulee ammattiyhdistysliikkeen yhdessä maamme työväenjärjestöjen ja kansainvälisten veljesjärjestöjensä kanssa tehdä kaikki voitavansa uuden sodan estämiseksi ja rauhan turvaamiseksi[^]:

Rauhan säilymisen ja edistyksellisen kehityssuunnan jatkumisen edellytyksenä on kansanvaltaisen yhteiskuntajärjestelmän vakaannuttaminen. Ammattiyhdistysliikkeen tulee omalta osaltaan yhdessä työväenpuolueiden kanssa edistää tätä kehitystä ja luoda siten kestävä pohja myös omalle toiminnalleen palkkatyöväen etujen ja oikeuksien ajajana.

Edustajakokous merkitsee myös tyydytyksellä suhteiden jatkuvan parantumisen ja vuorovaikutuksen laajentumisen kansainvälisessä yhteistoiminnassa sekä erityisesti Neuvostoliiton kanssa.

Sodanjälkeisissä oloissa on yhä¹ enemmän tullut etualalle vaatimus kapitalistiseen yksityisomistukseen perustuvan talousmuodon korvaamiseksi yhteiskunnan kokonaisetuja palvelevalla järjestelmällä. Tämä on jo useissa maissa jphthanut kauaskantoisiin ratkaisuihin niin, että riistokapitalismin aika on näissä maissa siirtymässä menneisyyteen. Ilmeisenä on pidettävä, että sama kehityssuunta tulee jatku- maan ja ulottumaan yhä laajemmalle alalle.

Talouselämän alalla esiintyneet ristiriidat, jotka usein ovat olleet vaikeasti selvitettävissä, tulevat nykyisissä olosuhteissa edelleenkin jatkumaan. Pyrkien mahdollisimman suureen suunnitelmallisuuteen talouspolitiikassa voidaan ne kuitenkin selvittää palkkatyöväen ja yhteiskunnan etuja vastaavalla tavalla ammattiyhdistysliikkeen ja muun työväenliikkeen yhteistoiminnan avulla.

Edelläolevan perusteella SAK:n edustajakokous, samalla kun se toteaa ammattiyhdistysliikkeen omien tehtäviensä edellyttämässä puitteissa toimineen rauhan palattua yhteiskuntaelämän kaikinpuolisen vakaannuttamisen hyväksi, lausuu käsityksensä seuraavaa:

1. Ratkaistaessa maalle ja kansalle tärkeitä poliittisia ja taloudellisia kysymyksiä on otettava huomioon myös ammattiyhdistysliikkeen mielipiteet. Maan asioita on ohjattava rauhantilaa, kansainvälistä vuorovaikutusta edistävällä ja ystävällisillä suhteilla Neuvostoliittoon, pohjoismaihin sekä kaikkiin muihin demkraattisiin maihin lujittavalla tavalla.

2. Jotta palkkatyöntekijäin luottamus hallituspolitiikan oikeamielisyyteen mahdollisimman suuressa määrässä säilyy, on hallituksen kokoonpanosta päätettäessä otettava riittävässä määrässä huomioon ammattiyhdistysväen käsitykset. Tässä suhteessa on SAK:n johtolimien asioiden luonteen mukaisesti vedottava erityisesti työväenpuolueisiin.

3: Ammattiyhdistysliikkeen tulee käyttää vaikutusvaltaansa * fasismin pois kitkemiseksi maamme kansanvaltaisen kehityksen edelleen kehittämiseksi ja syventämiseksi siten kuin SAK:n ja Maailman Ammattiyhdistysten Liiton periaatteet, säännöt ja päätökset edellyttävät sekä kannattaa MA.L:n pyrkimystä päästä YK:n täysivaltaiseksi jäseneksi.

II.

TALOUSELÄMÄN KEHITYS JA AMMATTIYHDISTYS-
LIIKKEEN OSUUS SIINÄ.

Sotien ja niistä aiheutuneen osaksi vieläkin jatkuvan sekasortoisuuden tuloksena on ollut maan talouselämän suistuminen tavallisilta Taiteiltaan. Teollisuuden tuotantokyky on sodanedellistä pienempi, maatalous kärsii osittaisesta rappeutumisesta, kaupan ja liikenteen edellytykset ovat entistä heikommät, raha- ja luotto-olot ovat joutuneet epävarmalle pohjalle ja valtion talous on jatkuvasti ankaran puristuksen alaisena. Yleisen köyhtymisen seuraukset ovat erityisen selvästi havaittavissa laajojen kansanjoukkojen, varsinkin palkkatyöntekijäin, toimeentulon huonontumisena ja elintason alentumisena, kun taas toisaalta löytyy ryhmiä, jotka ovat sodasta ja keinottelusta vaurastuneet.

Rauhan palattua on usein suuristakin vaikeuksista huolimatta todettava talouselämän jatkuvasti kehittyneen ja olevan edelleen kehittymässä monessa suhteessa edullisempaan suuntaan. Tuotannon kasvua on havaittavissa kaikilla aloilla. Raaka-aineiden saantimahdollisuudet ovat parantuneet ja kauppavaihto on vilkastunut. Samalla on yleinen huoltotilanne vähän kerrassaan kehittynyt edulliseen suuntaan. Sotakorvausten suorituksessa saadut helpotukset ja luottojen saanti ovat lisääntyneet työtehon ja yritteliäisyyden ohella jouduttaneet tilanteen helpottumista.

Ilmeisenä on kuitenkin pidettävä, että vapautuminen tämän päivän taloudellisista huolista voi tapahtua vasta sitten kun tuotanto sen kohottamiselle tarpeellisen suunnitelmällisuuden, pääomien, raaka-aineiden ja välttämättömien perusvarastojen avulla ja työnsuoritusten tehokkaan järjestelyn kautta nousee nykyistä korkeammalle tasolle ja kunnes sotakorvaukset ja sotien aiheuttamat muut jälkilaskut ovat tulleet suoritetuiksi. Tuotannon tärkeimmän tekijän — työntekijän — aseman kohottamiseen ja elinehtojen parantamiseen on samalla kiinnitettävä erityistä huomiota, sillä vain siten voidaan luoda kestävät edellytykset työtehon ja tuotannon nousulle.

SAKⁿ neljännessä edustajakokouksessa ratkaistiin ammattiyhdistysliikkeen periaatteellinen suhtautuminen rationalisointiin nähden. Tällöin todettiin, että ammattiyhdistysliike suhtautuu myönteisesti sellaisiin työn ja tuotannon tehostamistoimenpiteisiin, jotka johtavat tuotannon kohoamiseen työntekijäin rasituksia lisäämättä. Sodan seurauksena on maassamme elintaso voimakkaasti alentunut ja voidaan se nostaa ensisijassa tuotantoa kohottamalla, jolloin mm. rationalisointi on otettava avuksi.

Ominaisena piirteenä talouselämän sodanjälkeisessäkin kehityksessä on ollut valtiojohtoisuuden lisääntyminen ja useissa suhteissa pysyväksi muodostuva merkitys. Säännöstelytalouden helpottuminen ei voi ratkaisevalla tavalla muuttaa valtiojohtoisuuden suuntaan tapahtunutta kehitystä.

Paitsi edellämainittua valtion johtoaseman kasvua on todettava useissa aikaisemmin täysin yksityiskapitalistisissa maissa sodan jälkeen ryhdytyn laajasuuntaiseen yhteiskunnallistuttamiseen. Tuotan-

toelaⁿässämme vallitsevat olosuhteet ja siinä tapahtunut kehitys on myös meillä saattanut kysymyksen tuotantovälineiden ottamisesta yhteiskunnan haltuun entistä suuremmissa määrässä ajankohtaiseksi.

Edustajakokous toteaa kuitenkin, ettei näihin ammattiyhdistysliikkeen jäsenistölle ensiarvoisiin tavoitteisiin päästä muuten kuin määrätietoisesti yksityiskapitalistisesta voitontavotteista vapaata suunnitelmataloutta kehittämällä. Vain sen avulla voidaan poistaa mm. köhjunktuurivaihteista aiheutuva työttömyys ja luoda täystyöllisyys, kestäväälle pohjalle sekä vakiinnuttaa palkkatyöntekijäin elintaso^f todellisen kansantulon mukaiseksi^l. Tämän vuoksi on välttämätöntä, että SAK:n aloite tuotantoministeriöl perustamisesta saadaan nopeasti toteutetuksi. Tuotantoministeriöl alaisuuteen on keskitettävä koko valtion tuotantollisen toiminnan johto ja yksityisen tuotannon suunnitelmallinen ohjaaminen. Samoin sen tehtäviin luonnetaan lankeaa niin hyvin valtion kuin yksityisten sijoitustoiminnan valvonta ja ohjaaminen yleisiä kansantaloudellisia näkökohtia silmälläpitäen.

Työasioiden kunnollista ja keskitettyä hoitoa varten ammattiyhdistysliike kannattaa työministeriön perustamista.

Vireillä olevien eri tahoilta tehtyjen sosialisimisaloitteiden johdosta lausuu edustajakokous käsityksensä, että ammattiyhdistysliike SAK:n säännöissä määrätyn periaatteen mukaisesti kannattaa kaikkia sellaisia suunnitelmia ja esityksiä, jotka ovat tarkoitetut edistämään tuotantojärjestelmän rakentamista palvelemaan nykyistä paremmin koko yhteiskunnan etuja.

Edustajakokous korostaa, että ammattiyhdistysliikkeen, pysyäkseen täysin tehtäviensä tasalla, ja toimiakseen omalta osaltaan koko kansan hyvinvoinnin puolesta, on otettava oma vastuunsa toimenpiteistä teollisuus- ym. tuotannon ja maan talouselämän kaikinpuoliseksi kohottamiseksi. Vain tämän kautta luodaan edellytykset järjestöjen avulla parantaa palkkatyöntekijäin asemaa.

Taloudellisen kansanvallan toteuttamisessa on merkittävänä saavutuksena mainittava tuotantokomiteain perustaminen teollisuuslaitoksiin. Tuotantokomiteain aloitettua toimintansa on kuitenkin jouduttu toteamaan, että työntekijäin vaikutusvalta yritysten toiminnan ohjauksessa on lain puitteissa hyvin rajoitettua sekä että tuotantokomiteat ovat keskitystä vailla olevia irrallisia elimiä, josta johtuen niiden toiminta on vielä hapuilevaa ja vailla määrätietoisuutta. Koska tuotantokomiteain tarkoitusperät ovat elintasomme kohottamiseksi mitä suurimerkityksellisimpiä, on edustajakokouksen käsityksen mukaan SAK:n johtuelinten, käytännössä saatujen kokemusten perusteella varauduttava lain tarkistamiseen sekä tuotantokomiteajärjestelmän kehittämiseen ja laajentamiseen.

Jotta edelläsannotut pyrkimykset voisivat riittävässä määrässä saada osakseen kaiken sen tuen, minkä palkkatyöntekijät Voivat yksilöllisesti, joukkona ja järjestöjen toiminnan puitteissa antaa, korostaa SAK:n edustajakokous seuraavia seikkoja:

1., Tuotannon tulokset on käytettävä ensi sijassa kansan yhteiseksi hyväksi, yritysten suunnitelmalliseksi laajentamiseksi ottamalla huomioon asianomaisten työntekijäin oikeudet ja edut. Yk-

sityisten pääomanomistajien osuutta yritysten voittoon on supistettava kaikkialla, missä siihen on mahdollisuuksia.

2. Ammattiyhdistysliike suhtautuu rationalisointiin myönteisesti, mikäli siinä noudatetaan liikkeemme hyväksymiä periaatteita. Tässä mielessä edustajakokous pitää tarpeellisena, että ammattiyhdistysliikkeen eri elimet ja luottamushenkilöt ovat rationalisointia kehitettäessä ja sovellettaessa mukana ja ohjaavat sitä oikeaan suuntaan. Jotta tämä tapahtuisi mahdollisimman tehokkaasti, on suoritettava voimakasta valistus- ja kasvatustyötä myöskin rationalisointia koskevilla kysymyksillä.

3. Valtion vaikutusvaltaa on tähänastista suuremmassa määrässä ulotettava-tärkeimpiin ja suurimpiin yksityiskapitalistisiin yhtiöihin ja yrityksiin ottamalla monopoliasemaan päässeet tuotanto- ja liikelaitokset tarpeellisessa määrässä valtion haltuun. Tärkeänä on myös pidettävä, että tässä tarkoitettujen yhtymien, ja yritysten johtojärjestelmiin saadaan työväenliikkeen edustus. Valtion tuotantolaitokset on irroitettava työnantajajärjestöistä ja niiden toiminta saatava tehokkaaksi ja esimerkilliseksi maamme tuotantolämässä.

4. Työntekijäin mahdollisuuksia osallistua tuotannon ohjaamiseen ja asemansa parantamiseen omien työpaikkojensa puitteissa on lisättävä. Koska tuotantokomiteain tarkoitusperät elintasomme kohottamiseksi ovat mitä suurimerkityksellisimpiä, on ammattiyhdistysliikkeen -r- käytännössä saavutettujen kokemusten perusteella — varauduttava tuotantokomitealain tarkistamiseen sekä tuotantokomiteajärjestelmän kehittämiseen ja laajentamiseen.

5. Suunnitelmallista kansantalouden ohjaamista ja kehittämistä silmälläpitäen edustajakokous pitää välttämättömänä, että perustetaan tuotantoministeriö, jonka tehtäväksi annetaan valtion tuotantollisen toiminnan johtaminen ja yksityisen talouselämän suunnitelmallinen valvonta, sekä koko maan investointitoiminnan ohjaaminen ja valvonta.

G. Työasioiden ohjaamista ja hoitamista varten edustajakokous pitää tarpeellisena työministeriön perustamista.

III.

AMMATTIYHDISTYSLIIKKEEN PALKKAPOLITIIKKA.

Sodan aikana laajasti sovelletun sotalajousjärjestelmän jouduttua olojen muututtua melkoisessa määrässä väistymään on todettava hintojen ja palkkojen huomattavassa määrässä kohonneen. Tapahtunutta kehitystä ei yleisesti katsoen voida pitää varsinkaan palkkatyöntekijäin etujen mukaisena, koska hintatason kokonaisuus on muodostunut huomattavasti suuremmaksi kuin vastaavasti tapahtunut palkkojen kohoaminen. Palkkatyöntekijäin laajojen joukkojen toimeentuloedellytykset ovat tämän vuoksi entisestäänkin vaikeutuneet.

Edustajakokouksen käsityksen mukaan sodanjälkeisissä vapautuneimmassakaan oloissa hintojen ja palkkojen välille ei ole saatu aikaan tarpeellisena pidettävää tasapainotilaa. Työmarkkinoilla havaittavaan

jatkuvaan jännitykseen on suurimpana syynä hintatason useissa tapauksissa kohtuuton nousu, jota ei ole ollut korvaamassa vastaavainen palkkojen kohoaminen. Edelleen on todettava palkkaolien kehitykselle olleen ominaista myös, että eri ammatti- ja työaloilla maksettavia palkkoja ei kaikissa suhteissa ole voitu saada tyydyttävään keskinäiseen tasapainoon. Vastustaakseen tehokkaasti ja johdonmukaisesti seurauksiltaan etenkin palkkatyöntekijöille ja pienfäästäjille tuhoisaksi muodostuvaa rahan arvon täydellistä romahtamista, on valtiiovallan ollut pakko -säännöstellä hintoja ja palkkoja. Tällaista säännöstelyä on ollut vallinneissa niukoissa olosuhteissa Dittävä oikeaan osuneena ja olisikin hintasäännöstelyn edelleen jatkaminen palkkatyöntekijäin ja koko yhteiskunnan etujen mukaista. Tapahtuneet ja edelleen odotettavissa olevat tärkeimpien kulutustarvikkeiden vapauttaminen h^ätasäännöstelystä on kuitenkin vienyt pohjan palkkasäännöstelyn jatkamiselta. Lisäksi palkkasäännöstely on muodostunut ammattiyhdistysliikkeen omaa toimintaa rajoittavaksi, samalla kun paine palkkarintamalla on kohdistunut SAK:ta, työväenpuolueita ja valtionelimiä «ikä työnantaja vastaan. Tämä ja edessäoleva kehitys on tehnyt kysymyksen palkkasäännöstelyn poistamisesta ajankohtaiseksi.

Ammattiyhdistysliikkeen on omassa piirissään pyrittävä myös entistä suurempaan yhdenmukaisuuteen ja keskitettyyn ohjaukseen palkka- ja työehtojen määrittelyssä. Tässä mielessä olisi SAK:n Työvaliokunnan alaisuuteen asetettava pysyvä sopimus jaosto, jonka tehtävänä olisi tarkistaa ja yhdessä liittojen kanssa valmistella esitykset uusiksi työehtosopimuksiksi tai niihin tehtäviksi muutoksiksi. Myöskin olisi ainakin kaikkiin suurempia ja merkittävimpiä työehtosopimuksia koskeviin neuvotteluihin varattava SAK:n edustajalle mahdollisuus osallistua.

SAK:n edustajakokous, kiinnittäen huomiota edelläoleviin toteamuksiin ja näkökohtiin, ajoita useissa suhteissa täydentävät eri jäsenjärjestöjen hinta- ja palkkakysymyksistä tekemät aloitteet ja lausunnot, korostaa lähinnä seuraavien seikkojen huomioonottamista ammattiyhdistysliikkeen suhtautumisessa palkkakysymysten vastaiseen käsittelyyn ja niissä tapahtuviin ratkaisuihin:

1. Koska todellispalkat voidaan nopeammin ja pysyvästi parantaa vain tuotannon ^hchoamisen kautta, on palkat yleisemmin pyrittävä järjestämään tupiantoa todella edistävälle pohjalle; Tämä edellyttää ensi sijasta urakkatyöjärjestelmän laajempaa käytäntöönottamista siellä missä siihen on mahdollisuuksia. Tuotannon kohottamiseen vaikuttavat normaalia suuremmat työnsuoritukset sekä työnsuoritusta edistävät keksinnöt ja teknilliset parannukset on työntekijöille palkittava.

2. Palkat, samoinkuin muut työehdot on määriteltävä työmarkkinajärjestöjen välisillä työehtosopimuksilla. Mikäli palkkojen säännöstelystä annetaan valtiiovallan toimesta määräyksiä tai ohjeita, on niissä otettava huomioon eri työaloille ominaiset olosuhteet sekä palkkatyöntekijäin kohtuullisina pidettävät etuisuudet. SAK:n ja sen jäsenliittojen mieltä on kuultava palkkasäännöstelypäätöksiä yleisesti ja yksityiskohtaisesti sovellettaessa.

3. SAK:n Työvaliokunnan on asetettava pysyvä sopimusjaosto valmistelemaan työehtosopimuksiin liittyviä kysymyksiä. SAK:n Työvaliokunnan edustajille on varattava mahdollisuus osallistua suurempia ja tärkeämpiä työehtosopimuksia koskeviin neuvotteluihin.

4. Hintojen ja palkkojen väliset suhteet on saatettava oikeudenmukaiselle pohjalle. Niinkauan kun välttämättömistä kulustarvikkeista on puutetta, on 'hintasäännöstelyä' edelleenkin ylläpidettävä. Sensijaan työmarkkinajärjestöjen keskinäistä vapaata palkkasuhteiden järjestelyä rajoittavana palkkasäännöstelystä on luovuttava niin pian kun se antaa todelliset mahdollisuudet työntekijäin realipalkkojen kohottamiselle.

5. Eri ammateissa ja työaloilla suoritettavat palkat on saatettava keskenään oikeudenmukaiseen suhteeseen huomioonottaen solidaarisen palkkapolitiikan periaatteet ja muut asialliset näkökohdat.

6. Palkkojen tarkistustoimenpiteet on sopivalla tavalla pyrittävä liittämään elinkustannusmuutoksiiri. Koska viralliset indeksilaskelmat eivät anna täysin oikeata ja luotettavaa kuvaa todellisista elinkusetannuksista ja niissä tapahtuneista muutoksista; on indeksin laskennassa tehtävä tarpeellisina pidettävät uudistukset.

7. Kysymys mies- ja naistyöntekijäin välisistä palkoista on asiallisesti selvitettävä ja pyrittävä ratkaisemaan ensikädessä sen periaatteen mukaan, että samanarvoisesta työnsuorituksesta on maksettava sama palkka sukupuoleen ja siviilisäätyn katsomatta.

8. Valtion, kuntien ja muiden yhteisöjen palveluksessa olevien työntekijäin palkat on yleensä määriteltävä työehtosopimuksilla ja samanlaisten perusteiden mukaan kuin niihin rinnastettavilla yksityisilläkin aloilla. Samalla on kuitenkin korostettava sitä, että työntekijäin sosiaaliin etuihin sekä määrätyn edellytyksin myös palkkaehtoihin nähden edellä tarkoitettujen yhteisöjen tulee esiintyä esikuvallisina työnantajina.

IV.

VEROTUS JA AMMATTTYHDISTYSLIIKE.

Vuosina 1938—1944 käytyjen sotien sekä niistä aiheutuneiden erilaisen jälkiselvittelyjen vuoksi on todettava valtion talouselämän perusteellisesti muuttuneen. Rauhanaikainen vakavaraisuus ja vaurastuminen on vaihtunut velkataakkaisuuteen ja jatkuvasti epäedulliseen, kehityssuuntaan. Köyhtyneen valtion vastapainona ovat saamiasemasemassa olevat ulkovallat sekä lukuisat kotimaiset yhtymät, yrittäjät ja yksityiset kansalaiset.

Suoriutuakseen kannettavanaan olevasta raskaasta taakasta on valtio ollut pakotettu lisäämään verorasitusta. Välillisten verojen kuten tullen-, tupakka-, väkijuoma- ja nautintoaine- sekä liikevaihtoverojen ohella on myös tulo- ja omaisuuden osalle tulevaa verotusta ollut nostettava sekä asetettava poikkeusluontoisia veroja etupäässä määrättyjä tarkoituksia varten.

On todettava, että verotuksen painopiste on sodanjälkeisessä kehityksessä siirtynyt jatkuvasti ja yhä suuremmassa määrässä palkkatyöntekijöille epäedulliseen suuntaan. Vaikka rauhanaikaisissa oloissa palkkatyöntekijöille raskaan välillisen verotuksen osuus verojen kokonaismäärässä onkin suhteellisesti supistunut, ovat palkkatulot verolakien soveltustavan sekä rahan arvon alentumisen vuoksi joutuneet entistä suuremmassa määrässä verotuksen kohteeksi. Muut kuin palkkatulot sensijaan ovat varsin suurella laajuudella voineet välttyä maksukykyisyyttä vastaavasta verojen kasvusta. Erityisesti voidaan havaita yksityisluontoisen omaisuuden suurella mittalla joutuneen suojatumpaan asemaan. Samalla on todettava inflatiosta aiheutuneiden erilaatuisten pääasiassa ansiottomina pidettävien arvonnousujen jääneen verotuslainsäädännön muutoksista huolimatta huomattavalta osaltaan kohtuullisena pidettävän verotuksen ulkopuolelle.

Verotusolojen epäkohtien vuoksi ja palkkatyöntekijäin verotaakan helpottamiseksi on SAK:n nimessä tehty tai suunniteltu tehtäväksi valtiovalle esityksiä mm. palkkatuloon kohdistuvan valtion tuloveron alentamiseksi, verovapaan tuloajan kohottamiseksi määrään, joka vastaa rahanarvon alentumista, aviopuolisoiden palkkatulojen erikseen verottamiseksi, pienituloisten veromenojen helpottamiseksi sekä ylitöistä ja säännönmukaiset työsaavutukset ylittävistä työsuorituksista aiheutuvien lisätulojen liiallisena pidettävän, verotuksen supistamiseksi. Näitä toimenpiteitä, jotka osittain ovat johtaneet tarjottuun tulokseen, edustajakokous pitää oikeana osineina. Samalla on kuitenkin korostettava, että toimenpiteitä väärään suuntaan kehittyneiden verotusolojen muuttamiseksi joudutetaan.

SAK:n edustajakokous pitää välttämättömänä, että parillaan viireillä olevia verotus uudistuksia toteutettaessa kiinnitetään huomiota ensi sijassa seuraaviin näkökohtiin:

1. Kaikki tulot niiden luonteesta ja laadusta riippuen on saatettava oikeudenmukaisessa suhteessa verotuksen alaiseksi. Nykyistä palkkatulojen raskasta verotusta on pyrittävä helpottamaan, jolloin on kuitenkin etusijalle asetettava vähävaraiset ja muuten heikommassa asemassa olevat veronmaksajat. Edellytykset verohelpotuksille on luotava lisäämällä valtion tuloja tuottavia pääomasijoituksia sekä menoja vähentämällä.

2. Määrätessä palkkatulojen progressiivisuusasteikkoa on otettava huomioon, ettei lisääntyneistä työsuorituksista aiheutuvan palkkatulojen kasvun kohtuuton verotus aiheuta työhaluttomuutta tai veropakoilua. Tässä suhteessa on verotussäännöksiin tehtävä tarpeelliset tarkistukset. Palkasta saatu tulo on verotettava alemman progressioasteen pohjalla kuin muut tulot, jolloin palkkatulojen ja eläkkeiden verotus on toimitettava alemman asteen pohjalla kuin muiden tuloryhmien verotus.

3. Aviopuolisoiden palkkatulot on verotettava erikseen.

4. Yksityinen kohtuullisen rajan ylittävä omaisuus, etupäässä tuotannollisia tarkoituksia tai yleistä hyvää palvelemaan ns. laiska pääoma tai ansiottomasti haltuun saatu omaisuus on saatettava tehokkaan erikoisverotuksen alaiseksi.

5. On järjestettävä tehokas inflatiovoittojen verottaminen. Samoin on meneteltävä myöskin kaikkeen ansiottoman arvonnousun ja keinottelun kautta saatuun tuloon ja omaisuuteen nähden.

6. Maatalouden veroperusteet on määrättävä niin, etteivät maatalouden palveluksessa olevien ynnä muiden vastaavassa asemassa olevien palkkatyöntekijäin toiselta puolen ja heidän työnantajansa toiselta puolen joudu verotuksen toimeenpanossa keskenään väärään suhteeseen ja ettei veronsuorittajain todellinen veronmaksukykyisyys tule sivuutetuksi. Samat näkökohdat on otettava huomioon muun elinkeinoelämän verotusta määrättäessä.

7. Välillisiin veroihin nähden orf-yleensä asetettava kielteiselle kannalle, koska ne useissa tapauksissa jättävät huomioonottamatta veronmaksajain todellisen maksukyvyyn ja käytännössä enemmän suosivat taloudellisesti paremmassa asemassa olevia kansalaispiirejä. Poikkeuksena voi olla vain sellainen välillinen verotus, joka kohdistuu suoranaisesti ylellisyysluonteiseen tai muuten vähemmän tarpeelliseen kulutukseen. Välttämättömien elin-, vaatetus- ja tarvikkeiden kohdalta on välillinen verotus kokonaan kiellettävä.

8. Jotta eriluonteisten verojen määräämisessä ja niiden oikeudenmukaisessa jakautumisessa päästäisiin pysyväisluonteisempaan ratkaisuun, on SAK:n työvaliokunnan edellälausuttujen periaatteiden ja esitysten mukaisesti ryhdyttävä aloiteluonfoisiin ym. toimenpiteisiin verotuskysymysten ajamiseksi ja asetettava tarpeellisenä pidettävään yhteyteen muiden palkkatyöntekijöitä edustavien ryhmien kanssa.

SOSIAALISEN SEKÄ MUUN AMMATTIYHDISTYSLIIKETTÄ KIINNOSTAVAN LAINSÄÄDÄNNÖN KEHITTÄMINEN.

Sodan jälkeen on työlainsäädännössä saatu aikaan useita palkkatyöntekijäin olosuhteisiin-suotuisasti vaikuttavia muutoksia. Ne ovat kohdistuneet työoikeuden eri aloihin, työntekijäin suojeleluun, sosiaalivakuutukseen ja eräisiin muihin sosiaalisiin kysymyksiin. Samalla on todettava tehdyksi merkittäviä valmisteluja uusien lainmuutosten ja uudistusten aikaansaamiseksi.

Edustajakokous, samalla kun se tyydytyksellä toteaa sosiaalisten parannusten suhteen jo tapahtuneen kehityksen, lausuu samalla käsitteksenään, että edellä tarkoitetut uudistukset on saatu aikaan työväenliikkeen yhdistettyjen voimien vaikutusvallan kasvun kautta sekä vahvistuneen ammattiyhdistysliikkeen ratkaisevalla myötävaikutuksella. Edustajakokous ei voi olla tässä yhteydessä toteamatta myös, että sosiaalisten uudistusten esillä ollessa työnantajain ja työväenliikettä vastustavien voimien taholta useissa tapauksissa esitetyt vastaväitteet, jotka tavallisimmin ovat perustuneet totunnaisiin en-

nakkokasityksiin ja yksipuolisiin laskelmiin kansantalouden kanto-
kyvyn rajoituksista, ovat tapahtuneen kehityksen valossa osoittautu-
neet joko virheellisiksi tai suuresti liioitelluiksi.

Sosiaalisen lainsäädännön ja uudistusten alalla on edustajakokouk-
sen mielestä jatkettava toimenpiteitä, jotka tarkoittavat palkkatyön-
tekijäin aineellisen ja henkisen hyvinvoinnin edistämistä sekä yhteis-
kunnallisen aseman; parantamista. Tässä tarkoituksessa on tehtävä
aloitteita tarpeellisten ja ajankohtaisten lainsäädäntöuudistusten to-
teuttamiseksi sekä työmarkkinajärjestöjen välisten sopimusten sol-
mimiseksi ja entisten sopimusten tarkistamiseksi.

SAK:n edustajakokous kiinnittää edelläolevien näkökohtien perus-
teella huomiota mm. seuraavien sosiaalisten uudistusten aikaansaami-
seen:

1. Työntekijäin suojelua on jo voimassa olevan lainsäädännön
täydellisemmällä sovellutuksella ja tarpeellisin uudistuksin paran-
nettava., Tällöin on kiinnitettävä huomiota käytännön tarjoamien
edellytysten puitteissa mahdollisuuksiin säännöllisen työajan su-
pistamiseksi, vuosilomien pidentämiseksi, toimenpiteisiin, jotka
tarkoittavat suojelua ammattitaudeilta ja ammattien aiheuttamilta
vaaroilta, naisten ja nuoreen henkilöiden työsuojelun tehostami-
seen jne. Valmistelun alaisena olevaa tapaturmavakuutus- ja
ammattitautilainsäädännön uusimista on kiirehdittävä. Niinikään
on äitiyssuojelutoimenpiteitä tehostettava ja joudutettava.

2. Amattientarkastuksen alalla on pyrittävä edistämään toi-
menpiteitä työntekijäin turvallisuuden parantamiseksi. Jotta tässä
suhteessa voitaisiin yleisesti päästä parempiin tuloksiin, on tar-
kastustyö niin pian kuin mahdollista siirrettävä kokonaan valtion
tehtäväksi.

3. Työpaikoilla toimivien työntekijäin luottamusmiesten asema
on oikeudellisesti sekä muussakin suhteessa turvattava ja vakiin-
nutettava. Työmarkkinajärjestöjen välisten sopimusten ohella on
kiireellisesti turvattava luottamusmiesten asema lainsäädäntö-
teitse.

4. Sosiaalivakuutuksen alaa on laajennettava sairausvakuutuk-
sen toteuttamisella sekä voimassaolevia vakuutusmuotoja, ensi si-
jassa kansaneläkejärjestelmää parantamalla työntekijäin rasituksia
lisäämättä.

5. Työmarkkinajärjestöjen välisillä sopimuksilla on sopijalla
tavalla täydennettävä työntekijäin sosiaalisia etuisuuksia koskevia
lakien määräyksiä. On pyrittävä siihen, että kaikilla suurilla ja
mikäli mahdollista myös keskisuurilla työpaikoilla saadaan työn-
tekijäin yleiseen huoltoon nähden vakiintunut järjestelmä. Kui-
tenkin on korostettava sitä, että työntekijäin huolto toteutetaan
itsehallintoperiaatetta seuraamalla työntekijän omakohtaisen tark-
kailun ja valvonnan alaisena niin, ettei se millään tavoin muodostu
luonteeltaan holhoavaksi.

VI.

TYÖVOIMAN SIOITTUMINEN JA AMMATTIYHDISTYSLIIKE.

Työmarkkinain yleisessä luonteessa sodan edellisiin oloihin verrattaessa on sodien jälkeen todettava tapahtuneen perusteellinen muutos. Ennen esiintynyt ja usein toistunut joukkotyöttömyys on hävinnyt ja työnpuutetta on esiintynyt vain satunnaisesti sekä verraten suppeilla aloilla. Päinvastaisena ilmiönä havaitaan useilla työaloilla työvoiman puutetta.

Tärkeimpinä syinä työvoimavajaukseen ovat aikaisempien vuosien syntyväisyyden alentumisesta aiheutuneet väestörakennemuutokset sekä sodien aiheuttamat suuret väestötappiot. Nämä seikat ilmeisesti tulevat määrävällä tavalla vaikuttamaan työvoiman saantimahdollisuuksiin vielä pitemmän ajan.

Seurauksena työvoiman * saannin vaikeutumisesta on havaittavissa pyrkimys eräiden jo aikaisemminkin vähemmän haluttujen ammattien karttamiseen ja jatkuva maaltapako. Näihin ilmiöihin liittyy osaksi myös sodan seurauksena aiheutunut työvoiman poikkeuksellinen liikkuvaisuus, joka osaltaan on lisännyt jossakin määrin havaittavaa työmarkkinain häiriötilaa.

Jotta*työvoiman saannin vaikeutumisen vuoksi tuotantotoiminnalle aiheutuvista hankaluuksista voitaisiin välttyä, on edustajakokouksen mielestä ensi kädessä valtiovallan toimenpiteiden avulla pyrittävä ohjaamaan työvoiman sijoittumista kansantalouden kokonaisuutten mukaisesti. On kuitenkin korostettava, että valtiovallan työvoimakysymyksiin kohdistuvan ohjauksen toiminna tulee ratkaisevalta osaltaan rakentua vapaaehtoisuuden varaan ja nojautua yhteistoimintaan työmarkkinajärjestöjen kanssa.

Edelläolevan periaatteen mukaan lausuu SAK:n edusta jakoKous käsityksenään seuraavaa:

1. Jotta saatavissa oleva työvoima voidaan sijoittaa nopeasti ja oikealla tavalla, on työnvälitystä edelleenkin pyrittävä tehostamaan., Tässä tarkoituksessa on se otettava kokonaan valtion haltuun.

2. Työvoimakysymystä on hoidettava täystyöllisyyden periaatteiden mukaisesti käyttäen apuna palkkapolittisia toimenpiteitä sekä suunnitelmallista ammattikasvatusta ja ammatinvalinnan ohjausta.

3. Jotta työntekijäin keskuudessa täysin tunnettaisiin vallitsevat olosuhteet sekä odotettavissa oleva kehitys, on ammattiyhdistysliikkeen toimesta valvottava työmarkkinain tilaa, työnsaantimahdollisuuksia sekä eri alojen tyo^ ja palkkaoloja ja selostettava näitä kysymyksiä.

4. Työttömyys- ja sairausvakuutus on toteutettava valtion toimesta niin pian kuin mahdollista. Siihen mennessä on turvattava työntekijät työttömyyden tai sairauden aiheuttamilta taloudellisilta vaikeuksilta käyttämällä apuna ja kehittäen jo voimassa olevia työttömyys- ja sairaskassoja.

VII.

VALTIOVALLAN ELIMET JA AMMATTIYHDISTYSLIIKE.

Kansanvaltaisessa yhteiskuntaelämässä havaittavasta eri yhteiskuntaluokkien ja etupiirien välisestä kilvoittelusta on varsinkin sodanjälkeisissä oloissa entistä selvemmin todettavissa, että taloudellisia ja poliittisia kysymyksiä ei aina voida selvästi erottaa toisistaan. Päinvastoin saatetaan huomata, että useissa tapauksissa tärkeät palkka-, työntekijäin asemaan vaikuttavat, asiasisällöltään puhtaasti taloudellisuusluontoisetkin asiat tulevat niistä-päätävissä valtiovallan elimissä ratkaistuksi poliittisten voimasuhteiden mukaisesti."

Vallinneista olosuhteista ja asioiden luonteesta on johtunut, että valtiovalta on saanut suuressa määrin uusia tehtäviä. Täten on muodostettu lukuisia tilapäisiä ja pysyväisluontoisia elimiä, joissa käsitellään erilaisia taloudelliseen elämään liittyviä sekä samalla suoranaisesti tai välillisesti palkkatyöntekijäin asemaan vaikuttavia kysymyksiä. Kun SAK:n tehtäviin kuuluu edustaa palkkatyöntekijöitä siellä missä se on tarpeellista, on se toiminut tämän periaatteen mukaisesti, ja on tämä näkökanta suurelta osaltaan tullut huomioonotetuksi.

Edustajakokouksen käsityksen mukaan on SAK:lle ja sen jäsenliitoille varattava riittävä edustus kaikissa edellä tarkoitetuissa Valtiovallan elimissä seuraamalla pääasiallisesti, jo sovellettuja ja Maailman Ammattiyhdistysten Liiton (MAL) hyväksymiä periaatteita. Samalla on korostettava, että ammattiyhdistysliikkeen on itsensä saatava kussakin tapauksessa päättää omasta edustuksestaan ja on päätösvalta tässä suhteessa katsottava kuuluvan yksinomaan SAK:n Työvaliokunnalle.

VIII.

POLIITTISET PUOLUEET, AMMATILLISLUONTOISET
YHTYMÄT JA AMMATTIYHDISTYSLIIKE.

Välijauhansopimuksen jälkeen tapahtuneessa maan sisäisessä kehityksessä on todettava tapahtuneen se merkittävä muutos, että työväenliikkeen kaikki ryhmät ovat saaneet niille maan lakien mukaan kuuluvan toimintavapauden, mikä niiltä kansanvaltaisuuuden periaatteen vastaisesti useissa tapauksissa oli aikaisemmin kielletty.

Todeten tämän SAK:n edustajakokous korostaa, että riippumatta ammattiyhdistysliikkeen ulkopuolella esiintyvistä sen toiminnasta kiinnostuneista virtauksista SAK:in tulee kaikissa olosuhteissa säilyttää itsenäisyytensä, toimintavapautensa sekä täydellisen riippumattomuutensa poliittisiin ja muihin ammattiyhdistysluontoisiin järjestöihin nähden sekä suunnata huomionsa työskentelyyn omien, säännöissä ja edustajakokousten sekä muiden elimien päätöksissä ja Maailman Ammattiyhdistysten Liiton säännöissä määrättyjen tavoitteiden puolesta. Edelläolevan perusteella kokous esittää käsityksensä seuraavaa."

•-;" "• -;

1. SAK on sääntöjensä ja perustavan kokouksen tekemän päätöksen mukaan itsenäinen sekä poliittisista puolueista riippumaton järjestö. Pyrkinessään toteuttamaan omia tavoitteitaan SAK voi olla yhteistyössä sen toimintaan ja pyrkimyksiin myönteisesti suhtautuvien poliittisten puolueiden ynnä muiden yhtymien kanssa. Tällaisesta yhteistyöstä päättää kussakin tapauksessa SAK:n Työvaliokunta.

2. Edustajakokous toteaa, että ammattiyhdistysliikkeeseen kuuluu eri poliittisiin puolueisiin lukeutuvia jäseniä sekä näiden lisäksi myös puolueettomia palkkatyöntekijöitä. Edustajakokouksen käsityksen mukaan ammattiyhdistysliike ei voi sallia, että sen alaiset liitot tai perusjärjestöt liittyisivät johonkin poliittiseen puolueeseen taikka muutenkaan osallistuisivat poliittiseen toimintaan, jolloin on itsestään selvänä pidettävä, että tällaisten järjestöjen jäsenmaksuja ei saa kantaa ammattiyhdistysliikkeen jäsenmaksujen yhteydessä eikä järjestöjen varoja lahjoittaa poliittisten yhtymien toiminnan tukemiseksi.

3. Edustajakokouksen käsityksen mukaan on poliittisten puolueiden keskinäisissä suhteissa ilmeneviä ristiriitoja ehdottomasti vältettävä tuomasta ammattiyhdistystoiminnan piiriin, jolloin sisäisen yhtenäisyyden rakentamisen vuoksi olisi tarkoituksenmukaista pyrkiä eri asteissa suoritettavissa vaaleissa sopuvaaleihin tai ellei tämä ole mahdollista, suhteellisiin vaaleihin eri ajatussuuntien saamiseksi mukaan ammattiyhdistysliikkeen sisäistä yhtenäisyyttä rakentavassa Hengessä. Eri ryhmien vaalilistoja voidaan tehdä julkisesti tunnetuksi, mutta on sen tapahduttava rakentavassa mielessä.

4. SAK:n Työvaliokunnan on huolehdittava siitä, ettei ammattiyhdistysliikettä saateta minkään poliittisen puolueen tueksi sekä valvottava, että myöskin jäsenjärjestöt pysyttävät poliittisuonteisen toiminnan ulkopuolella. Tarvittaessa SAK:n Työvaliokunnan on annettava selventäviä ohjeita.

%

SISÄIYSLUETTELO:

Ensimmäinen kokouspäivä	
Avaus	3
Matti Paasivuoren muutokuvan paljastus	10
Uranoortajain tervehdys	12
Hallitusvallan tervehdys	13
[^T komaalaisten kutsuvieraiden tervehdykset	15
Kirjallisia tervehdyksiä	27
Kotimaisten kutsuvieraiden tervehdykset	29
Sanomalehdistö	36
Toinen kokouspäivä	
Kokouksen laillisuus	37
Kokousedustajat	39
Kokoustoimitsijain vaali	42
Työjärjestyksen ja kokoussääntöjen hyväksyminen	43
Valiokuntien vaali	43
V. 1943 toimintakertomus	44
V. 1944 toimintakertomus	50
V. 1945 toimintakertomus	52
V. 1946 toimintakertomus	67
Kolmas kokouspäivä	
V. 1946 toimintakertomuksen käsittely jatkuu	92
Vastuuvapauden myöntäminen tilivelvollisille	115
Katsaus toimintaan v. 1947 aikana	115
Neljäs kokouspäivä	
Mitä SAK nyt tahtoo — SAK:n yleisohjelma	157
Viides kokouspäivä	
Kokousedustajain päiväraha ja matkakorvaus	248
Hinta- ja palkkakysymykset	249
Muutokset SAK:n sääntöihin	252
Jäsenyyttä koskevat kysymykset	253
SAK:n kansainväliset suhteet	256
Valistus- ja kasvatustyö J.	259
Menettelytap valiokunnan mietintö "Mitä SAK nyt tahtoo"	274
Liittorajat ja järjestömuutokysymykset	277
Sosialisointi	279
Taloudellinen demokratia	281
Rationalisoimiskysymys	281

Työaikakysymys	285
Ammattientarkastus	286
Vuosilomalakikysymykset	288
Verotus	291
Sosiaalinen huolto	291
EISkekysymys	291
Työttömyysvakuutus	292
Nuorisokysymys ammattiyhdistysliikkeessä	293
Sääntövaliokunnan mietintö	297
Menettelytapavaliokunnan mietintö 2	303
Menettelytapavaliokunnan mietintö 3	305
Menettelytapavaliokunnan mietintö 4	308
Sääntövaliokunnan mietintö 2	308
Valistusasiainvaliokunnan mietintö	309
SAK:n puheenjohtajan vaali	309
Menettelytapavaliokunnan ehdotus julkilausumaksi	310
SAK:n valtuuston vaali	311
SAK:n tilintarkastajain vaali	311
SAK:n puheenjohtajan ja II puheenjohtajan vaalin tulos	312
SAK:n työvaliokunnan vakinaisten ja varajäsenten vaali	313
Kokouksen lopettaminen	314
Pöytäkirjantarkastajain lausunnot	318
Liitteet	
Edustajakokouksen työ- ja järjestyssäännöt	319
Edustajakokouksen julkilausuma	320
Edustajakokouksen osanottajat	321
SAK:n valtuuston jäsenet	332
Mitä SAK nyt tahtoo — SAK V edustajakokouksen julkilausuma	337

»

\